

BERETNING

OM

KJØBENHAVNS UNIVERSITETS

FIREHUNDREDAARSFEST

JUNI 1879

UDGIVEN

EFTER KONSISTORIUMS FORANSTALTNING

AF

EDVARD HOLM

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGÈL & SØN)

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ

1879

En Hundredaarsfest til Minde om Universitetets Stiftelse den 1ste Juni 1479 er første Gang bleven holdt 1779. Den fejredes dengang ved Udgivelsen af et latinsk Indbydelsesprogram, der var forfattet af Universitetets daværende Rektor Claus Frees Hornemann, og ved en Fest paa selve Universitetet, hvor der blev sunget en af Ewald skreven Kantate, holdt latinske Festtaler af Rektor og Dekaner samt kreeret Doktorer, ti i det theologiske, en i det juridiske og en i det medicinske Fakultet. Den elleveaarige Kronprins Frederik og Arveprins Frederik overværede Højtideligheden.

Naar nu hundrede Aar senere Tiden vendte tilbage til at mindes Universitetets Stiftelse, kunde der iblandt Universitetslærerne ingen Tvivl være om, at man atter burde slaa dette Minde fast ved en højtidelig Fest, og, jo mere Sagen overvejedes, desto klarere blev det, at en Mindefest nu, i Lighed med, hvad der i den nyeste Tid havde fundet Sted ved andre Universitetets Jubelfester f. Ex. i Leyden og i Upsala, maatte holdes i en større Stil end for hundrede Aar tilbage, at man maatte søge at lade den omfatte saa mange Deltagere som muligt og ikke blive staaende ved den snævre Kreds, der kunde rummes i Universitetets egen Festsal. Frue Kirke havde været den Bygning, hvor for 400 Aar siden Højskolen var bleven indviet i en talrig og festlig Forsamling. Hvad var da naturligere, end at Mindefesten blev holdt i den Bygning, der nu staaende paa den samme Grund baade bærer hin Kirkes Navn og er Arve-

tager af dens Minder? Kun her vilde Festen kunne faa det rette højtidelige Præg, kun her kunde den holdes i en nogenlunde fyldig Kreds af Mænd og Kvinder, der stode Universitetet nær, navnlig vilde Studenterne kun her kunne være tilstede i talrig Mængde. Til en Fest i Frue Kirke vilde der da kunne føjes et smukt Tillæg ved en Fest paa en følgende Dag i Universitetets egen Sal, hvor Deputationer, der havde Adresser at overrække, vilde kunne møde, og hvor, efter gammel Skik ved slige Lejligheder, Promotion kunde finde Sted af Æresdoktorer og af dem, der siden Universitetets sidste Aarsfest havde taget akademiske Grader.

Allerede i Foraaret 1875 nedsatte Konsistorium (ved Skrivelse af 16de April) et Udvalg, bestaaende af Universitetets Rektor, daværende Professor Nellemann, Konferensraad Madvig og Professorerne F. Schmidt, Steen og Holm til at overveje, dels om en Jubelfest overhovedet burde holdes, dels, hvis man udtalte sig derfor, hvilket Omfang og hvilken Form en saadan Fest skulde have. Professor Nellemann blev i Sommeren 1875 Minister, hvorfor Professor Goos i hans Sted indtraadte i Udvalget. Da dette strax havde været enigt om, at en Fest burde holdes, traf Konsistorium efter dets Indstilling hurtig visse forberedende Skridt, navnlig for at sikre sig Udførelsen af en Medaille, der kunde være et Minde om Festen, og Udarbejdelsen af nogle Festskrifter. Medaillør Conradsen paatog sig at udføre en Medaille, Professor i Retsvidenskaben H. Matzen lovede at skrive et Værk om Universitetets Retshistorie, og Professor i Historie F. Schiern stillede i Udsigt, at han vilde udarbejde til Festen en Afhandling vedrørende visse Punkter af den lærde Undervisnings Historie her i Norden, inden Universitetet i Kjøbenhavn var blevet stiftet.

Efter disse rent foreløbige Foranstaltninger blev i Januar 1878 det Udvalg nedsat, som for Universitetets Vedkommende gennemførte alle videre Skridt til at faa Festen holdt. Det var sammensat af sex Medlemmer, som Konsistorium valgte, nemlig den daværende Rektor, Professor Holten, Konferens-

raad Madvig og Professorerne Goos, Holm, Schmidt og Steen, samt af fire, der valgtes paa et almindeligt Møde af Universitetets Lærere, nemlig Professorerne Matzen, H. Scharling, J. Thomsen og Ussing. Formand for dette Udvalg blev Konferensraad Madvig; Professor Goos, Referendarius i Konsistorium, paatog sig det vidtløftige Hverv at være Udvalgets Forretningsfører. For at fremme Sagens Gang delte Udvalget sig i Underudvalg. Et af disse overtog, hvad der vedrørte det ydre Festarrangement, et andet skulde sørge for Modtagelsen af de fremmede Gjæster, man kunde vente, og for de selskabelige Sammenkomster, der skulde knyttes til de egentlige Højtideligheder, et tredje kom det til at paahvile at sørge for Medvirkning af Digtere og Komponister ved Festen o. s. v. Selve Festen blev fastsat at skulle holdes den 4de og 5te Juni. Vistnok var Universitetet blevet stiftet den 1ste Juni 1479, men da den første Juni 1879 vilde falde paa første Pintsedag, som af flere Grunde ikke vilde egne sig til at holde Festen paa, valgtes man den 4de og 5te Juni som de nærmeste Dage efter den egentlige Aarsdag, paa hvilke det vilde være muligt at faa alt ordnet, hvad der behøvedes til Festen.

Medens man fra først af kun havde tænkt at lade de af Professorerne Matzen og Schiern i Udsigt stillede literære Arbejder tjene som Festskrifter, udvidede man siden Planen for disse. Vistnok saa Professor Schiern sig nødt til ved en Skrivelse af 21de Januar 1878 at opgive den Plan, han havde havt, da det af ham paatænkte Æmne i Mellemtiden for en stor Del var blevet behandlet af en anden Forfatter; men ifølge et Forslag fra det lægevidenskabelige Fakultet opfordrede Udvalget de forskjellige Fakulteter til at udarbejde en Samling Afhandlinger paa i alt omtrent 70 Arks Omfang, saaledes at hvert af Fakulteterne blev repræsenteret derved. Denne Tanke fandt villig Tilslutning, og Universitetsboghandler, daværende Kancelliraad Hegel gav Tilsagn om at ville tilskyde 1000 Kroner som sit Bidrag til, at Foretagendet kunde komme i Gang. Ledelsen af Trykningen blev overdraget Professor Holm. Samtidig stillede

Udsigterne sig heldig til at kunne faa givet Festen forøget Liv og Skjønhed ved Digtning og Musik. Digterne Carl Ploug og Christian Richardt gave nemlig ifølge Opfordring Tilsgagn om at digte Texten til de Kantater, man ønskede, og Komponisterne J. P. E. Hartmann og N. W. Gade om at ville komponere den Musik, som behøvedes. Hvor store Forhaabninger man end gjorde sig om, at disse Mænd vilde løse den Opgave, de paatog sig, paa en skjøn Maade, skulde de dog overgaa, hvad man ventede af dem.

Naar det, som allerede berørt, var Tanken, efter gammel Skik at knytte Promotion af Æresdoktorer til Festen, havde man strax fra først af besluttet ikke at blive staaende ved, saaledes som i 1779, blot at udnævne Doktorer fra vort eget Land. Intet kunde være mere indbydende end at følge det smukke Exempel, der var givet af Lunds Universitet ved dets To-hundredaarsfest 1868 og af Upsala Universitet ved dets Fire-hundredaarsfest 1877, saaledes at ogsaa Mænd fra de nordiske Broderriger og Finland kreeredes til Doktorer. En Udvidelse af Promotionen til ogsaa at omfatte Videnskabsmænd fra andre, fjærnere staaende Lande vilde af flere Grunde være uigjennemførlig, og det syntes saa meget naturligere at blive staaende ved de fem nordiske Universiteter, som disse vitterlig paa Grund af Sproglægtskabet og de mangfoldige nationale Berøringspunkter danne en egen Konstellation paa den europæiske Videnskabs Himmel. Hans Majestæt Kongen gav efter Indstilling af Kirke- og Undervisningsminister Fischer allernaadigst Samtykke til de Valg af Æresdoktorer, som Fakulteterne traf iblandt Mænd i samtlige nordiske Lande. *)

Imidlertid havde ogsaa Studenterne sat sig i Bevægelse. Ikke blot tilbød Studentersangforeningen med megen Iver at ville udføre Mandschorene ved den Festmusik, der skulde knyttes til de tvende paatænkte Højtideligheder; men Studenterfor-

*) Skrivelse fra Ministeriet til Konsistorium af 21de Januar 1879, indeholdende en kongelig Resolution derom af 17de Januar. Enkelte Tillæg kom senere til.

eningens Seniorat satte sig i Forbindelse med Festudvalget for at enes om en omfattende Deltagelse fra Studenternes Side i Festen. Efter disse foreløbige Forhandlinger blev paa et almindeligt Studentermøde den 26de Februar 1878 et Udvalg nedsat til at træffe alle nødvendige Forholdsregler. Dette Udvalg kom, efter at have supleret sig paa nogle forberedende Møder, til at bestaa af følgende:

Dr. phil. Redaktør C. Ploug, Formand,

Overretsprokurator V. Rode, Viceformand, Medlem af Forretningsudvalget,

Overretssagfører H. Stephensen, Kasserer, Formand i Forretningsudvalget,

Cand. juris L. Jacobsen, Sekretær,

Cand. juris S. Bauditz,

Redaktør P. Hansen,

Adjunkt Chr. Møller,

Cand. phil. Fabrikant Konrad Møller,*)

Overretssagfører L. Arntzen,

Cand. med. & chir. Chr. Bohr,

Cand. mag. Chr. Crone,

Dr. phil. J. A. Fridericia,

Cand. juris W. Friederichsen,

Reservelæge Joh. Hempel,

Skolebestyrer Joh. Helms,

Dr. phil. H. Høffding,

Stud. philol. S. Lembcke,

Cand. mag. H. C. A. Lund,

Stud. polyt. O. Mortensen,

Dr. phil. J. Paludan,

Cand. polit. V. Secher,

Cand. phil. Bj. Stephensen,

Overretssagfører R. Strøm,

Cand. theol. H. Ussing.

*) De fem sidstnævnte vare Medlemmer af Forretningsudvalget.

Hertil kom senere Kaptajn Collin-Lundh og Cand. philol. Bjørn Magnussen Olsen, ligesom Stud. theol. H. Bojsen fik Plads i Udvalget istedenfor Cand. theol. H. Ussing, der udtraadte af dette i Efteraaret 1878.

Da det var klart, at Festen vilde komme til at kræve altfor store Udgifter fra Studenternes Side, til at de vilde kunne udredes af dem, der kom til at deltage i den, besluttede det saaledes nedsatte Udvalg snart at henvende sig til de akademiske Borgere over hele Landet, om at skyde Penge sammen til Festen, enten i Summer engang for alle eller i maanedlige Portioner à 50 Øre. Denne Indbydelse, der udstedtes sidst i Juni 1878, indbragte i alt 12,114 Kroner 94 Øre. Enkelte Mænd skænkede desuden senere, da Festen var nær, i Anledning af denne særlig Studenteforeningen Gaver til Prydelse af dens Bygning. Gehejmeetatsraad Krieger gav den en Buste i Marmor af Baggesen, Cand. phil. Brygger C. Jacobsen skænkede en Statuette i Bronze af Peters, forestillende Diogenes med Lygten.

Imidlertid hvilede det øvrige Arbejde i Studenternes Udvalg, indtil dette ud paa Efteraaret 1878 begyndte at holde talrigere Møder for at drøfte det egentlige Festarrangement. Det blev saaledes blandt andet besluttet at oprette et Korps af Ordensmarskaller under Cand. phil., Fabrikant Konrad Møllers Ledelse, og at der skulde indbydes Repræsentanter fra de akademiske Skoler paa Island samt fra Universiteterne i Christiania, Lund, Upsala og Helsingfors.

Hvor vigtig end Studenternes ivrige Deltagelse i Universitetsfesten vilde være, maatte man holde det for at være af stor Betydning, at der ogsaa fra andre Sider viste sig varm Tilslutning til den. Intet kunde være sørgeligere og mere ildevarslende, end hvis det viste sig, at Universitetet og dets Studenter dannede et Samfund for sig selv uden nøje Forbindelse med Folket i det Hele, uden fast Rod i dette. Desto kjærere var det Konsistorium og Universitetets Festudvalg, da de erfarede, at Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse paatænkte Skridt til at fejre den forestaaende Jubelfest, og da Konsistorium der-

for ved Skrivelse af 18de Juni 1878 opfordrede Kommunalbestyrelsen til det nødvendige Samarbejde, gik den med største Beredvillighed ind derpaa. Magistraten og Borgerrepræsentanterne nedsatte et Udvalg, bestaaende af Overpræsidenten, Kammerherre Rosenørn, Borgmestrene, Konferensraad Ehlers og Etatsraad Hansen, Borgerrepræsentanternes Formand og Viceformand: Højesteretsadvokat Henrichsen og Tømmermester Kayser, Raadmand Syndergaard, samt Borgerrepræsentanterne Cand. juris, Folkethingsmand Bille, Professor Brix, Overretsprokurator Herforth og Professor Thomsen. I det første Møde, dette Udvalg holdt (12te Oktober 1878), blev det overdraget d'Hrr. Bille, Brix og Hansen at forberede Sagens videre Fremme, ogsaa ved Forhandling med det Underudvalg, som Universitetets Festudvalg havde nedsat til at føre en saadan Forhandling, Professorerne Goos, Steen og Thomsen.

Medens Forberedelserne til Festen i de første Maaneder af 1879 gik deres rolige, faste Gang, baade fra Universitetets, Studenternes og Kommunens Side, og da Planen allerede var lagt indtil Enkelthederne, indtraf der en Efterretning, der maatte gjøre det Spørgsmaal naturligt, om den Plan, man havde været enig om, kunde fastholdes.

Denne gik nemlig ud paa at give Festen et internationalt Præg ved at indbyde Universiteter og visse videnskabelige Selskaber over hele Europa og i de nordamerikanske Fristater til at lade sig repræsentere ved den. En Middagsfestlighed til Ære for de mange fremmede Gjæster hørte derfor med til Festprogrammet, og Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse havde fattet Tanken om en storartet Fest, der kunde samle Universitetets Lærere og Gjæster med et anseligt Tal af Kjøbenhavns Borgere og andre Indbudte. Universitetets Indbydelsesskrivelser til de udenlandske Universiteter og videnskabelige Selskaber laa allerede færdige til at udsendes. Da var det, at man fik Budskab om, at Preussen og Østerrig ved den først nu offentliggjorte Traktat af 11te Oktober 1878 vare enedes om at udslette Para-

graf V af Pragerfreden 1866, denne Paragraf, der, om den end formelt kun havde været en Overenskomst mellem Hofferne i Berlin og Wien, dog ifølge sit Indhold havde været et Løfte til Danmark og dets fraskilte Sønner, Nordslesvigerne. I 1848 havde det slesvigholstenske Oprør og Tydsklands Indblanding i dette kuldkastet de Planer om en Firehundredaarsfest til Minde om den første oldenborgske Konges Tronbestigelse, ved hvilke Christian VIII. med Kjærlighed havde dvælet; nu kom Efterdønningen af hin Kamp frem i Vejen for Glæden ved vor Fest til Minde om vor videnskabelige Højskoles Grundlæggelse af den samme første oldenborgske Konge. Gamle Saar, der altid havde smertet haardt, saa tidt Tanken vendte tilbage til dem, aabnede sig igjen, og det Spørgsmaal traadte naturlig frem, hvorledes man skulde kunne samles i festlig Glæde med Repræsentanter fra Universiteter, der havde virket med til at udvikle den Folkestemning i Tydskland, som dannede Grundlaget for en Politik, hvis Virkninger atter nu gjorde sig gjældende i lige Grad smerteligt og krænkende. Hvem vilde kunne give Sikkerhed for, at ikke under den Disharmoni, der nødvendig maatte være tilstede, et uoverlagt Ord enten fra den ene eller den anden Side under selve Festen kunde faa beklagelige Virkninger? Det forekom derfor Flertallet af Universitetslærerne at være baade værdigst og forsigtigst at opgive Festens internationale Karakter, hvor tiltalende det end i og for sig kunde have været, ved at indbyde Fremmede i større Tal til vor Fest, at minde Europa om, at vi her levede et virksomt, selvstændigt Liv, syslende med de samme aandelige Opgaver, der sætte Videnskabsmændene i de større Lande i Bevægelse.

Efter at et almindeligt Møde af Universitetets Lærere (12te Februar 1879) havde overdraget Konsistorium og Festudvalget, hvis Opfattelse af Sagen var tilstrækkelig kjendt, at træffe Beslutning, om Festen skuldé indskrænkes eller ikke, vedtog Konsistorium og Festudvalget, at der til Festen skulde indbydes Repræsentanter fra Universiteter og videnskabelige Instituter i Norge, Sverige og Finland, men ikke fra det øvrige Udland.

Herom gjorde Konsistorium Indberetning til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet; men det modtog da en Skrivelse fra dette, dateret 28de Februar, der stillede Universitetet Valget mellem enten at holde Festen efter den oprindelige Plan eller at indskrænke den til en sædvanlig Universitetsfest, forbunden med Doktorpromotion, Udgivelse af større Festskrifter, Prægning af en Medaille m. v., men uden Indbydelse af Fremmede.*) Af dette Enten—Eller foretrak Flertallet af Univer-

*) Skrivelsen lød in extenso saaledes:

I behagelig Skrivelse af Gaars Datum har Konsistorium meddelt, at Spørgsmaalet om Indskrænkningen af Jubelfestens Omfang, efter af den akademiske Lærerforsamling at være henvist til Konsistoriums endelige Afgjørelse i Forbindelse med Festudvalget, har fremkaldt et Forslag af nysnævnte Udvalg, som af Konsistorium er bifaldet, og som gaar ud paa, at Jubelfesten holdes i den Form og paa den Maade, som oprindelig paa-tænkt, kun med den Lempelse, at de officielle Indbydelser for Udlandets Vedkommende indskrænkes til de videnskabelige Institutioner i Norden. Idet Konsistorium har indberettet dette, tilføjes der, at den besluttede Modification ikke i noget som helst væsentligt Punkt forandrer Forholdet med Hensyn til de Udgifter, Festen nødvendiggjør.

I Anledning heraf kan Ministeriet ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at herved dog i en væsentlig Henseende det Grundlag vil fraviges, paa hvilket Ministeriet har stillet sig, da det først efter Konsistoriums Begjæring stillede Forslag paa Finansloven om en Bevilling i Anledning af Jubelfesten, og det samme gjælder om det Forslag, der nu foreligger Rigsdagen. Og maa man hertil føje, at en Meddelelse af Festudvalgets Beslutning i et af Hovedstadens Blade allerede har foranlediget en Henvendelse til Ministeriet fra Folkethingets Finansudvalg.

Da der desuden hos Ministeriet maa være Tvivl om, hvorvidt den af Festudvalget fattede og af Konsistorium tiltraadte Beslutning i og for sig kan anses for heldig og ikke vil give Anledning til Tydninger, der ikke kunne være gavnlige og maaske skadelige, maa Ministeriet udtale Ønsket om, at Sagen bringes frem til fornyet Overvejelse og da navnlig stilles saaledes, om det ikke maatte findes rigtigt at holde Festen efter den oprindelige Plan, eller i alt Fald at indskrænke Jubelfesten til en sædvanlig Universitetsfest, forbunden med Doktorpromotion, Udgivelse af større Festskrifter, Prægning af en Medaille m. v., men uden Indbydelse af Fremmede. I sidste Fald maa Ministeriet derhos udbede sig Oplysning om, til hvilket Beløb Udgifterne i Anledning af Festen ville indskrænke sig.

Kjøbenhavn, den 28de Februar 1879.

Fischer.

Schwartzkopf.

sitetslærerne paa et den 6te Marts afholdt Lærermøde det sidste.

Det var imidlertid vedblivende Meningen, indenfor de Grænser, som ved dette Valg vare dragne, at give Festen et Præg, hvorved dens Betydning levende kunde træde frem for det danske Folk, og Festudvalg og Konsistorium besluttede derfor, i Overensstemmelse med den oprindelige Tanke, at lade Festen omfatte dels en større Højtidelighed i Frue Kirke, dels en mindre, rent akademisk, i Universitetets Festsal. Men idet man fremstillede denne Plan for Ministeriet, maatte man tillige ifølge den sidste Sætning i Ministeriets Skrivelse af 28de Februar holde det for nødvendigt at indskrænke den Sum, som man havde indgivet Andragende om at faa bevilget til at kunne holde Festen. Der var blevet ansøgt om 35000 Kroner*), og Ministeren havde optaget et Forslag derom paa Finansloven. Men da en Indskrænkning i denne Sum nu antoges ikke at kunne undgaas, foreslog man en Bevilling af 24200 Kroner, idet man udelod de til en Festmiddag anslaaede 10000 Kroner og forholdsvis nedsatte den til uforudsete Udgifter beregnede Sum. Ministeriet fastholdt imidlertid, at ogsaa et paatænkt Tilskud paa 2000 Kroner til Studenternes Festligheder skulde udgaa. Den samlede Sum, der herefter paa Finansloven bevilgedes Universitetet til dets Firehundredaarsfest, var 22000 Kroner, som bleve opførte paa dets eget Budget. Paa Grund af Lidenheden af det Statstilskud til Universitetets Udgifter, der endelig vedtoges paa Rigsdagen, blev det Universitetet selv, der kom til at udrede disse Penge.

At gennemføre Festen paa en passende Maade for den bevilgede Sum viste sig snart at være umuligt. Det ligger allerede i Sagen selv, at man ikke kan gjøre et nogenlunde paa-lideligt Overslag over, hvad videnskabelige Arbejder ville koste,

*) Det første Overslag over Udgifterne, som var gjort paa det rent foreløbige Stadium 1876, var kun 15000 Kroner, en Sum, der imidlertid, saa snart man saa, at man burde holde Festen i større Stil, f. Ex. med en Højtidelighed i Frue Kirke, var bleven forhøjet til 35000 Kroner.

inden disse endnu ere skredne vidt frem, og man saa derfor ogsaa, at de literære Arbejder, man ønskede at udgive, vilde blive dyrere end paaregnet; man kom snart til at mærke, hvor meget der slugtes af Udgifter, om hvis Omfang det for en stor Del er umuligt at danne sig en Forestilling, naar man ikke tidligere har havt at gjøre med slige Fester; endelig følte man, hvor uheldigt det vilde være, om man ikke til de alvorligere Højtideligheder skulde kunne knytte en Festmiddag, hvor Universitetets Lærere kunde samles med Æresdoktorerne, Medlemmerne af Deputationer, der kunde ventes, og Repræsentanter for visse Statsmyndigheder og for Kommunen. Efter den Nedsættelse, der havde fundet Sted i det fra Universitetets Side ønskede Tilskud fra det Offentlige, fattedes det paa alle Midler hertil. Vistnok vare Universitetslærerne selv rede til Pengeofre for at faa en saadan Festlighed i Stand, og de fandt villig Tilslutning hos forhenværende Professorer, hos ældre og yngre Promoti, Privatdocenter og faste Censorer, hvilke vare rede til at dele Udgifterne som Værter; men der behøvedes dog endnu flere Penge, saafremt Festen skulde have det rette Præg. Heldigvis havde den Tilslutning til Universitetet fra den københavnske Borgerstands Side, der i det Hele skulde virke saa meget til at hæve Festen, netop paa denne Tid vist sig ved saa højsindede Pengetilbud fra flere af Stadens Borgere, at Festudvalget baade med Tryghed kunde give Festmiddagen den Udstyrelse, der var nødvendig, og desuden bestride Udgifter til flere andre Øjemed ved Festen, som ellers vilde have voldt store Vanskeligheder. De Overskridelser, der vare uundgaaelige ved Udgivelsen og Forsendelsen af Festskrifterne, maatte man haabe at faa dækkede ved en Tillægsbevilling.

For Studenterne havde imidlertid Universitetets Beslutning, at indskrænke Festen til en rent dansk Fest, gjort det nødvendigt at tage under Overvejelse, om man skulde foretage nogen Forandring i den engang lagte Plan; men man kom snart til den Overbevisning, at Festlighederne burde holdes i samme Omfang, som man tidligere var bleven enig om. Derimod holdt

man det for rigtigt, efter at Universitetet havde maattet opgive Tanken om at indbyde Deputationer fra de andre nordiske Universiteter, da om end modstræbende at handle i Overensstemmelse hermed og altsaa ej heller at indbyde Gjæster fra Norge, Sverige og Finland.

Men det skulde snart vise sig, at Universitetsudvalget ikke nærrede et forfængeligt Haab, naar det stolede paa, at Søsteruniversiteterne i Norden vilde forstaa de Grunde, der havde forhindret os fra at indbyde dem til vor Fest, og at de i fuld Erkjendelse af, hvordan vort Hjærtelag var imød dem, vilde lade sig repræsentere ved vor Fest, ligesaa godt som om de havde modtaget en formelig Indbydelse dertil. Man fik efterhaanden Meddelelse om, at Universiteterne i Christiania, Lund og Upsala saavel som Karolinska Institutet i Stockholm vilde sende Deputationer, og at der ogsaa vilde komme Repræsentanter fra Studenterkorpserne ved de tre Universiteter. Jo mere Opfyldelsen af det varme Ønske, som baade Universitetslærere og Studenter nærrede i saa Henseende, var udsprunget af Søsteruniversiteternes og Studenterkorpsernes eget Initiativ og vidnede om deres Sympathi og fine Følelse, desto dyrebare var den for alle her. Da ogsaa Flertallet af de Normænd og Svenskere, der vare indbudte til personlig at modtage Doktorværdigheden, gav Tilsagn om at møde, var der Udsigt til, at Universitetet ikke vilde komme til at savne en fyldig Repræsentation fra Broder-rigerne.

Der arbejdedes under disse Forhold med Fortrøstning og godt Haab fra Festudvalgets Side paa at bringe alt i Orden, hvor stærkt Arbejdet i den sidste Tid end optaarnede sig, især for tvende af Udvalgets Medlemmer, Professor Goos, der styrede alle Bureauforretningerne, og Professor J. Thomsen, hvem Ordningen af Pladserne ved de tvende Højtideligheder var overdraget. En ypperlig Hjælp ydedes Udvalget af den Mand, som Studenterne havde valgt til øverste Marskal, Hr. Konrad Møller, der organiserede den Medvirkning fra Studenternes Side, som var nødvendig, for at Processionerne og Fordelingen

af Fstedeltagerne i Kirken og Festsalen kunde gaa for sig paa den rette Maade. Overhovedet traf ogsaa Studenterne med stor Iver alle Forberedelser til Festen. Deres Interesse for denne steg kjendelig, eftersom man kom nærmere til den; og havde end en stor Del af Studenterne havt ondt ved at gaa ind paa den Opfattelse, der bragte Universitetet til at opgive Festens internationale Karakter, saa var den fremherskende Stemning hos dem siden bleven den varmeste og livligste Tilslutning. De Festligheder, der fra deres Side skulde finde Sted, vilde, foruden en mindre Sammenkomst med Universitetslærerne og deres Gjæster i Studenterforeningen Tirsdag Aften den 3dje Juni, komme til at bestaa af en Fest paa Klampenborg Onsdag den 4de Juni, beregnet paa Adgang for alle nuværende og forhenværende Studenter, som maatte ønske at deltage deri, og et Bal i Kasino Fredag den 6te Juni.

Kjøbenhavns Universitet er ikke blot stiftet af en Konge; men det har i Aarhundredernes Løb modtaget de vægtigste Vidnesbyrd om de danske Kongers Yndest, og det føler sig knyttet til vor nuværende Konge ved Troskabens og den under-saatlige Hengivenheds Baand. Det vilde derfor ikke have kunnet fejre sin Jubelfest med Glæde, naar ikke Hans Majestæt Kongen og Kongehusets Medlemmer delte dets festlige Glæde. Desto kjærere var det, at Hans Majestæt Kongen og Hans kongelige Højhed Kronprinsen viste Universitetet den Naade at tage imod dettes Indbydelse til at deltage baade i de tvende højtidelige Fester og i den af Universitetslærerne arrangerede Festmiddag, ligesom Hendes Majestæt Dronningen og Hendes kongelige Højhed Kronprinsessen naadigst lovede at ville overvære Festen i Frue Kirke. Ogsaa Hans Majestæt Kongens Brødre, Prinserne Vilhelm og Hans, vilde bære Festen ved deres Nærværelse. Hans Majestæt viste endog Universitetet den Naade at ville hædre dets Fest ved et Taffel, hvortil dets Lærere og Gjæster vilde blive tilsagte.

I den nærmeste Tid, inden Festdagene vare komne, var den Medaille, som Medaillør Conradsen havde paataget sig at udføre i Anledning af Festen, bleven færdig. Den fremstiller paa den ene Side Portrætbillederne af Kongerne Christian I. og Christian IX., paa den anden Side ser man Athene, der i staaende Stilling rækker Haanden til den siddende Danmarks Genius, medens en Omskrift indeholder følgende Hexameter: *Quatuor exegit, sperat nova secula vivax.* Et Exemplar i Guld af denne smukt komponerede Medaille blev overrakt Hans Majestæt Kongen. Ogsaa lykkedes det at faa de videnskabelige Festskrifter færdige i rette Tid, baade Professor Matzens: Universitetets Rethistorie i 2 Dele samt de af Fakulteterne udgivne Afhandlinger*). Disse Skrifter fik en smuk og velkommen Forøgelse, idet Kaptajn, Brygger I. C. Jacobsen og Slotsgartner T. Rothe udgave et Pragtværk om den botaniske Haves Væxthuse, hvilket blev stillet til Universitetets Raadighed og omdelt tilligemed dettes egne Skrifter. Ogsaa Samlingen af

*) **Det theologiske Fakultet** udgav: H. V. Sthyr: Lutheranerne i Frankrig i Aarene 1524—26; **det rets- og statsvidenskabelige Fakultet** udgav: A. Aagesen: Om Singulærsukcession i Formuerettigheder inter vivos med særligt Hensyn til dansk Ret; **det lægevidenskabelige Fakultets** Skrifter bestode af: P. L. Panum: Vort medicinske Fakultets Oprindelse og Barndom; A. S. N. Stadfeldt: Fødslen ved Bækkenets Svulster, med særligt Hensyn til Anvendelsen af Laparo-Hysterotomien, Laparo-Elytrotomien og Hysterektomien; C. Reisz: Empyemet som Udgang af Pleuropneumoni; C. G. Gædeken: Tilfælde af hysterisk Lidelse i Barnealderen; C. E. With: Peritonitis appendicularis eller den ved Ulceration og Perforation af appendix ileo-coecalis fremkaldte Peritonitis; **det filosofiske Fakultet** udgav: J. L. Ussing: Ledøje Kirke paa Sjælland og de tyske Dobbeltkapeller; R. Nielsen: Filosofiske Grundproblemer; E. Holm: Holbergs statsretlige og politiske Synsmaade; endelig bestode **det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets** Skrifter af: A. Steen: Den elastiske Kurve og dens Anvendelse i Bøjningstheorien; S. M. Jørgensen: Om en ny Række Chromammoniakforbindelser; J. Thomsen: Thermochemiske Undersøgelser om Qvælstoffets Ilt og Syrer; T. N. Thiele: Castor. Calcul du mouvement relatif et critique des observations de cette étoile double; H. G. Zeuthen: Om Flader af fjerde Orden med Dobbeltkeglesnit.

Æresdoktorernes Selvbiografier, for hvis Trykning Professor Ussing drog Omsorg, blev færdig saa tidlig, at den kunde omdeles paa Promotionsdagen den 5te Juni.

Tirsdag den 3dje Juni.

Dels i de nærmest foregaaende Dage, dels især den 3dje Juni ankom Gjæsterne fra Norge og Sverige. Da ikke blot adskillige Universitetslærere og Studenter, men ogsaa andre, der stode udenfor Universitetet, havde tilbudt at modtage disse i deres Hjem, havde man kunnet give alle de Gjæster, der ønskede at tage derimod, Ophold hos Private^{*)}. De ankomne Gjæster vare for Universitetets Vedkommende følgende: 1) fra Norge: Professorerne C. A. Bjerknæs, F. V. Bugge og L. Daae, Læge Danielsen, Provst Fritzner, Professor Getz, Distriktslæge Homann, Professorerne Monrad og Nicolaysen, Justitiarius Thomle, Overlæge Vogt og Professor Worm-Müller; 2) fra Sverige: Professorerne Agardh og Assarsson, Medicinalraad Berg, Professor Blomstrand, Bibliothekar Broberg, Professorerne Broomé og Curmann, Universitetskansler, Greve H. Hamilton, Professorerne Hedenius og Ljunggreen, Akademiadjunkt Lundgreen, Distriktslæge Malmberg, Professorerne Malmsten, Nyblæus og Nyblom, Protokolsekretær Rydberg, Professor Santesson og Ærkebiskop Sundberg. Ogsaa Professor Odhner fra Lund, der som Curator for det Oehlenschläger-Tegnér'ske Stipendiefond var indbudt af Studenterforeningen, deltog i Festlighederne som Gjæst. Forøvrigt havde Studenterne modtaget følgende

*) For hvad der vedrørte denne Sag, havde Professor Steen haaret Omsorg med Hensyn til Universitetets Gjæster. Det bør i Forbindelse hermed nævnes, at det forenede Dampskibsselskab havde vist Universitetet den Velvilje at give Nedsættelse til det halve i Betalingen for saadanne Gjæster, der benyttede dets Dampskibe paa Routerne: Kjøbenhavn—Göteborg—Christiania.

Gjæster: 1) fra Reykjavik: Stud. med. Scheving Thorsteinsson og Stud. theol. Olafur Olafsson; 2) fra Christiania: Universitetsstipendiat Brøgger (Ordfører), Stud. med. Bang, Cand. theol. Brockmann, Højesteretsadvokat Dehli, Adjunkt Løderup; 3) fra Lund: Docent Dr. phil. Fahlbeck (Ordfører), Phil. cand. Boberg, Phil. cand. Greve A. Posse, Phil. cand. Friherre Schwerin, Docent Dr. phil. E. Wadstein; 4) fra Upsala: Docent Dr. juris J. Afzelius (Ordfører*), Phil. cand. K. Herlitz, Phil. cand. J. Hedenblad, Docent Dr. phil. Lundstrøm og Phil. cand. H. Wicksell.

Studenterforeningen, hvis Bygning allerede fra 1ste Juni havde staaet aaben for Universitetets Gjæster, havde overladt sin Festsal til, at der her fra Universitetets Side Tirsdag den 3dje om Aftenen kunde blive gjort Gjæsterne forskjellige Meddelelser, og Studenterforeningens Seniorat havde i den Aaledning indbudt Universitetets Lærere til at komme tilstede ved denne Lejlighed. Da denne Indbydelse var bleven modtaget med Glæde, samlede Kl. 9 et større Antal ældre og yngre Medlemmer af Foreningen tilligemed Universitetslærerne i Foreningens Festsal og i Konversationsværelserne for at modtage Gjæsterne. Lokalerne vare dekorerede med levende Planter og Flag, og ved forskjellige Buffetter kunde der nydes Forfriskninger.

Universitetets Rektor, Gehejmerraad Madvig og Studenterforeningens Senior, Cand. jur. Sophus Bauditz bød hver for sig Gjæsterne velkomne. Den sidste udtalte Ønsket om, at Studenterforeningen under Festens Dage maatte blive ikke blot et *ultimum refugium*, hvor Gjæsterne kunde søge Læ mod en Regnbyge, men et fælles Mødested, hvor gamle Bekjendtskaber kunde fornyes og nye stiftes, og hvor de ældre altid vilde være sikre paa at blive modtagne med Taknemlighed og Ærbødighed af de yngre.

*) Denne kom dog først den 5te Juni. Foruden de her nævnte deltog en Del norske og svenske og en enkelt finsk Student, der opholdt sig her i Staden, i Kirkehøjtideligheden og i Studenternes Fester.

Professor Monrad takkede paa Universitetsgjæsternes Vegne for Modtagelsen og bragte de danske Studenter en hjærtelig Hilsen fra Norge. Cand. Herlitz talte paa de upsalensiske Studenter, Cand. Brockmann paa de Norskes, og Licentiat Fahlbeck paa Lundensernes Vegne.

Stemningen var livlig og animeret; men af Hensyn til det Beslag, som de kommende Dage vilde lægge paa alles Kræfter, sluttedes Sammenkomsten allerede omtrent Kl. 11¹/₂.

Onsdag den 4de Juni.

Festen i Frue Kirke.

Om Festen vilde blive begunstiget af Vejret eller ikke, var en Tanke, der naturlig paatrængte sig enhver, som skulde tage Del i den. Regnvejr vilde kunne ødelægge meget, selv om Festlighederne for det meste vilde finde Sted i lukkede Rum. Om Morgenen den 4de Juni saa det kun tvivlsomt ud med Vejret. Det var raakoldt, og Himlen var skyet, da Festens mange Deltagere samledes paa Universitetet og i Studenterforeningen.

Der var fra Universitetets Side foruden til Deres Majestæter Kongen og Dronningen og til den kongelige Familie blevet sendt Indbydelser i et Tal af 760 til Rigsdagens Medlemmer, Ministrene, Corps diplomatique, Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse, en Mængde højere Embedsmænd, dels militære, dels civile og gejstlige, Repræsentanter for Videnskab, Kunst, Handel og Industri o. s. v. Studenterne, som man særlig havde ønsket at se talrig repræsenterede, var det lykkedes at skaffe omtrent 1400 Pladser i Frue Kirke.

I Anledning af Fstedagen vare ikke blot de offentlige Bygninger omkring i Byen smykkede med Flag; men Skibene i Havnen og paa Reden flagede, nogle endog med Flag fra øverst til nederst, Studenterforeningens Bygning var stærkt

smykket, og de nærmeste Gader ved Universitetet frembøde et festligt Udseende. Foran Frue Kirke var paa hver Side af Hovedportalen opstillet en Flagstang med et mægtigt Dannebrogssflag, Universitetet havde hejset sit Flag, og Synet af Pladsen mellem Frue Kirke og Universitetet, som var holdt ryddelig, hævedes ved en Dekoration af Guirlander af Grønt med tilhæftede Dannebrogssløjfer, der var anbragt under Vinduerne paa Frue Kirke, Universitetet og Metropolanskolen. Ogsaa de store Trefødder paa Universitetets Trappe vare smykkede med Grønt.

Den langt overvejende Del af Deltagerne samledes ifølge den trufne Ordning paa Universitetet inden Kl. 10¹/₄, forsaavidt de ikke hørte med til Studenternes Procession. Dog mødte Corps diplomatique og nogle, hvem Helbredshensyn forbød at deltage i Processionen fra Universitetet, umiddelbart i Frue Kirke. Efter den Anvisning, der var givet paa Indbydelseskortene, samledes Deltagerne paa Universitetet i visse bestemte Grupper, der vare henviste hver til et bestemt Auditorium, til Festsalen eller til Konsistoriums Forsamlingssal. Da Dekorationen i Universitetets Forhal nylig var undergaaet en omfattende Restauration, kunde Bygningen vise sig i en smuk Skikkelse. En Opstilling af levende Planter forskjønnede end mere Forhallen, og ved den ene Side af Universitetets lange Korridor i nederste Etage var opstillet en interessant Billedstøtte i Bronze af den franske Billedhugger Mercié, der forestiller David, som har sejret over Goliath, og i Anledning af Festen var skjænket til Universitetet af Cand. phil. Brygger Carl Jacobsen. Konsistoriums egen Sal havde nylig modtaget en højst nødvendig Istandsættelse, saa at den nu med sine nymalede og dekorerede Vægge og med et nyt Meublement dannede et hyggeligt Rum. Justitsraad, Kasserer Bang havde i Anledning af Festen til dette Meublement skjænket en smuk Lænestol, bestemt for Universitetets Rektor under Konsistoriets Møder.

Allerede inden Folk samledes paa Universitetet, havde en talrig Mængde ældre og yngre akademiske Borgere givet Møde

i Studenterforeningens Bygning, hvorfra de omtrent Kl. 9 havde begivet sig i Procession til Universitetet, henved 1400 i Tallet, delte i 13 Grupper. I Spidsen gik et Musikkorps, og her bleve ogsaa 2 Bannere baarne, Studenterforeningens med Fremstillingen af Hejmdal, der holder Luren i Haanden, og Studentersangforeningens med Bøgegrenen og Sangfuglene. I Midten af Toget, hvor de tre nordiske Folks Faner og Studenterforeningens ældre Banner bleve baarne, havde Repræsentanterne for de norske og svenske Studenter faaet Plads. Toget gik over Kongens Nytorv, gennem Østergade, over Amagertorv, Vimmelskaftet, Nygade og Nørregade til Frue Plads. Sex af Processionens Grupper skilte sig ved Indgangen til Frue Kirke fra den øvrige Procession for strax at indtage de for dem bestemte Pladser i Kirken, en syvende Gruppe blev staaende udenfor Kirkens Indgang for at danne Spalier indtil Kongens Komme, medens de andre Afdelinger fortsatte Vandringen til Universitetet, hvor de fem af dem toge Plads i Bibliotheksgaarden og den sjette opstillede sig i Spalier langs ned ad Universitetstrappen.

For hver enkelt Gruppe af Deltagerne var der fastsat bestemte Pladser i Frue Kirke, og i en ligeledes fastsat Rækkefølge satte Kl. 10 $\frac{1}{4}$ de Grupper sig i Bevægelse, der dannede Processionen. Det var overdraget de af Studenterne valgte Ordensmarskaller, 80 i Tallet, at overholde Ordenen ved Processionen*), og to Marskaller gik derfor i Spidsen for hver enkelt Gruppe ligesom ved Studenternes Procession til Frueplads. Som det hele Marskalkorps var blevet omhyggelig instrueret, saaledes varetog Marskallerne med stor Iver og Omhu deres forskellige Hverv i Festedagene, og med deres Skuldterskjærf af rødt Silketøj**) vare de for en stor Del høje og slanke unge

*) Af disse var den ene, Stud. juris Grove, en Slags Adjutant hos den øverste ledende Marskal, Fabrikant Møller, 4 (Cand. juris Ahnfeldt, Cand. theol. H. Ussing, Cand. med. Arktander og Stud. polyt. O. Mortensen) fungerede som Overmarskaller. Ved Studenternes Bal var der desuden 2 Reserveovermarskaller (Cand. juris Bardenfleth og Student V. Aaris).

**) Overmarskallernes Skjærf havde i Midten en hvid Stribe.

Mennesker tillige en Prydelse ved Optogene og de festlige Sammenkomster, hvor Totalindtrykket for Øjet, som altid i vore Dage ved lignende Lejligheder, ellers væsenlig gaves ved de ensformige sorte Kjoler.

Maaske har den Tanke paatrængt sig adskillige af Deltagerne i Processionen hin 4de Juni, at det vilde have været mere stemningsvækkende, om man havde kunnet gaa i Procession til Frue Kirke, som den stod inden Bombardementet 1807, med sine Mindestene og andre historiske Mindesmærker og i en Skikkelse, der havde bevaret mange Hovedtræk fra den Bygning, i hvilken Universitetet havde faaet sin Indvielse. Men der var dog næppe nogen af de Tilstedeværende, der ikke blev greben af en højtidsfuld og løftet Stemning, da Processionen steg ned fra Universitetets høje Trappe og vandrende langs Universitetet henimod Fiolstræde, derpaa svingede over til Frue Kirke for at følge dennes sydlige Side i dens hele Længde hen til Portalen paa Kirkens vestlige Side, medens Solen netop nu brød frem igjennem Skyerne og kastede sit Lys over det lange Tog, og medens man fra alle Sider saa Vinduer og de tilstødende Gader tæt opfyldte af Mennesker, medens Kirkeklokkerne lød, og et Musikkorps, der var opstillet ved Indgangsdøren paa Frue Kirkes sydlige Side, spillede den smukke Riberhusmarsch. En talrig Mængde Skolebørn med Dannebrogspaner, der havde faaet Plads langs Frue Kirke, hilste den forbivandrende Procession med deres Faner.

Forrest i Processionen gik de fem Grupper af Studenterne, der havde havt Plads i Bibliotheksgaarden, blandt dem de norske og svenske Studenter, Studenterforeningens Seniorat og Studentersangforeningens Bestyrelse; saa fulgte efter hverandre først de Grupper af Deltagerne, der nærmest hørte til Universitetet, saaledes at dettes Lærere i Spidsen havde Rector magnificus J. N. Madvig, der i Anledning af Festdagen var bleven dekoreret med Elefantordenen og bar dennes Insignier foruden Rektorkjæden; senere fulgte de forskjellige andre Afdelinger af

Deltagere, indtil Toget sluttedes med den Gruppe Studenter, som var bleven opstillet langs ned ad Universitetstrappen*).

Det var et i høj Grad skjønt Indtryk, som Kirken gjorde paa Processionen, da denne igjennem den med større og mindre Bladplanter smykkede Forhal traadte ind i den under Tonerne af en Festmarsch for Orgel og Blæseinstrumenter, komponeret af J. P. E. Hartmann. Det storladne Præg, som Bygningens Indre i og for sig har med det høje hvælvede Loft, med de lange Søjlerækker og med Thorvaldsens skjøne Statuer og Basreliefs, havde faaet en festlig Tilsætning ved den smagfulde Dekoration, som Arkitekt V. Petersen havde forstaaet at give den.

Dekorationen samlede sig væsenlig om tre Punkter, Choret, Talerstolen og Pladsen for Kongen og Prinserne. I Choret var Rundingen paa hver Side af Alteret udfyldt med store eviggrønne Væxter**), hvorfra mørke Cypresser og Tujaer hævede sig henimod to slanke Palmer, der fra hver Side løftede deres fine Bladkroner 16 Alen i Vejret op imod Chorchvælvingen og bøjede sig henimod Frontespicen paa Alteret over Christusfiguren. Ud fra Pulpituret over Skriftestolene til højre og venstre

*) Ordenen for Processionens Grupper var i det enkelte følgende: 1) Doktorer fra det sidste Aar, Forfattere til belønnede Prisaftandlinger og Privatdocenter; 2) Universitetets faste Censorer og Lærerne ved den polytechniske Lærestalt; 3) Pedellerne, Rektor, Dekaner og Universitetets øvrige Lærere; 4) Biskoppen over Sjællands Stift og Kjøbenhavns Præster; 5) Kommunalbestyrelsen; 6) Rigsdagens Formænd og andre Medlemmer; 7) Ministrene, høje Rangspersoner, Repræsentanter for Hær og Flaade, Embedsmænd i Ministerierne; 8) Medlemmer af Retterne; 9) Repræsentanter for Handelsstanden, Lægestanden o. a.; 10) Hædersdoktorer og andre Fremmede; 11) Forbenværende Professorer, Lærere ved Officerskolen, Landbohøjskolen, Kunstakademiet o. s. v.; 12) Repræsentanter for Pressen, Digtere, Kunstnere o. s. v.; 13) Præster udenfor Kjøbenhavn; 14) Lærere ved de lærde Skoler, ældre Promoti, Assistenten ved Universitetet og de med dette forbundne Anstalter; 15) Forskjellige Embedsmænd.

**) De mange Dekorationsplanter, der bleve brugte baade i Frue Kirke og paa Universitetet, vare dels fra den botaniske Haves Væxthuse, dels vare de med stor Velvilje laante fra de kongelige Haver. Kunstakademiet havde laant Universitetet Tæpper, Marineministeriet havde hjulpet med Flag.

i Choret vajede to mægtige hvide guldbræmmede Faner, den ene med Kjøbenhavns, den anden med Danmarks Vaaben, under hvilke der fandtes Guirlander og Kranse.

Til højre i Kirken for den Indtrædende, lige overfor Prædikestolen var anbragt en Forhøjning, betrukket med rødt Klæde, paa hvilken Stole vare hensatte for de kongelige Personer. For at danne Baggrund hertil, var den bagved værende Arkade dækket med et stort hvidt Banner med det kongelige Vaaben, foroven fasthæftet med fine Blomsterguirlander og til begge Sider begrænset af to Dannebrogspaner med Laurbærkranse. To store Palmer udfyldte Rummet imellem de to Apostelfigurer, der staa hver paa sin Side af den herværende Arkade, og større og mindre Bladplanter afrundede denne Dekoration nedefter og til Siderne, medens det Hele afsluttedes foroven ved en fyldig Granflætning, der buede sig omkring Arkadens øverste Del.

Til venstre i Kirken foran Prædikestolen var Talerstolen opstillet. Den var udført i en til Kirken svarende Stil, delvis betrukket med mørkviolet Tøj og dekoreret med Laurbærkranse og Grene. Baggrunden hertil dannedes af et hvidt, guldbræmmed Banner med Universitetets ældste Sigil, forestillende St. Peter med Bog og Nøgle, malet i Bronze og Guld. Et forgyldt Kors kronede Bannerstangen, paa hvilken var hængt en Laurbærkrans og fine Blomsterguirlander, der sluttede sig til Banneret. Et stort bekranset Dannebrogspaner paa hver Side dannede et Hele sammen med dette. Tvende brede Viftepalmer, Laurbærtræer og andre eviggrønne Planter dækkede Prædikestolen, og hele dette Parti fik ligesom det lige overfor sin Afslutning i en buet Granflætning over Arkaden.

Paa det øverste Pulpitur var hele Ballustraden foran Orgelet dekoreret med Kranse og Guirlander saavel som de tre midterste Partiet af Pulpiturets Ballustrade overfor den kongelige Stol.

De tvende Piller ved Hovedindgangen til Kirkens Skib vare smykkede med store Bøgegrene, ligesom en Granflætning buede sig foroven omkring Arkaden imellem Pillerne. Ogsaa

paa Sidevæggene bagved de 12 Apostle var fæstet store lyse Bøgegrene, der fremhævede Statuernes skjønne Linier.

Øverst oppe i Choret foran Alteret fik 250 Studenter Plads, foran dem i Choret sad Rigsdagens Medlemmer, Københavns Kommunalbestyrelse og den københavnske Gejstlighed; i selve Hovedskibet havde 120 Studenter Plads til højre og venstre imellem Ballustraden om Choret og de faste Stole paa Gulvet. Universitetets faste Lærere og Censorer sade i Stolerækken til venstre imellem Talerstolen og Choret, medens den polytechniske Anstalts Lærere havde Plads i Gangen imellem disse Stole og Sidevæggen; paa begge Sider af Talerstolen var stillet 7 Stole, paa hvilke Sjællands Biskop, Rektor og Dekanerne (Professorerne Sthyr, Aagesen, Gædeken, Holm og J. Thomsen) havde deres Pladser; paa samme Side af Kirken imellem Talerstolen og Hovedindgangsdøren afgave de faste Stole Pladser for Hædersdoktorerne og de fremmede Gjæster, de forhenværende Professorer og Repræsentanter for forskellige højere Undervisningsanstalter. I Gangen imellem disse Stole og Sidevæggen sade Privatdocenterne og de, der i det sidste Aar havde taget akademiske Grader. Længst nede ved Indgangsdøren var der i Linie med de faste Stole anbragt en Række Pladser for forskellige Embedsmænd.

Lige overfor disse sade til højre i Kirken nærmest ved Indgangsdøren paa samme Maade Repræsentanterne for de lærde Skoler, ældre Promoti og Universitetets Assistenten. I de faste Stole paa denne Side op imod Kongetribunen sade Repræsentanter for Lægestanden, Handel og Industri, Medlemmer af Retterne og nærmest ved den kongelige Tribune Corps diplomatique. Repræsentanter for Pressen, Digttere, Kunstnere o. s. v. havde Plads i Gangen imellem de faste Stole her og Sidevæggen. Paa den anden Side af Kongetribunen fyldtes de faste Stole op imod Choret af Ministrene, forskellige høje Rangspersoner, Repræsentanter for Hær og Flaade, samt en Del civile Statseembedsmænd, medens Bladreferenterne havde faaet Plads i Gangene imellem disse Stole og Sidevæggen. For at kunne for-

øge Tallet af Pladserne paa Gulvet vare Stole, to og to, stillede ud for de faste Stolestader i den midterste brede Gang. Disse Pladser besattes med Deltagere af den samme Gruppe, der havde Sæde i den nærmest tilstødende Afdeling Stolestader. Rummet under Orgelet var givet til forskellige Tilskuere, medens Pulpiturene paa begge Sider af Kirken vare overladte Damer og bag dem til Studenter.

Den hele Procession var gaaet for sig med den kompletteste Orden, og da de forskellige Grupper med Lethed vare bragte til at indtage de dem bestemte Pladser, var Alt i Løbet af en halv Time færdigt til, at man kunde tage imod den kongelige Familie og begynde den egentlige Højtidelighed.

Men det Haab, alle Deltagerne i Festen havde næret om at se Hans Majestæt Kongen hædre den ved sin Nærværelse, blev skuffet. Hans Majestæt var netop i disse Dage plaget af et smerteligt Hold i Ryggen, der umuliggjorde ham enhver Bevægelse, hvorfor Hans kongelige Højhed Kronprinsen maatte være hans Repræsentant i samtlige Fæst dage. Ogsaa Hendes Majestæt Dronningen holdt sig paa Grund af Kongens Upasselighed hjemme fra Kirkefesten.

Kl. 11 kom Hans kongelige Højhed Kronprinsen, Hendes kongelige Højhed Kronprinsessen, Deres Højheder Prinserne Vilhelm og Hans samt det kongelige Følge. De bleve i Kirkens Forhal modtagne af Rektor og Dekanerne. Medens Kronprinsessen med sit Følge begav sig op til den kongelige Stol i øverste Pulpitur ligeoverfor Talerstolen, førtes Kronprinsen, Prinserne og Følge ind i Kirken til deres Pladser paa og ved den kongelige Tribune.

Nu aabnedes Højtideligheden med Afsyngelsen af „Vor Gud han er saa fast en Borg“. Derpaa besteg Sjællands Biskop Martensen Talerstolen og holdt følgende Indledningstale:

Ære være Gud i det Højeste, Amen! Thi med et Ære være Gud i det Højeste! bør denne store Højtid begynde. Her i denne Helligdom, skjøndt Murene ikke ere de samme — Omskiftelsen har

ogsaa her bevist sin Magt — her blev for 400 Aar siden Danmarks Højskole indviet ved dens Stiftelse. Murene ere ikke de samme; men Erindringerne ere de samme, og Højskolens Lærere og Sønner, dens Nærforbundne og Venner, ogsaa Nærforbundne fra Broderrigerne, Medborgere af alle Samfundsklasser fra Landets forskjellige Egne, have her forsamlet sig for at tilbagekalde disse Erindringer og til et Vidnesbyrd om, at denne store Højtid vedkommer det hele Folk. Og Danmarks Konge med sit Hus hædrer Festen med sin Deltagelse, skjønt Kongen, hvad vi alle beklage, er forhindret fra at hædre Festen med sin Nærværelse. Hvad her udførligere skal udtales om Festens Betydning, vil Højskolen selv udtale ved den Mand, hvem den har overdraget sin højeste Værdighed. Dog skal der først udtales et: Hjerterne op ad! et Ære være Gud i det Højeste! med Lovprisning, med Taksigelse og Bøn. Det ske, i Aand og Sandhed!

I Aand og Sandhed! Dette Ord staar skrevet paa Talerstolen hist ovre i vor Højskoles Festsal, og vor Højskole har derved betegnet sit Løsen. Og i hvilket Ord skulle vi hellere mødes i Helldommen, end i dette? Der skal her gjøres Taksigelse for Fortiden. Og se vi tilbage til de Tider, som ere henrundne, spørge vi, for hvilke Velsignelser vi i Særdeleshed skulle takke, da viser sig som et Lys i Mørket ikke blot vor Højskoles Stiftelse, men ogsaa dens Fornyeelse ved Reformationen, da falske Myndigheders Aag blev brudt, da det rene Evangelium som en Morgenstjerne brød frem gjennem Taagen, da dette Ord: i Aand og Sandhed, fik en fornyende Kraft, ikke blot i Sjælenes, men ogsaa i Aandernes Verden, paa engang et Kampraab mod Alt, hvad der strider mod Aand og Sandhed, men ogsaa et Fredens Budskab med Forjættelse om nyt Liv og nye Lys. Da lød det ikke blot i Kirken: Ved Sandhedens Aabenbarelse anbefale vi os for hvert Menneskes Samvittighed, det vil sige, ikke ved den blotte udvortes Myndighed, men ved Sandhedens egen Kraft skal Evangeliet bevise sig for Menneskenes Samvittighed og Hjerte; men dette: Ved Sandhedens, ved Lysets egen Kraft; dette: i Ægthed, i Oprindelighed og af Kilden; dette: i Alvor og i Virkelighed og ikke i Skin og Skygge og et forfængeligt Væsen; dette: ikke i den blotte Benægtelse, men i Sandhedens Bekræftelse: det blev nu Løsenet i alle Kredse af Aandens Verden, i Overensstemmelse med ethvert Omraades, enhver Gjenstands særegne Natur. Og naar vi nu se tilbage til de Tider, som ere henrundne, maa vi da ikke i Særdeleshed takke Gud, fordi Aand og Sandhed ikke har ladet sig uden Vidnesbyrd i vort Folk, ikke har ladet sig uden

Vidnesbyrd i vor Højskoles Gjærning og i de Virkninger, som derfra ere udgaaene!

Ja, Du, vor Gud, Lysenes Fader! som lod Dit rene Evangelium og dermed den friggjørende Sandhed lyse for vort Folk, Ære være Dig i det Højeste! Du førte vort Folk gjennem mange og skiftende Skjæbner, førte os ogsaa ind i tunge, alvorlige Skjæbner, og vi ydmyge os under Din vældige Haand! Dog velsignede Du ogsaa dette Folk med saa mange af Aandens de gode Gaver, Kundskabens Gaver, Digtningens Gaver, Kunstens Gaver, anviste dette Folk en Plads blandt de Folkeslag, der ere kaldede til at arbejde for Menneskeslægtens store Fællesmaal. Du gav os Regn og frugtbare Tider fra Himlen, ikke blot for de synlige Marker i dette vort yndige Land, som Du beskikkede os til en Bolig, men ogsaa for Aandens usynlige Marker. Du lod fra denne vor Højskole udgaa Virkninger, velsignelsesrige for Folket, til Embeders Forvaltning, til Befæstelse i Retfærdighed, i al aandelig Dygtighed, til Styrkelse for den Tænkemaade i Folket, der opløfter Sindet over det Lavere og Uværdige, opløfter til videre og højere Synskredse. Vi takke Dig for dine Gaver, takke for de mange tro Lærere, der i de henrundne Tider ved vor Højskole have været Aandens og Sandhedens Tjenere; takke, ikke blot for dem, der have gransket Dit Ord i de hellige Skrifter, have dannet Lærerstanden i den danske Kirke, men for dem alle, der have spredet Lys og Kundskab i Folket, have arbejdet for Menneskedannelse og Menneskeforædling; det være sig nu, at de have gransket Naturen, den synlige Skabning, have sænket Blikket i Jordens eller i Stjernehimlens Dybheder, have opdaget Verdenskræfter og Love eller gransket de Kræfter, der ere nedlagte i Skabningen til Lægedom for menneskelig Sygdom og Lidelse; eller de have gransket Retfærdighedens Lov eller have løftet Fortids Skatte, tolket Fortids Skrifter og Fortids Bedrifter, at døde Tungemaal bleve levende; eller de have ransaget selve Tankens, selve Aandens Lov, have søgt at sammenfatte den menneskelige Viden til Enhed og Helhed. Og ikke blot takke vi paa denne Dag for de enkelte Højtbegavede, hvis vidthenstraalende Navne lyse som Stjærner og ere paa alles Læber; nej! ogsaa de glemte Navne af dem, der i deres Tid i Dygtighed, i Troskab, i Kjærlighed have arbejdet for Ungdommens Dannelse i vort Land, ogsaa disse ere indesluttede i vor Taksigelse.

Og da bede vi, idet vi vende Blikket mod Fremtiden: den Aand, der ved vor Højskoles Fornyelse udfoldede Vingerne, og som gjen-

nem Tiderne vedbliver at fornye og forynge sig selv fra Slægt til Slægt, den være fremdeles over den! Ja, Livsfornyelsens og Livsforyngelsens Aand svæve over Danmarks Højskole, velsignende, skærmende, at den maa blive en lysende Pille og Støtte for Aandslivet i Folket, og at der fra dens Haller maa udgaa en Ungdom, dygtig til at tjene Fædrelandet, dygtig til at stride for Aand og Sandhed. Denne Aands Velsignelse være over Fredens, over Sæde-
mandens Gjerning; være over Granskningens det stille Arbejde, at den, som søger, ogsaa maa finde; være ogsaa over Striden, som her saa ofte maa gennemstrides, det være sig i Ensomheden i det stille Kammer, det være sig i det Aabenbare. Vi vide det, — og Reformationen er her det store Vidnesbyrd, — at Sandheden ofte kun kan vindes gennem Strid, at Sandhedens Erkjendelse ofte maa gaa gennem Tvivlen, at Aander maa kæmpe med Aander om Sandhedens dyrebare Klenodie. Vi bede ikke, at Striden ikke maa være, begjære ikke den dorske Ro; men derom bede vi, at Striden om Aandens dyrebare Klenodie altid maa blive ført i Aand og Sandhed; thi kun da kan den blive til Din, til Sandhedens Ære! Dog skal Skolens Gjerning saavel som Kirkens først og fremmest være en Fredens Gjerning. Saa bede vi da: Giv ogsaa i de kommende Tider Regn og frugtbare Tider fra Himlen for Aandens Marker i vort Land. Lad Sæd og Høst aldrig aflade, at Ordet maa vorde opfyldt: En saar og en Anden høster, men begge skulle de glæde sig, baade den, som saar, og den, som høster; at den yngre Slægt maa indkomme i den ældres Arbejde, fortsætte og fuldkomme det, at der i Høstens Tid maa vindes Kranse, ikke af golde, men af fulde Ax, værdige til at smykke Fædrelandets Tempel, til Din, til Sandhedens Ære.

Og da udvide vi vor Bøn og bede, at Du, vor Gud, vil velsigne enhver god og gavnlig Idræt i Folket, velsigne ikke blot Aandens, men ogsaa Haandens Gjerning, Agerdyrkerens, Haandværkerens, den fredelige Borgers Gjerning, at alle Gaver, alle Kræfter, alle Virksomheder maa tjene til det samme Maal, til Fædrelandets Vel. Din Velsignelse være over Konge, Fædreland og Folk! Vi vide ikke, hvilke Fremtidsskjæbner Din Visdom har beskikket for vort Land; men derom bede vi, at Fædrelandskjærligheden altid maa være i Aand og Sandhed, at vi maa staa faste paa den onde Dag, og ikke blive trætte i Tider, bestemte til at være Taalmodighedens Tider! O, Du vor Gud! vor Tilflugt og vort Skjold, vor faste Borg!

lad Dit Ansigt lyse over os og vær os naadig; thi Riget er Dit, Magten og Æren i Evighed, Amen!

Da denne Tale var endt, istemmedes første Del af den i Anledning af Festen forfattede Kantate, til hvilken Dr. phil., Redaktør C. Ploug havde skrevet Ordene og Professor J. P. E. Hartmann havde komponeret Musikken. Den blev afsunget af et Chor for blandede Stemmer, der tilligemed det tilhørende Orchester var opstillet i det hvælvede Rum ovenover Orglet. Udførelsen lededes af Organist O. Malling, Frøken J. Schow og d'Hrr. Kammersanger Simonsen og Bielefeldt sang Solopartierne, Kvindestemmerne udførtes af en Del unge Damer, der velvillig ydede deres Hjælp, Mandsstemmerne i Choret af Studentersangforeningen.

Denne første Del af Kantaten var af følgende Indhold:

1.

Almægtige Gud!

Du skabte Lyset og skikkede ud
 I Rummet de blanke Stjærners Hære,
 At forkynde din Herlighed og din Ære.
 Og Du har i Menneskets Aand nedlagt
 En Gnist af din Magt,
 En Drift til at skjelne og prøve og lære,
 Til Sandhed at søge ad vildsomme Veje,
 Og dele med Andre sit Fund og sit Eje.
 Men Alt, hvad den samled' ved Flid og ved Snille,
 Er fattige Draaber fra Lysenes Kilde,
 Almægtige Gud!

2.

I Øst er under Palmeskygger vugget
 Kulturen, Aandens spæde Førstefødte;
 Der har Naturens Moderbryst den drukknet.

Saa lejred' den sig ved de store Strømme,
Indtil den paa sin Vandring Havet mødte,
Og dristig lærte over det at svømme.

Saa paa sin Fod den Ørnevinger spændte,
Og svang sig til Olympens stejle Tinde,
Og Fantasiens Morgenlue tændte.

Der fæstede den Skjønhedens Gudinde,
Og Kundskabs Ildbud gennem Tiden sendte,
Og efterlod et evigt Ungdomsminde.

Saa bygged' den paa Tibers lave Banke
Et Værn om Livets Orden, Hjemmets Hygge,
Et Rettens Herredom, en Lovens Skranke;

Et Tag, hvorunder Jordens Folk fandt Skygge,
En Form for mange Seklers bundne Tanke,
Af Aandens Verdensgang det længste Stykke.

3.

Alt, hvad den rejste,
Bæver og raver.
Solstukne visne
Digtingens Haver;
Kunstnerens Evne
Hides og spildes;
Tænkningens Traade
Slappes og hildes.
Samfundets Orden
Haanes og brydes;
Dyriske Drifter
Ægges og nydes.
Bønfaldte Gunders
Talløse Vrimmel
Renser ej Jord og
Klarer ej Himmel.

Menneskeaandens
 Styrke er mat;
 Oldtidens Vaarsol
 Synker mod Nat.

4.

Men alt en Stjerne er dukket frem,
 Som varsler om Morgengry;
 Thi Krybben, redet i Bethlehem,
 Skal Aandens Styrke forny.

En Folkebølge fra Østen steg
 Og rydded' Kulturens Felt;
 Hvor Roma segned' og Hellas veg,
 Der sejred' Golgathas Helt.

De vilde Stammer tog Skik og Lov
 Bag Kirkens og Klostrrets Hegn;
 Stridshamren smeddedes om til Plov
 Og Sværdet fik Korsets Tegn.

5.

Vikingsejlet skinner over Sunde,
 Ungdomsmodet jager ham med Blæsten
 Bort fra sodet Tag bag grønne Lunde
 Efter Guld og Ros mod Syd og Vesten.
 Bretlands Kyster flænges af hans Tand,
 Seines Vande rødner Kirkebrand:
 Kamp er Livet, Døden er en Fest,
 Slagen Kæmpe vorder Odins Gjæst.

Vandred' dog de unge vælske Klærke
 Hid med Hjærtets Glød og Aandens Flamme,
 Plantede i Skoven Korsets Mærke,
 Aabned' Skolestuen med det samme.
 Silde grønnes i den barske Vind
 Klostrrets Urtegaard og Gothens Sind,
 Silde svulme Bær og modnes Frugt,
 Silde egen Tanke tager Flugt.

Atter ud en Ynglingskare drager:
 Hæрге vil den ikke mer', men lære,
 Og til Fædrejorden tør og mager
 Vand fra Videnskabens Brønde bære.
 Ydmyg henter den fra Seinens Bred
 Ild til Hjemmets kolde Arnested;
 Samler ind til Fattigfolk i Nord
 Smuler fra det rige Sydens Borg.

6.

Prises skal Stammefaderens Navn
 Af seneste Efterslægt,
 Fordi han skjønnede Rigets Savn
 Og fik det lægt.
 Hvor kjækt han brugte sit Riddersværd,
 Det heled' ej Trillingkronens Skaar;
 Men Frugten af Kongens Pilgrimsfærd
 Fylder fire hundrede Aar.
 Og hvad han planted' som Ympe spæd,
 Er vordet en mosgroet Eg;
 Og hvad han lagde af fremmed Sæd,
 Giver vægtige danske Neg.
 Og bærer Kulturens Parthenon,
 Et Tavl, vort Folk kalder sit,
 Saa lagdes derpaa den første Haand
 Ved Kong Christians Romerridt.
 Takket være *Christian den Første!*

Derpaa besteg Universitetets Rektor Madvig Talerstolen
 og holdt følgende Tale:

Naadigste Kronprins, Højbaarne Fyrster, Højtærede Forsamling!
 For 400 Aar siden samledes i den ærværdige Kirke, som da stod
 paa dette Sted, men som siden Fjendevold har ødelagt, Danmarks
 Konge, Grunderen af den nye Herskerslægt, med et Antal af Landets
 bedste og mest ansete gejstlige og verdslige Mænd og med en liden
 Flok, mest fremmede Lærde og Videnskabsmænd — *doctores et ma-*
gistri, som de dengang kaldtes — og foretog med pavelig Tilladelse

den Handling, hvorved Danmarks Højskole, Kjøbenhavns Universitet, stiftedes. Den Plante, der betroedes Jorden, fandt denne lidet forberedt; Pleje og Røgt var sparsom, Planten trivedes langsomt, sygnede og truede med ganske at gaa ud. Da kom en mildere Luftning, en friere Strøm fra Syden, da kom Pleje og Omhu fra Konge og Folk; Planten skjød nye, stærke Rødder, den hævede sig i en rank Stamme; den voxede til et højt og kraftigt Træ, under hvis Krone i Aarhundredernes Løb Slægter af Unge og Gamle have vandret og arbejdet, vandre og arbejde den Dag idag og, hvis Herren vil, fremdeles skulle vandre og arbejde. Det er til Ihukommelse af hin Stiftelse, det er for at skærpe Bevidstheden om vor Opgave, at styrke Fortrøstningen til Fremtiden ved at skue tilbage paa Fortiden, at vi idag samles: Højskolens Lærere og Studerende. Ak! vi samles ikke, som vi havde haabet, med Landets Konge, Herskerslægtens Fornyer; men hans Tanke er os nær, og hans Søn og Arving er os Borgen derfor. Vi samles med Kongesønnen, og vi samles derhos med en talrig Skare af Landets bedste Mænd, af hvilken den største Del selv har været vor Højskoles Sønner, samt tillige med en Skare af Gjæster fra vore Frændelande som kjære Vidner og Deltagere. Gud give, at denne Dag maa være til Glæde og Velsignelse!

Naar vi sende vor Tanke over den dybe og brede Kløft af 400 Aar for at kalde frem for Sindet den Handling, der da foregik, de Mennesker, der deltog i den, deres Skikkelser, deres Ord og deres Tanker, da fremtræder der for os en overvældende Forskjellighed. Vi have ondt ved, i hvad vi der se, at finde Begyndelsen til vor Gjærning, ved i dem at se vore Forgængere, og hvis de kunde sende Blikket herhid, vilde det være dem endnu vanskeligere i os at se deres Gjærnings Fortsættere, deres Efterfølgere. Selv det, at vi idag tale vort Modersmaal, vilde forekomme dem forunderligt, thi dengang troede man, at der om saa høje og alvorlige Ting kunde tales i det fra Oldtiden overleverede Sprog. Hist se vi i det ringeste en fast Tro, en ivrig Bekjendelse; men vi se en indskrænket Kreds af Indsigt og Kundskab, bunden og støttende sig til Autoriteten og overalt bøjende sig først for Aabenbaringens Autoritet, saaledes som Kirken lod den fremtræde, og dernæst ved Siden af Kirkens for en fra Hedendommen overleveret Autoritet, men i forvansket Skikkelse: man bøjede sig for den lidet kjendte, men i den lidet kjendte Skikkelse næsten kanoniserede Hedning Aristoteles. Snæver var den Kreds, hvorover Blikket paa hin Tid svævede;

ukjendte Vande skilte en Del af Jorden fra den anden, og mellem, hvad der laa nærmere, vare Samfærdselsmidlerne og derved den indbyrdes Kjendskab ringe. Ringe var Bevidstheden om Fortidens Daad og Fortidens Virksomhed, og allerringest var Kundskaben om Naturens Mangfoldighed i Skikkelser, Fænomener og Love. Lige overfor dette Billede fremtræder Nutiden med Aandens rige, ubundne, undertiden maaske lette og flagrende Flugt, med en Rigdom af Kundskab og Indsigt baade af historisk Art og rettet paa Naturen, der er nærved at overvælde os. Og dog se vi ved nærmere Betragtning ikke blot den historiske Sammenhæng i Udviklingen fra da til nu; men der møder os en Grundtankens Enhed, der, skjønt i en dunklere Skikkelse, var tilstede ved vor Højskoles første Stiftelse, og som endnu bærer den, hvis den med Rette bestaar: det er Bevidstheden om Erkjendelsens Betydning, om Erkjendelsen som Livets Kjærne og Fylde, Bevidstheden om Kundskab og Indsigt som den Magt, der forædler, styrker og fremmer Livet. I denne Tanke mødes vi med Fortiden, i denne Tanke holde vi Fest.

Men Jubeldagen er eller rettere den forudsætter som gaaende forud en Regnskabsdag. Har Kjøbenhavns Universitet efter menneskelige Vilkaar løst den Opgave, der blev det stillet, har det bidraget sit til, at det danske Folk har levet med en fyldigere, klarere, mere alsidig Bevidsthed, har det bidraget til, at Folket har levet mere? — thi at tænke og at føle er at leve. Vi vilde ikke have stævnet til Fest, hvis vi ikke, skjønt kjendende vor Skrøbelighed og al menneskelig Gjernings Ufuldkommenhed, dog havde haft et Haab om, at dette Spørgsmaal vilde blive bejaet af billige Dommere, der kjende Livets, navnlig Aandslivets Vilkaar. Lige overfor vrangvillige Dommere træde vi frem med frimodig Stolthed. Videnskaben tilhører ikke udelukkende Universiteterne; Aandens Liv og Bedrift er Gud ske Lov, ikke bunden hverken til Steder eller Kredse af Mennesker. Den Mand, som i vort Universitets første 200 Aar kastede den største Glans over Danmark ved aandelig Bedrift: Tycho Brahe, var ikke Universitetslærer, og saaledes var det ogsaa i andre Lande med store Aander som Leibnitz og Newton. Og dog var disse Mænds Virksomhed ikke uden Sammenhæng med Universiteterne. Fra Universiteterne modtog de Fortidens Kundskabsarv og begyndte dermed deres eget Arbejde, og til Universiteterne overgave de deres Arbejdes Frugter, deres store Tanker. Kepler optog Tycho Brahes Forskninger og uddrog deraf sine Love, og i en beskednere Skikkelse fortsatte herhjemme Longomontan med Dygtighed Arbejdet.

Universiteterne ere Videnskabernes Samlings- Pleje- og Forplantelsessteder. Hvad Fortiden har overleveret, og hvad der til enhver Tid fremkommer som en moden Frugt af Tanken, det skal der sammenarbejdes, bringes til Klarhed og i denne Skikkelse gennem Disciple og Lærlinge udbredes til Folket og overleveres til Efterslægten. Har da først her vort Universitet gjort Fyldest, har det fra det store aandelige Marked, hvortil Alle indbydes, og hvorfra Enhver kan tage med sig alt, hvad han evner, uden at der bliver mindre for Andre, hentet af det Bedste og Sundeste i fyldigt Maal og herhjemme udbredt det til alle Sider? Ja, vi haabe det, men vi sige, at det har gjort det efter Tidernes Vilkaar og efter menneskelig Indskrænkning. Den almindelige Aandsstrøm har været bestemmende ogsaa for vort Universitet til enhver Tid. Der har været kraftigere og svagere Tider, og ikke blot har det været saa i Almindelighed for Universiteterne og for vort med dem; men vi ville ikke skjule, at et Universitet, der staar alene for et enkelt og lidet Folk, vil have ondt ved til alle Tider at udfylde den hele Videnskabs og Kundskabs Kreds ligeligen, det savner den gjensidige Understøttelse og Fuldstændiggjørelse, som en talrig Kreds af Universiteter byde hinanden. Og dog tro vi at turde sige, at der aldrig herhjemme er savnet Adgang til den aandelige Næring, som til enhver Tid var gjort tilgængelig for alle europæiske Folk.

Men dermed er Universitetets Opgave ikke løst. Ilde vilde det se ud med det Universitets Navn og Ære, der kun havde modtaget og bearbejdet fremmed Ejendom; det vilde ikke engang da have kunnet bearbejde det Fremmede tilstrækkelig; thi Bearbejdelse er Prøvelse, og Prøvelse fører til Vanskeligheder og vækker Tvivl, der nødvendig fører ud over det Givne. Universiteterne skulle fremme Videnskaben. Har vort Universitet taget en forholdsmæssig Del i denne Videnskabernes Fremme, har det til det store Gjæstebud, hvor alt Nyt og Dygtigt, der fremkommer i Aandens Rige, skal nydes, medbragt sin egen Del, medens det modtog fra Andre? Det vilde føre til en lang og vanskelig Undersøgelse, hvis vi skulde gaa ind paa en saadan Prøvelse her, hvorved vi søgte at bestemme vort Universitets Plads og Rang. Vi skulde da undersøge, hvorledes det forholdt sig med Begrebet: Opdagelse; vi skulde undersøge, hvorledes der, ligeoverfor hvad man kalder Opdagelse, staar Tankens Fordyben og Indtrængen i den indre Sammenhæng; vi vilde maaske tilsidst komme til at kæmpe mod en Betragtning af Videnskaben, der ligesom lader den være sammensat af Stumper og Stykker, der efter-

haanden findes og indsættes, og som glemmer den Tankens Enhed, der skaber Videnskaben af det Enkelte. Men vi behøve ikke en saadan Prøvelse; vi tro ikke, at man vil tvivle om det Universitets Berettigelse til at tage sin Plads mellem de øvrige som fuldt bidragydende, hvor allerede i den Tid, da Theologien næsten optog den hele, i det ringeste den allerstørste Plads, Niels Hemmingsen udsendte sine klare og skarpe Tanker, saa klare og skarpe og tillige saa frie, at der andensteds fra kom Paamindelse om, at herfra udbredte sig en farlig Ild. Og vende vi os til senere Tider, da udgik fra dette Universitet Bartholins Lære om de lymfatiske Kar og Worms anatomiske Opdagelser; her var det, at Ole Rømer, efterat han under sit Ophold hos Fremmede havde maalt Lysets Hastighed, lærte med den fineste Kunst at iagttage Himmellegerne, og, for at springe hurtigt hen mod det seneste, det var her, at det elektromagnetiske Phænomen fremstillede sig for H. C. Ørstedes Blik og Aand, saaledes, at, naar nu Tanken flyver Jorden rundt paa Traaden, lader den sagte Ørstedes Navn lyde.

Og det var ikke blot i Retning af Naturbetragtning, at her fremkom noget Nyt og Dygtigt. Her deltog Rask og Westergaard i at løse den Gaade, som Kileskriften stillede, for at trænge igjennem til Folkenes fjerneste Tid, her fremtraadte Kundskaben om en ny og ejendommelig Retsordning ved Siden af Romerretten, der næsten ene ansaas for skikket til videnskabelig Bearbejdelse, og her skabtes af Kofod Ancker og Stampe og siden af A. S. Ørsted — hvem vi dog ikke tør tilegne Universitetet — en nordisk Retsvidenskab. Det var her, at Ole Worm kastede sit skarpe Blik paa Runeskriften og deri saa Mærkerne af en fordums Kultur, og denne Opdagelse, i Forbindelse med Studiet af hele den oldnordiske Literatur, aabnede Udsigt over en ny Side af Fortidens Liv. Jeg nævner og dvæler ved disse to sidste Phænomener, fordi de erindre os om, at ved Siden af den almindelige videnskabelige Opgave gives der Universiteterne i de enkelte Lande særlige Opgaver, som de historiske Forhold og Naturforholdene stille dem, og som de skulle bearbejde for at berige hele Videnskabens Omraade.

Vort Universitet kan altsaa — ja, vi sige det frejdig — i hint Aandernes Gjæstebud sætte sig til Højsæde mellem de øvrige og frygter ikke for at vises bort, thi det har leveret sin forholdsmæssige Andel af, hvad der bydes frem. Men jeg siger just: sin forholdsmæssige Andel. Fjernt fra os være den taabelige Indbildskhed, der vilde tro, at et lille Folk paa 2 Millioner Mennesker og

dets Universitet kunde udrette det samme i Omfang som Nationer paa tyve Gange det samme Antal. Det have vi ikke gjort; men, fordi vi ere færre, derfor ere vi ikke ringere. Vi indtage en Plads i samme Række, men vi brede os mindre paa Pladsen; vi have gjort et mindre Indskud, men som svarer til den Plads, hvorpaa vi fremtræde. Og hvis nu Nogen vilde sige, at jeg jo selv her indrømmer, at vort Universitet, som man maaske haanligt vil udtrykke det, for en stor Del har levet af fremmed Ejendom, da siger jeg, med en Indskrænkning for denne Benævnelse: Ejendom, forresten med fuld Overbevisning: Ja, saa er det, og saa skulde det være, og saaledes er det overalt, selv for de største Folk. Intet Folk har udført Kulturens Arbejde alene, navnlig ikke i det nyere Europa, som Universiteterne tilhøre, og hvor Folkene have delt Kulturens Arbejde mellem sig. Intet Folk lever her af egne Midler, og Intet tilhører her noget enkelt Folk. Den selvstændige Tilegnelse er med det samme Ejendomsretten, og denne Tilegnelse er en Pligt: Vi skulde modtage den Sandhed, der andensteds fra tilbydes os. Vi gribe med Glæde just idag Lejligheden til at sige, at vi vel vide, hvad vi have modtaget fra det store Nabofolk mod Syd, fra hvilket Reformationen kom til os, fra dette Folk, der er beslægtet med os i Oprindelse, i Sprog og i Historie. Vi vide, hvad vi have modtaget; men vi vide, at vi have modtaget det som Noget, vi havde Ret til at modtage, og som derfor med fuld Ejendomsret besiddes af os. Og dermed have vi tillige svaret paa en vis snæverhjertet patriotisk Betragtning, der maaske fra en anden Side vil klage over, at vi have budt vort Folk for megen fremmed Næring. Vi have budt det en Næring, som ganske vist tildels er kommen fra fremmede Lande, men som ikke var fremmed; thi Sandheden er intetsteds fremmed, og Nationalgrænserne gjælde ikke paa Videnskabens Omraade. Da Keppler havde udtalt sine Love, da maatte de modtages, og intet andet Folk kunde opdage andre Love og sætte istedenfor dem. Og saaledes gik det ogsaa med, hvad der var udtalt af Newton, af Lavoisier, af Galvani og af Volta, saa gik det ogsaa med, hvad der udtaltes af H. C. Ørsted. De Spørgsmaal, som Aanden vækker, og som Aanden kræver besvarede, de kunne ikke besvares med Stof, der hentes fra visse Steder og visse Folk; de skulde besvares med Aandens almindelige Frugter.

Men har vort Universitet ikke fejlet. derved, at det gav vort Folk det Bedste af, hvad der efter Navnet var fremmed, men dog i sit Væsen almenmenneskeligt, har det ikke fejlet, fordi det, for

at være et godt dansk Universitet, tillige har været et europæisk Universitet, saa har det dog maaske fejlet, fordi det ikke har været folkeligt nok? Den Klage lyder jo ialtfald stundom. Nej, vort Universitet har været tilstrækkelig folkeligt, fordi det med Folkets Tarv for Øje har arbejdet paa og løst den Opgave, der var dets. Vort Universitet har ligesaa lidt som noget andet Universitet kunnet aabne Adgang til Videnskabens Indre uden mangesidig Forberedelse, og det har lige saa lidt kunnet række Forskningens Frugter i fuldt Maal til Alle, der blot vilde modtage uden at arbejde. Universitetet har erkjendt det som sin Opgave at fremlægge og meddele Alle, der vilde arbejde sig ind i Videnskabens Helligdom, Videnskabens Frugter og Resultater med deres Forudsætninger i en videnskabelig Form. Det har ønsket og stedse efter Tidernes omskiftelige Vilkaar arbejdet for, at af hvad der her fremtraadte og maatte fremtræde i streng Form, deraf udsøndredes og overgaves til Alle, der vilde modtage det, Alt, hvad der kunde gives i en mindre streng Form, naar de kun tillige vilde agte det højere Maal og det Arbejde, der var rettet derpaa.

Man har ogsaa bebrejdet vort Universitet — men Bebrejdelsen træffer alle Universiteter, fordi den er rettet mod Noget, der ligger i deres Væsen —, at vi Intet have gjort for vor nationale Literatur, navnlig for Digtekunsten. Ja, Universitetet er sig vel bevidst, at det ikke er en Skole for Digtekunsten, thi en saadan Skole gives ikke. Digtekunsten udfolder frit sine Vinger til Nydelse for Folket, til Nydelse ogsaa for os. Og dog har heller ikke Digtekunsten eller den danske Digtekunst været uden Forhold, og det et Forhold, som vi vel kunne vedkjende os, til vort Universitet. Universitetet skal for det første forsøge at erkjende Kunstens Væsen, at eftervise Skjønhedens Ide og Skjønhedens Former. Men dernæst fremtræder Poesien i en Mangfoldighed af Skikkelser og Former fra den fjerneste Oldtid, i Former, som kun kunne forstaas og nydes gjennem sproglig og historisk Kundskab, men som, naar de kjendes, virke befrugtende ogsaa paa den nyere Tids Digtekunst. Og hertil har vort Universitet efter Evne aabnet Adgang. Man er bleven noget vant til at tænke sig Digteren Holberg som en Mødsætning til den lærde Professor Holberg, men det er en meget usand Opfattelse. Sandere er der sunget af en af Holbergs bedste Efterfølgere, af en fin Aand og en ædel Digter; han har sunget her i Universitetets Højsal:

Husk, at Kingos Harpe her blev stemt,

Holberg holdt i klassisk Daab sin Skjemt.

Ja, i klassisk Daab holdt han den! Mængden véd, at Holberg til komiske Parodier har brugt meget af Homer og meget af Virgil, men Mængden véd ikke, med hvilken Kjærlighed Holberg havde lært sin Homer og sin Virgil udenad og bestandig bevaret denne Kundskab. Mængden véd, at Holberg med skarpt Øje opfattede Jacob v. Thybo's og Jesper Oldfux's Væsen, men Mængden véd ikke, skjønt Holberg selv har sagt det, at det faldt ham saa let at gribe disse Personers Væsen, fordi han havde set dem vandre om under andre Navne, under en anden Forklædning for to Tusinde Aar siden hos Grækerne; der havde han mødt Jacob v. Thybo som Thraso og Pyrgopolynices og Jesper Oldfux som Gnatho og Artotragus. Saaledes har vort Universitet forholdt sig til Digtekunsten. Ogsaa den Digter, som sang, at Holberg havde holdt sin Skjemt i klassisk Daab, ogsaa han holdt sin Skjemt i klassisk Daab, da han hos os disputerede om Calderons Poesi. Ved vort Universitet fandt Digteren Oehlenschläger et Hjem, og han fandt det, uden at han behøvede som Schiller i Jena at give sig ud for noget andet, end det han var, uden at give sig ud for at være Historiker. Og naar man ikke blot tænker paa den Poesi, som ligger saa nær, saa skal det heller ikke glemmes, at, da Middelalderens Viser vare nær ved aldeles at forsvinde fra Sindene, da var der mellem de tre Mænd, der samlede udgav gamle danske Viser, to Professorer ved Kjøbenhavns Universitet.

Vi se altsaa med Fortrøstning tilbage paa vort Universitets Forhold baade til Videnskaben, til Digtningen og til Kunsten. Vi holde Jubelfest med god Fortrøstning, ogsaa med den Fortrøstning, at Højskolens Lærere og Sønner ikke have svigtet, hvor de kaldtes til Fædrelandets Tjeneste udenfor Videnskabens Sag. Men naar vi se fortrøstningsfuldt tilbage, kunne vi da ogsaa se med Fortrøstning ind i Fremtiden? Hvorledes skulde vi kunne holde Jubelfest, hvis vi ikke kunde det? Vi høre nu vel Røster, der sige os, at Universiteternes Tid er forbi, at deres Læreform er forældet, at Videnskabernes Omfang voxer saaledes, at Universiteterne maa opløse sig i Specialskoler. Ja, vor Læreform er i Aarhundredernes Løb undergaaet mangan Forandring; den vil undergaa flere, og vi vide vel, at det hører med til vor videnskabelige Opgave efterhaanden her at lempe os efter Tidernes forandrede Kaar. Men der er én Opgave, der altid vil staa fast. Medens Bøgerne tale til Alle uden Forskjel, saa vil det være vor Opgave at optage Videnskaben i vor personlige Bevidsthed og Overbevisning og i denne Skikkelse at bringe den til

en bestemt Slægt blandt de Yngre i en bestemt Alder og med en bestemt Fordannelse, at bringe denne Videnskaben nærmere og at gjøre den sammes Indhold tilgængeligt og forstaaeligt, at føje til Foredragene Samtaler og fremfør Alt Øvelser i de forskjelligste Former. Til enhver Tid her at finde det rette er ikke altid let, men vi ville være betænkte derpaa, og vi haabe, at vi ogsaa der skulle finde, hvad Tiderne behøve. Men Videnskaberne voxe; de kunne ikke omfattes af En. Hver kræver sin Mand helt, Fagene maa bearbejdes uden Hensyn til de andre; der bliver ingen Tid tilovers til at se sig om fra Naturen til Historien, fra Historien til Retslæren osv. Ja, den Tid er visselig forbi, da man maaske kunde begynde med at være Professor i Logik, derefter blive Professor i Physik og ende som Professor i Theologi. Ikke blot dette Stadium, men mange andre, som dog ikke laa os saa fjernt, ere forsvundne; Videnskaben kræver sin Mand. Men der er en anden Sætning, vi ikke maa glemme. Videnskaben kræver for at være Videnskab en hel Mand, et helt Menneske, en Mand, der, idet han forsker i det Enkelte, i det Særlige, véd, at hans Arbejde er en Bestanddel af den store Opgave, der omfatter hele Menneskelivet, hele Tilværelsen med alle dens Spørgsmaal. Han maa arbejde paa, hvad der er ham givet som særligt Arbejde, saaledes at han véd, at han behøver Understøttelse fra andre Sider, og at hans Arbejdes Frugter skulle voxe sammen med Frugterne fra andre Sider, og han maa arbejde med den Bevidsthed, der aner et Samlingspunkt, der skuer hen mod et Lys, hvis Glimt, selv om de kun ere svage og matte, dog forædle og hæve hans egen Bevidsthed. Den enkelte Arbejder i et Bjergværk stiger ned, og skilt fra Andre i et lille Kammer udhugger han langsomt Ertsen af Stenen; kun af og til hører han en sagte Hamren ved Siden af sig, hvor et lignende Arbejde foregaar, men han mindes om, at han ikke arbejder alene, og da opstaar den Tanke, at Alt, hvad der paa alle Steder frembringes og hugges løs af Klippen, det skal tilsidst samles i en fælles Skakt, føres op til Dagens Lys og der smeltes til rent Metal. Saaledes skal Videnskabsmanden arbejde ved sin stille Gjærning i sit eget Fag, skuende hen mod det Lys, der funkler langt borte, og hvortil han haaber, at hans Arbejde ogsaa skal bringes op. Gud bevare os dette Samliv, hvor vi, byggende paa en fælles Fordannelse, meddele hverandre Frugten af vore Arbejder, og, saa fjernt disse end synes at staa hinanden, vi dog alle vide, at vi styre hen til det samme Maal! Gud bevare vore Studerende dette Samliv, der, medens det uddanner

dem for deres særlige Gjerning, skal udøves i den almindelige Sandhedsaands Tjeneste og i det hele Menneskelivs Tjeneste!

Men, idet vi beskjæftige os med disse Spørgsmaal om Fremtiden, da forvandler vort Haab og vore Ønsker sig til ydmyge Bønner, og vi bede, ikke for denne eller hin Form, der bestaar hos os, men vor Bøn er rettet paa den indre Sandheds Magt og Kraft, der skal give alle Former Betydning og Indhold. Du evige Aand, i hvem og af hvem vi leve, Du, som er Sandhedens Kilde og Sandheden selv, sænk Dig ned i vore Hjærter, og tænd der en brændende Ild! Du skaane os ikke for Arbejdets Møje, Du skaane os ikke for Tvivlens Braad, Du skaane os end ikke for Mismodets lange Tider, men Du give os til Løn at se Sandheden, om endogsaa fjernt, at høste Erkjendelsens Frugt, og vi ville være glade over det Maal, Du deraf giver os! Og sænk Dig i vor Ungdoms Sjæle, tænd ogsaa der den samme Ild, giv dem Ungdommens Frejdighed, men giv dem tillige den begyndende Manddoms Alvor, at de alle forberede sig til Livets Gjerning, hver til sin, med Stræben efter Sandhedens Erkjendelse, med Stræben efter at se den enkelte Gjerning i det Heles Lys! Væk hos Nogle Lyst og Mod til at hellige sig Videnskaben helt og til at tilhøre Universitetet; giv deres Stræben saadan Fremgang, at det i Sammenligning med os kan siges, at Sønnerne vare bedre end Fædrene. Bevar vor Højskole, bevar den i et lykkeligt Land og Folk, i et Land, hvis Saar ere lægede, og hvor Velstandens Kilder strømme rigeligen, men hvor Velstand og Velvære ikke blot bliver til en mat Nydelse, men vækker forhøjet Længsel efter aandelige Goder! Giv vort Land en klog og forstandig Styrelse, giv det milde Herskere, lad Slægter efter os med samme Sind bede for deres Konges Lykke, med hvilket vi idag nedbede Velsignelse over vor trofaste Konge, over Ham og Hans hele Hus, med et Haab, der ikke svækkes derved, at han idag ikke kan være hos os! Bevar os alle i din Varetægt, gyd nu igjennem Bønnen Din Trøst og Glæde i vore Sjæle og lad, som vort Haab har forvandlet sig til Bøn, Bønnen ved Din Naade forvandle sig til Haab og Fortrøstning! Lad vor Taksigelse og vore gode Forhaabninger stige til Dig paa Jubelsangens Vinger!

Nu blev den anden Del af Kantaten afsunget, bestaaende af følgende Vers:

7.

Fra Wittenberg kom det løsende Ord,
 Den rensende Ild, den løftende Bølge:
 Fra nu kan i Frihed Aanderne følge
 Den evige Sandheds flygtende Spor.
 Nu rejser Stamfaderens Værk sig af ny;
 Med Tankernes Maal vides Højskolens Vægge,
 Og tættere vorder de Hørendes Række
 Om „Klosterets“ Bord og i „Kongsgaardens“ Ly.

8.

Frem drager Slægternes lange Karavane,
 Trodsende Ørkenens Sand;
 Skiftende Førere, Feltraab og Fane,
 Stræber den mod Strimen i Himmels Rand.
 Gjøglende Syner har sinket dens Fod,
 Omveje spildte dens Tid og dens Evner;
 Aldrig dog svigted' dens Tillid og Mod,
 Altid dog fremad den stævner.

Saa vil det blive til Verdens sidste Dage:
 Frem skrider Aandernes Tog;
 Skuffet og skræmt det ej flygter tilbage,
 Snublende og faldet det rejser sig dog.
 Slægter udslukkes — saa fødes der ny',
 Kræfter opslides — saa modnes der andre;
 Frem imod Sandhedens straalende Gry
 Menneskeheden maa vandre.

Hvorhen den søgende Ridderskare stiled',
 Hvor den saa fæsted' sin Lejr,
 Ud fra vort Land er der Stalbrødre ilet,
 Delende dens Skuffelse eller dens Sejr.
 Mellem de herskende Folk er vi smaa,
 Ikkun en Torso med afrevne Lemmer;
 I vor forhuggede Skjoldrand dog staa
 Navne, som Verden ej glemmer.

9.

Styrk alle dem, o store Gud,
 Som trolig efter Sandhed lede!
 Lad Kundskabs lyse Dag sig ud
 Til alle dunkle Kroge brede!
 Den Videnskabens Abildgaard,
 Som Du mod Storm og Lyn bevared',
 Hvor gjennem fire Hundred' Aar
 Sig Danmarks friske Ungdom skared', —
 Lad den forene frodig Vaar
 Og herlig Høst, mens det bestaar!

Opmand det Folk, Du haardt har prøvet!
 Lad Viljens Kraft og Sindets Tugt
 Med Hjærtets Ild og Tankens Flugt
 Det atter hæve op af Støvet!
 Beskyt vort minderige Land,
 Dets Ret, dets Frihed og dets Ære!
 Skjærm *Han*, Du gav dets gamle Spir at bære,
 Den nye Stammes *første Christian!*

Naar allerede første Del af denne smukt udførte og fra Digterens og Komponistens Side lige fortrinlige Kantate havde grebet alle og hævet Stemningen ved sit hele storstilede Præg, saa gav dens anden Del Højtideligheden en lige saa skjøn Afslutning.

Efterat Kantaten var afsunget, forlod først den kongelige Familie, derpaa de forskjellige Grupper af Deltagere Kirken og opløste sig. Højtideligheden i Frue Kirke var endt.

Universitetets Festmiddag.

Til den Festmiddag, som Universitetets Lærere og andre, der vare knyttede til det, havde besluttet at give, var valgt Kasino, som frembød store Fordele fremfor en hvilken som helst anden Bygning i Kjøbenhavn. Man vilde her ikke blot have en nogenlunde rummelig Spisesal, men ogsaa i den saakaldte

lille Sal og Pergolaen have tilstødende Lokaler af passende Størrelse. En nødvendig Betingelse for at bruge Bygningen var imidlertid en omfattende Dekoration. Men da Studenterne havde besluttet at bruge det samme Lokale til det Bal, de vilde give den 6te Juni, vilde der for største Delen kunne bruges den samme Udstyrelse ved begge Lejligheder. Hr. Konrad Møller overtog Ledelsen af dette Dekorationsarbejde, der omskabte de store og temmelig skaldede Rum til et baade rigt udstyret og hyggeligt Festlokale.

Forhallen var ved en Træunderbygning, der var beklædt med Bøgeløv, forvandlet til en Løvgrotte, hvori der sprudlede et Par Springvand og i hvis Midte der var anbragt halvrunde Sofaer om en med Grønt prydet Kandelaber. Den ovenover Forhallen liggende Pergola var tilligemed de Trapper, der føre op til den fra Forhallen, smykket som en Vinterhave med Guirlander op ad alle Piller og langs den øverste Omgang. Vedbåndløv dækkede Kandelabrene, og Vinduerne vare prydede med Løv og Planter, iblandt hvilke der var anbragt flere antike Hoveder (Apollo, Artemis o. s. v.); paa Trappesiderne og Gelænderne til den øverste Omgang var opstillet Palmer og lignende dekorative Planter, medens Vangerne paa Trapperne, der føre ned til Forhallen, vare udbyggede til Fodstykker med liggende Dragefigurer i gammelindisk Stil. Rundt omkring i det Grønne var opstillet 4-500 blomstrende Planter.

Da den lille Sal ikke vilde blive benyttet til andet end et kort Ophold, medens der blev drukket Kaffe efter Middagen, havde den kun faaet en mindre Udsmykning. Den var dekoreret med Grønt og med Buster af Kongen og Dronningen samt af Kronprinsen og Kronprinsessen.

I den store Sal, saavel som i det tilstødende og ved tvende Trapper med Salen forbundne Scenerum vare Bordene dækkede. Hvad der vedrørte Arrangementet af Festmiddagen, bortset fra Salens Udsmykning, var besørget af Professorerne Holten og Matzen. Alle Borde stode i Rækker efter Salens Længde med

Undtagelse af Kongebordet, der var opstillet paa tværs af Salen der, hvor Orkestret har sin Plads ved Theaterforestillingerne.

For at give dette Bord en Baggrund, der dog ikke skilte Salen fra det i Stil med denne udsmykkede Scenerum, var der midt i Prosceniet opstillet et kolossalt Athenehoved paa en Pjedestal, omgivet med dekorative Planter. I selve Prosceniet var ophængt hvide Drapperier, der dækkede de røde Theatergardiner, og paa disse Drapperier var anbragt Bronceskjolde med Navnetræk af Christian I., Christian III., Frederik II., Christian IV. og Christian VI. Til denne Dekorationen sluttede sig Udsmykningen af den underste Etage af Tilskuerpladsen, der helt var skjult, idet der paa Logerandene var fæstet et Sæt-stykke af levende Grønt og Buster af berømte danske Videnskabsmænd, Digttere, Kunstnere o. s. v. Under Logerandene var ophængt Festons af hvide Drapperier. Paa øverste Etages eller Balkonens Logerand var fastgjort 15 Standarter paa hvide Stænger, der vare smykkede med Forgyldning og foroven endte i en lille forgyldt Ugle. Hver Standart fremviste Navnene paa tvende berømte Universitetslærere med deres Fødsels- og Dødsaar*). Granguirlander med Dannebrogssløjfer smykkede endvidere hele Balkonetagens Logerand. Da den største Del af Balkonen var indrømmet Damer som Tilskuerinder, virkede disses festlige Toiletter til at suplere Dekorationen. Paa den midterste Del af Balkonen ligeoverfor Kongebordet havde et Orkester af Blæseinstrumenter faaet Plads.

*) Man læste her Navnene: Peder Plade, 1504—1560, Niels Hemmingsen, 1513—1600, Thomas Fincke, 1561—1656, H. P. Resen, 1561—1638, C. Longomontanus, 1564—1647, Jesper Brockmand, 1585—1652, Ole Vorm, 1588—1654, Thomas Bartholin, 1616—1680, Nicolaus Steno, 1631—1686, Ole Rømer, 1644—1710, Arne Magnussen, 1663—1730, Ludvig Holberg, 1684—1754, Hans Gram, 1685—1748, Andreas Hojer, 1690—1739, P. Koefoed Ancher, 1710—1788, Henrik Stampe, 1713—1789, M. Saxtorph, 1740—1800, J. E. Kollbjørnsen, 1744—1802, N. E. Balle, 1744—1816, M. Vahl, 1749—1804, H. C. Ørsted, 1777—1851, Fr. Chr. Sibbern, 1785—1872, Rasmus Rask, 1787—1832, J. F. Schouw, 1789—1852, H. N. Clausen, 1793—1877, J. G. Forchhammer, 1794—1865, J. E. Larsen, 1799—1856, A. V. Scheel, 1799—1879, F. C. Bornemann, 1810—1861, N. L. Westergaard, 1815—1878.

Omtrent Kl. 3^{1/2} samledes Deltagerne i Festmiddagen i Kasinos Lokale. Værterne vare Lærerne ved Universitetet, deriblandt ogsaa Privatdocenterne og forhenværende Professorer, Lærerne ved den polytechniske Læreanstalt, Embedsmændene ved Universitetsbibliotheket og Kvæsturen, Assistenterne ved de forskjellige til Universitetet knyttede Instituter, de, der i det sidste Universitetsaar havde taget akademiske Grader, Medlemmer af Videnskabernes Selskab og nogle ældre Promoti. Gjæsterne bestode af Æresdoktorerne, Medlemmer af Lykønskingsdeputationerne og desuden enkelte norske og svenske Videnskabsmænd foruden dem, der hørte med til Æresdoktorerne og Deputationerne, Ministrene, Rigsdagens Formænd, Repræsentanter for Kommunen, Embedsmænd af Kultusministeriet og desuden forskjellige Mænd, til hvilke Universitetet stod i Forpligtelsesforhold. Det samlede Tal af Deltagerne var 290.

Alle stillede sig, inden Klokken blev fire, op ved de for dem bestemte Pladser, med Undtagelse af Rektor og Dekanerne, som skulde modtage de kongelige Personer, der ventedes. Klokken 4 kom Hans kongelige Højhed Kronprinsen tillige med Prinserne Vilhelm og Hans, og efterat de af Universitetets Repræsentation vare førte til deres Pladser, begyndte Festmaaltidet. Hans kongelige Højhed Kronprinsen sad midt for Kongebordet imellem Prinserne Vilhelm og Hans. Ligeoverfor sad Rector magnificus imellem Professorerne Ljunggreen og Monrad. Forøvrigt vare Pladserne ved dette Bord givne til den russiske Gesandt Baron Mohrenheim, den svensk-norske Gesandt Friherre Beck-Friis, den nordamerikanske Chargé d'affaires Dr. theol. & phil. Cramer, Greve H. Hamilton, Ærkebiskop Sundberg, Justitiarius Thomle, Ministrene *), Rigsdagens fungerende Formænd Gehejmeetsraad

*) Af disse var dog Krigsministeren paa Grund af Upasselighed forhindret fra at deltage i nogen af de tre Dages Festligheder.

Krieger og Hr. Berg, forskjellige Herrer af første Rang-klasse o. a.

Da Festmaaltidet var skredet noget frem, opfordrede Rector magnificus Forsamlingen til at synge følgende Sang af Chr. K. F. Molbech:

Hil Dig, Konge, og velkommen til vor Jubelfest,
Som dens første, ædelbaarne, ridderlige Gjæst!
Du, hvis høje Navn forbinder
Fremtids Haab med Fortids Minder,
Lad, mens disse Toner fødes,
Vore Hjærter mødes!

Hører Du med Sjælens Øre Sus af Vingeslag,
Tænk da, fire Seklers Skygge staa dig nær idag,
Byde Dig, som vi, med Glæde
I den Aandens Højsal Sæde,
Som har skuet deres fejre,
Stille Tankesejre.

Tider lysne, Tider mørknes, Riger brat forgaa,
Over Tankens Rige hvælves Himlen altid blaa.
Kroner skinne og forsvinde,
Hvirvlet hen af stærke Vinde,
Aandens Kroner gjennem dunkle
Tider klarest funkle.

Vend mod dem Dit Øje, tynges Du af Livets Vægt,
Tag hver Stræben efter Sandhed i Din Varetægt!
Kongers Konge skjærme atter
Dig og hvad Du højest skatter,
Han oprejse og betrygge
Din og Danmarks Lykke.

Derpaa rejste Rektor sig og udtalte, at selv om det ikke havde været Skik ved en festlig Lejlighed først at mindes Kongen, maatte det ske her, hvor alles Hjærter vare opfyldte

med Tak for den Beskyttelse, der stedse var vist mod Universitetet af de henfarne Konger og som nu fortsattes af Kong Christian IX. Desto værre kunde Kongen ikke være tilstede, men ligesom vore Tanker nu dvælede hos ham, saaledes vare sikkerlig ogsaa hans Tanker her tilstede i dette Øjeblik. I Kirken havde vi med Alvor bedet for ham, her, hvor han atter repræsenteredes af sin Søn og Arving, vilde man ved Bægrens Klang tømme Glasset for ham med Bøn for hans Vel, med Ønsket om, at hans Smertes maatte høre op, og tillige med det Ønske, at Bevidstheden om vor Kjærlighed maatte være ham en Lægedom i hans Smerte. Kongen leve!

Derefter tog Hans kongelige Højhed Kronprinsen Ordet. Først og fremmest takkede han for den for Hans Majestæt udbragte Skaal. Han skulde fra Kongen bringe Forsamlingen en hjertelig og varm Hilsen; det var med dyb Beklagelse, at Hans Majestæt ved et Ildebefindende saa sig forhindret i at være tilstede. Denne havde overdraget ham det vanskelige, men hæderfulde Hverv at repræsentere ham i disse Festdage. Vanskeligst vilde det være at finde fuldgyldige Udtryk for Kongens og for alles Følelser ved denne Lejlighed; derfor maatte han udbede sig Forsamlingens Overbærenhed. Saa var da den med saa megen Længsel imødesete Dag oprunden, da Universitetet kunde fejre sin 400 Aars Fest. Først skulde Takken vendes til Ham, der havde givet Velsignelsen til den rige Væxt. Dernæst en Tak til selve Højskolen, til nuværende og forhenværende Lærere, en Tak for den Kundskab, der derfra var strømmet ud over det hele Land, og en Tak til de Mange, der vare udgaaede derfra til Ære for Universitetet og for Landet; deres Navne skulde ikke glemmes, saalænge danske Hjærter slaa og dansk Tunge lyder. Rustede med Aandens Sværd skulde vi værges om Fædrelandets stolte Minder paa Videnskabens Omraade, og paa denne Dag vilde vi øse Kraft og Haab for Fremtiden. Til denne Kongens Hilsen knyttede Hans kongelige Højhed det Haab, at Universitetet paa kommende Højtidsdage altid maatte kunne se en Mand med

Madvigs Hæder og Dygtighed indtage Hæderspladsen. Maatte Universitetet sprede Kundskab og Lys over Folket indtil de seneste Slægter! Jublende Hurraraab fulgte denne Skaal.

Snart efter blev Poul Møllers gamle Studentervise fra 1821: „Hel sjældnen rørtes Pen og Bog o. s. v.“ afsunget af Forsamlingen, idet der til denne Sag var føjet følgende nye Vers:

I Liv og Kraft hans Skole stod
 Mens fire Sekler runde,
 End ruller varmt og frisk dens Blod,
 End er dens Lemmer sunde.
 Ind i sit nye Hundredaar
 Den fuld af Haab kan træde;
 Thi til den danske Aand forgaar,
 Staar fast dens Kongesæde.

*

Derpaa sang man følgende Sang af Edv. Lønbøkke:

Vor Moder, hvor Du dejlig staaar
 I Vaarens lyse Skrud!
 Med Blomsterkransen om dit Haar,
 Mens Bølgens Dans om Stranden gaar,
 Dit Straaleblik Du sender ud,
 Mildt som en yndig Brud!

Ja, løft dit Øje kjækt og frit
 Mod Himlens lyse Tag,
 Og hvad Du end har tabt og lidt,
 Tænk dog, hvormeget end er dit,
 Og lad paa rige Minders Dag
 Højt vaje Haabets Flag!

Hel mangan Gang om Verdens Kyst
 Dit Ry sig vide svang;
 Du vandt saa mangan Ærens Høst
 I Snillets Kamp, i Tankens Dyst,
 I Heltefærd, hvor Sværde klang,
 I dine Skjaldes Sang.

Og segned Du for Svig og Vold,
 Vi véd det dog saa vist:
 Engang skal Sandheds lyse Skjold
 Førstene Mørkets falske Trold,
 Og Ret skal over Argelist
 Dog vinde Sejr tilsidst.

O, Moder, hold med frejdigt Mod
 Fast ved din gode Sag;
 For al din Graad, for alt dit Blod
 En bedre Stund skal bringe Bod,
 Og end paa mangen Hædersdag
 Skal vaje stolt dit Flag!

Professor Rasmus Nielsen fik nu Ordet, og knyttede til den afsungne Sang følgende Leve for Fædrelandet:

Vort Fædreland er — vi sige det med Vemod — et lille Land, men dog et yndigt Land, et Land, hvor Kjærminderne gro og hvor Frihed bygger. Det har engang været mægtigt og stort, dette Fædreland, men det er længe siden; Historien klæder sine Minder i Sorg og taler om tunge Skjæbner. Som Nordens Forpost, med fiskerige Sunde, med friske Skove og frugtbare Marker, men desværre, med aabne Grænser, har det lille Land kun altfor ofte været udsat for indbrydende Vold og Overmagt, har ofte, kun altfor ofte, maattet føle, hvad det er at mætte de Graadige og bøje sig tavs for den Stærkeres Ret. Men vor Historie har ogsaa andre Minder, Minder, der sprede Mismodets Skygger, lysende, hæderkronede Minder, Minder om Mod i Farens Stund, om Offervillighed og mandig Daad, naar det gjaldt at væрге det Dyrebare. Overmagten kan sejre, o ja, men Sejren maa betales; endnu til det sidste er Europa vort Vidne, at det endda ikke koster saa lidt at bryde et Skjold med danske Løver.

For hver Mishandling, efter enhver tilsyneladende Ydmygelse har Forsynet hidtil forundt os Erstatning, ikke udadtil, men indadtil. Ved hvert et Vejskjæl, der minder om Fald, staar en Bautasten, der lover Oprejsning. Ja, vi have mægtige Støtter, Helteskikkelser paa Hav og Land, Navne med Klang i Snilletts Verden, erkjendte Mestre i Kunst og Videnskab, det er Stjærner paa Nordens Himmel,

der sent ville slukkes i Glemselens Nat. Vi elske disse Minder, vi drage dem frem, ikke af Forfængelighed, nej, af Taknemmelighed, thi de ere vore Hjælpere; det er Fortidens Stærke, som ville være med at bære Nutidens Tryk. De samle sig, vi møde dem, de staa saa tavse, men deres Tavshed er talende; de se paa os, de tænke paa os, de hilse os i ophøjet Ro, med løftet Pande og Haabets Straale i Øjet.

Nutiden kalder sig Oplysningens Tid; men den sande Oplysning stiller store Opgaver. Paa disse Opgavers Løsning kunne de smaa Nationer lykkeligvis arbejde med samme Held som de store. Vi ville arbejde, vore Lys ere tændte: Lyset i Folkets Højskole, Lysene paa Videnskabens Lærestole og det hellige paa Kirkens Alter. Videnskaben véd, hvorledes det gaar til, at mange Lys ikke altid forhøje Klarheden, at Lys kan svækkes ved Lys, ja Lys med Lys give Mørke. Kun Videnskaben véd, hvorledes de mange Lys for Oplysningens Skyld skulle stilles, for ret at stemme med hverandre og styrke hverandre indbyrdes. Viden er ikke det oprindelige Lys, det hellige Lys er i Troen; men ethvert af Livets Lys, der skal indtage sin rette Plads, der skal lyse i sin Kreds med velgjørende Flamme og ikke med anmasset Skin i urene Dunster blusse vildt og saa synke ned til en osende Praas, maa prøves i Videnskaben. Den sande Videnskab er ikke blot en Lysgiver for sig, men en Lysprøver, Videnskaben er Lysenes Vogter.

Livets Aand er ogsaa Lysets Aand; arbejdende for at vække Livets og Lysets Kræfter, saa vidt vi formaa, til harmonisk Samvirken gaa vi trøstigt fremad. Vor Synskreds er aaben; med Tak og Paaskjønnelse modtage vi, hvad der paa Oplysningens Vej tilbydes os af andre. Men vi føle det, at som vi have en Evne og en uimodstaaelig Trang, saa have vi ogsaa en Forpligtelse og en ufortabelig Ret til at leve vort eget Liv, tale med vor egen Tunge, tænke med vor egen Hjerne og ved at løse Kulturens Opgaver paa vor Maade yde vor Skjærv til Aandsudviklingens Fremme. Med Blikket fæstet paa dette Maal, med fredeligt, velvilligt Sind mod alle vore Naboer — ej frygtende for Mørkets Hære, brutale Magter, som vel kunne slaa Legemer ihjel, men ikke kunne ihjelslaa Sjælen — ville vi da i Lysets og Sandhedens Navn med Omhu pleje Livets Træ, opelske det, saa at dets Krone maa voxe og Rødderne sænke sig dybt i vor hjemlige Grund, vor folkelige Jordbund; vi ville indtil det yderste værne saavel om vor udvortes som om vor indvortes, vor

aandelige Selvstændighed. I denne Forvisning, med dette Fremtids-
haab — en Skaal for vort elskede Fædreland!

Medens Sangenes Kreds var afsluttet med den sidst af-
sungne, fulgte endnu en Række Taler hinanden. Professor A.
Steen udbragte først Kjøbenhavns Kommunes Skaal, idet han
udtalte:

Den Kommune, hvori de danske Konger have resideret allerede
før Universitetets Stiftelse og som bestandig har huset det eneste
danske Universitet, skal mindes i første Række paa denne Høj-
tidsdag.

Kjøbenhavn er aandelig talt Landets Hjærte og Lunger; dertil
strømmer Landets Ungdom for at hente Kundskaber, Erfaring og
Modenhed; derfra udgaar den med forædlet Aand og Hjærte for i
Landets fjerneste Afkroge at forfriske enhver god Spire til dygtig
Idræt i Personlighedens og Fædrelandets Tjeneste. Deri har Univer-
sitetet sin store Andel.

Universitetet, dets Studenter og Lærere ere voxede sammen med
Kjøbenhavns Kommune; de kunne ikke undvære hinanden. I Krig
som i Fred have de staaet ved hinandens Side.

Student og Professor have kastet Bog og Pen for at gribe
Sværdet og kæmpe ved Borgerens Side, baade for over 200 Aar
siden og under de Trængsler, som dette Hundreedaars Begyndelse
bragte over os.

Kommunale Institutioner støtte Universitetets Uddannelse ved at
give Studerende Lejlighed til praktisk Uddannelse. Universitetet
paa sin Side imødekommer Befolkningens Trang til Oplysning ved
offentlig Adgang til de betydelige Samlinger og den botaniske Have;
igjennem Øjet underviser og forædler det selv den, som kun med
ufuldstændig Indsigt forstaaer at benytte disse Skatte.

Paa Kunstens Omraade enes Universitetet og Kommunalbesty-
relsen om at værne om kunstneriske Frembringelser, der som Mindes-
mærker ere blevne offentlig Ejendom, som udbrede Sans for Skjønhed
og Agtelse for Daad og Snille.

De politiske Forandringer, som hos os aldrig ere blevne Revolu-
tioners Værk, have set Universitetets Fostersønner i enig Samvirken
med Kjøbenhavns Borgere og dens Kommunalbestyrelser, baade
1660 og 1848.

Dette gode Forhold til Kjøbenhavns Kommune er Universitetet kjært og fortjener dets Tak. Men Glæden derover stiger ved Tanken om, at det er Hovedstadens, Landets første Kommune. Deri se vi en Borgen for, at hvor Oplysning raader i en Kommune, der vil Universitetets Virksomhed møde den Paaskjønnelse, som skal styrke og støtte enhver Stræben. Befolkningen tæller, Gud ske Lov, overalt Mænd nok, der fatte Universitetets Betydning for Landet, som anerkjende dets Bestræbelser for Uddannelsen af de mangfoldige Kræfter, Fædrelandet behøver. Vi takke ogsaa disse Mænd, naar vi takke Kjøbenhavns Kommune, fordi de give det gode Exempel. Vi haabe paa Sandhedens og det gode Exempels Magt, naar vi vente engang at træffe fuld Forstaaelse af vor Højskoles Værd og Betydning.

Vi bede Repræsentanterne for Kjøbenhavns Kommune modtage Universitetets Tak for, hvad den har været for det, ønske Staden Kraft til at fortsætte sin materielle Udvikling og love den Universitetets Bistand til de aandelige Interessers Fremme. En Skaal for Kjøbenhavns Kommune.

Efterat Konferensraad Borgmester Ehlers havde takket for denne Skaal, udbragte Professor Goos en Skaal for Universiteterne i Norge, Sverige og Finland.

Der var en Tid, da alle videnskabelige Højskoler dannede en Enhed, et Samfund, i hvilket Følelsen af Fællesskab indadtil og Afsondring udadtil var stærkt udpræget, hvor den enkeltes videnskabelige Frihed var en Tanke, der stod i lavere Kurs end den videnskabelige Sandhed, som var det store videnskabelige Samfunds Almennorm. Det var en Tid, da der med nogen Grund kunde tales om en kosmopolitisk Republik.

Saasandt som nu Fællesskab i Arbejdet, Sammenhæng og Overlevering ere Betingelser for Videnskabens Fremskridt, var der en berettiget Tanke heri, og dog falder det ingen ind at ønske denne Tid tilbage. Vi erkjende alle, at den videnskabelige Højskole ikke kan svæve over den folkelige Jordbund, at den for at løse sin Opgave maa slaa sine Rødder dybt i denne. Og vi erkjende alle, at Friheden er Videnskabens egentlige Drivkraft, at den ikke kan være tjent med et Forhold, hvor en almen Sandhedsnorm kuer den videnskabelige Frihed. Deraf, at disse Sandheder ere komne til deres Ret, er det Følgen, først at den enkelte Højskole ikke længer er

en Magt over den enkelte, men blot en Kræfternes Organisation, dernæst at Fællesskab mellem Højskolerne er trængt indenfor snævrere Grænser. Men saa lidt som vi desuagtet kunne opgive hin Organisation, saa lidt kunne vi give Slip paa Fællesskabet. Maalet, mod hvilket der stræbes, er vedblivende fælles. Kun i Midlerne og Vejene er der bragt større Sandhed ind. I det aandelige Fællesskab søge vi endnu stedse baade en nødvendig Rettelse og en uundværlig Støtte. Derfor ere vi paa denne vort Universitets Højtidsdag glade i Bevidstheden om, at der trindt om Lande hos vore Fæller skjænkes os en velvillig Tanke, og glade ved de dyrebare Vidnesbyrd, vi have modtaget herom.

Men dobbelt kjære, dobbelt dyrebare ere os de Vidnesbyrd, som vi modtage fra de Højskoler, hvor til det almindelige Fællesskab kommer et ved særegne Baand, ved ejendommelige Opgaver begrundet snævrere Fællesskab, fra de andre Højskoler i Norden. Og er det det bedste Bevis paa Venskab, at Vennen selv personlig bringer sin Lykønskning, saa ere vi dobbelt takskyldige mod de nordiske Højskoler, som ved denne Lejlighed hilse Kjøbenhavns Universitet ved hidsendte Repræsentanter.

Ja, det har Værd for os at modtage en Hilsen fra det Universitet, som bærer Videnskabens Lys i vort gamle Broderland Norge, fra den Højskole, som, stiftet, medens endnu Aarhundreders politiske Forbindelse bestod, er Kjød af vort Kjød, Blod af vort Blod, den Højskole, som vel er Nordens yngste, men som dog med Stolthed kan pege paa Navne, der lyse ud over Norges og Nordens Grænser, den Højskole, hvem — for blot at nævne ét Navn, — Nordens Retsvidenskab skylder en Schweigaard!

Og det har Værd for os at modtage en Hilsen fra hint Universitet, hvis Nordlysstraaler lyse paa en 400-aarig Himmel, hin gamle Højskole, jævaldrende med vor, hvis Navn vi træffe jævnsides med vort i Unionskongernes Haandfæstninger, der paalagde Pligten kraftig at haandhæve dem begge, den Højskole, hvem Verden skylder, hvad den lærte af en Linné og en Berzelius!

Og det har Værd for os at modtage Hilsen fra den Forgrening af Sveriges videnskabelige Højskoler, som pryder Sveriges Hovedstad, Upsala Universitetets berømmelige Fælle i den Videnskab, der fra-riste Naturen sine Hemmeligheder i den lidende Menneskeheds Interesse!

Og det har endelig Værd for os at modtage en Hilsen fra Sveriges yngste Universitet, vor Nabo, stillet fra først mod os i fjendtlig

Aand, men som netop mere end noget andet har bidraget til at ud-slette gammelt Nag og knytte de Baand paany, som ikke burde være brustne, den Højskole, hvor Skjalden sang: Sondringens Tid er forbi!

Vi hilse eder igjen, nordiske Højskoler, og vi hilse tillige Dig, den fjærneste i Rummet, af hvem vi ogsaa vide, at der i Dag sendes os varme Ønsker, den Højskole, til hvis berømmelige Krans af Minder i Videnskabens og Skjaldekunstens Riger Nutiden vil føje den at have fostret en Søn, hvis Stordaad det er, i de nordiske Isegne at have naaet et Maal, vigtigt for Videnskaben, vigtigt for Verdensinteressen og særlig for det store Rige, til hvilket Finland er knyttet.

Vi takke eder alle for eders Ønsker og for Fortidens fælles Minder, og vi knytte hertil vort Ønske: Gid vore nærmeste aandelige Frænder, de andre nordiske Højskoler, maa blomstre længe, kraftig som før, saa længe, som de endnu have en Opgave at løse i Fædrelandenes, i Nordens, i Videnskabens Interesse! Et Leve for dem!

Denne Tale fremkaldte først en Tak fra Grev Henning Hamilton, der ytrede:

På de svenska universitetens vägnar anhåller jag att få uttrycka vår lifliga tacksamhet för den skål, som blifvit de till denna högtid inbjudna universiteten egnad. Djupt känna universiteten i Upsala och Lund betydelsen af denna fest, som i minnet återkallar fyra århundradens troget och träget arbete i vetenskapens tjänst. Vid den tid, då universiteten i Köpenhamn och Upsala grundlades, hade det Skandinaviska Norden en kort tid varit förenadt, men åter blifvit splittradt, och den förening, hvilken ännu en gång följde, förmodade ej fylla den klyfta, som åtskilde folkens sinnen och hjertan. De hafva sedan gått hvart och ett sin väg, men i sjelfva verket till samma mål, och detta mål, — en stigande kultur, en sjelfständig utveckling af de skandinaviska folkens andliga kraften — har väsendtligen varit dem af universiteten anvisadt. Från dem har och till ej ringa del utgått den känsla af upprigtig tillgifvenhet mellan de Skandinaviska folken, hvilken funnit sin skönaste bekräftelse i det band, som förenar våra konungahus. Med tacksamhet och broderligt deltagande erkänna universiteten i Upsala och Lund, att Köpenhamns universitet under århundraden varit en ljuskälla, från hvilken icke blott vetenskaplig odling utströmmat öfver Norden, utan och

strålar fallit i så vida kretsar, som vetenskap kunnat framtränga och dess frukter njutas. Det vore förgäfvat, om jag försökte att upp-räkna alla dem, hvilkas namn spridt sin glans öfver Köpenhamns universitet. Bland de afidne äro dock tvenne, som jag icke kan undgå att nämna. Oehlenschläger var Dansk och diktade på Dansk tungomål, men hans dikter tillhöra hela nordn och hafva der utöfvat et berättigadt inflytande. Och då ordet med blixstens snabbhet flyger genom Asiens öde nejder eller genomtränger hafvets djup, för att från den gamla världen meddela sig til den nya, då firar Örsted en triumf, och i segertåget gå såsom besegrade afståndet och tiden. Sådana minnen innebära löftet om en ärofull framtid, och att denna för Köpenhamns universitet måtte blifva lyckosam, till välsignelse för Danmarks land och folk, är den önskan, med hvars uttalande vi anhålla, att Köpenhamns universitet ville emottaga vårt varma, vårt hjertliga tack!

Derefter bragte Kristiania Universitets Senior Professor Monrad en Tak paa sit Universitets Vegne, idet han omtrent udtalte följende:

For den ogsaa for det norske Universitet udbragte Skaal og de dertil knyttede venlige Ord, har jeg paa egne og Kollegers Vegne at udtale vor Erkjendtlighed.

Vi have benyttet os af nære Frænders Ret til at indfinde sig ubudne ved de store Familie-Højtider, og vi have nok gjort sikker Regning paa ikke at skulle være uvelkomne. Men den Modtagelse, vi have nydt, overtræffer alle Forventninger. Vi kunne nok ønske at frembringe vor Tak for Alt og til Alle. Dog henvendes den her nærmest til det danske Universitets Lærerstand, til hvilken vi føle os staaende i et særeget Slægtskabsforhold. Som Kjøbenhavns Universitet gjennem lange Tider har været fælles for Danmark og Norge, saaledes tæller dets nuværende Lærerstand blandt sine Ahner ogsaa norskfødte Mænd. Exempelvis kan jeg — for her kun at holde mig til mit eget Fag — nævne Mænd som Ludvig Holberg og Niels Treschow. (Om Nogen maaske skulde undres over, at jeg paa Philosophiens Vegne „annekterer“ Holberg, skal jeg i Forbigaaende oplyse, at han virkelig har været ansat som Professor i Metaphysik — skjønt vistnok denne Ironiens Mester selv siger, at han „aldrig har vidst, hvad Metaphysik var“.)

Dog dette være nu, som det vil. Vist er det i ethvert Fald, at naar vi norske Professorer komme mellem danske Kolleger, føle vi os stedse som mellem Brødre, hvem ikke alene Videnskabens almindelige, men ogsaa Sprogets og Folkeslægtskabets særegne Baand forener, og som i saa meget have fælles Minder og fælles Haab. Og vi have intet varmere Ønske, end at denne Følelse maa være og blive gjensidig, og at denne Broderskabets Aand stedse maa holde sig frisk mellem os, besjæle og i umisundelig Kappelstrid fremme vores alles Bestræbelser i de evige Sandheders Tjeneste.

Paa Finlands Vegne udtalte Baron Mohrenheim Takken ved følgende Tale, som han holdt paa Dansk:

Ihvorvel jeg er mig saare vel bevidst, hvor lidet skikket jeg er til at paatage mig det Hverv at optræde for en saa imponerende og lærd Forsamling som Ordfører for en Højskole, og det ovenikjøbet i et Sprog, som jeg er saa lidet bevandret i, føler jeg alligevel en uimodstaaelig Trang til idetmindste at forsøge — om end nok saa mangelfuldt — at give de Taknemlighedsfølelser et Udtryk, af hvilke det Helsingforske Universitet tilvisse ikke skal undlade at opfyldes, naar det erfarer, paa hvilken smigrende Maade det er blevet omtalt ved den højtidelige Jubelfest, vi holde idag paa dette Sted, — en Æresbevisning, som endnu vinder en uskatterlig højere Pris derved, at den ydes det under Forsædet af en af Nutidens største og mest ophøjede videnskabelige Autoriteter.

Doktor-Værdigheden, hvormed en af Finlands dygtigste Lærde ved denne Lejlighed hædres, skal vist opfattes af alle derværende Videnskabsmænd paa hele det vide Kundskabernes Omraade som en Fællesudmærkelse, ved hvilken sindbilledlig det aandelige Baand mellem begge Universiteter knyttes fastere, et aandeligt Forhold, der ligesom har fundet sit tro Udtryk i den Omstændighed, at det Helsingforske Universitet nyder det ypperste Fortrin at kunne nævne som sin Kansler Storfyrst-Tronfølgeren, hvis allerhøjeste Person tillige er saa inderlig forbunden med Danmark ved de ømmeste Hjærtebaand.

Den sidste Tale fra Værternes Side blev holdt af Professor Ussing, der udbragte en Skaal for Æresdoktorerne og de fremmede Gjæster med følgende Ord:

Alma mater, det er det Navn, hvormed vi fra gammel Tid pleje at kalde den Højskole, af hvis levende Kilde vor Aand har hentet Næring, og i hvis Skjød den er voxet op, et Navn, der vidner om Kjærlighed og Hengivenhed som intet andet. Derfor have ogsaa hendes Sønner samlet sig i talrig Skare og i festlig Stemning for at fejre hendes Fødselsdag. 400 Aar er hendes Alder idag; men hun er ingen gammel Kvinde, thi i Aandens Verden regnes Udviklingens Trin ikke efter Aar, men efter Menneskealdrer; ung og blomstrende smiler hun til sine Sønner, naar de bringe hende deres Hyldest og smykke hende med ædle Prydelser og friske Kranse. For 400 Aar siden, paa den Dag, da hun traadte ind i Livet, læse vi, at Kongens, Dronningens og Bispens Kanslere, anselige Mænd baade af gejstlig og verdslig Stand, graduerede og Studerende baade fra Landet selv og fra Nabolandene lode sig indtegne som Borgere ved Akademiet; der skulde være en Stamme til at begynde med. Idag er intet saadant fornødent; Børnenes Flok er saa stor, at ingen Sal er rummelig nok til dem. Men Moderens Hjærte er endnu større, og paa sin Festdag samler hun en endnu større Kreds. Hendes egne Sønner have været ivrige for at vise, hvor flittigt og alvorligt de have arbejdet, og et usædvanlig stort Antal Doktorer ville imorgen blive promoverede. Men paa samme Tid har hun ønsket at udtale sin Glæde over, at saa mange af hendes ældre Disciple, der for længe siden ere vandrede ud i Verden, trofast bevare og pleje den Sæd, hun har udsaaet, Glæden over at se dem, der engang som frejdige Ynglinge oplevede hendes Høresale, nu som højt fortjente Videnskabsmænd og Forfattere, som dygtige og samvittighedsfulde Embedsmænd tale hendes Sag og udbrede hendes Ry for hele Folket. Hun har nævnt dem for Statens Overhoved og med hans Samtykke kaldet dem til at modtage den Anerkjendelse, hun kunde yde, og de have været villige til at modtage Doktorgraden af hendes Haand. Hun har fra første Færd af rost sig af ikke at indskrænke sig til et enkelt Fag eller en enkelt Videnskab, men at omfatte alle Studier, og hun har fulgt med Tidernes Udvikling. Hver en ny opkommende Videnskab har hun søgt at inddrage i sin Kreds; større og større Glæde har hun stedse fundet i det Solskin, Kunsten udbreder over Livet, og hun har glædet sig over ethvert Fremskridt i Kulturen selv paa det rent praktiske Omraade. Det har været vor *alma mater* kjært, at Mænd af fremragende politisk Dygtighed give hende en Del af Æren for, hvad de have udrettet. Hun fryder sig over at kunne nævne som Doktorer og som sine Sønner Mænd, der forstaa at aabne

Digtekunstens og Tonekunstens Trylleverden, og Mænd, der igjennem Formernes og Liniernes Skjønhed mægte at stemme Sjælen til Harmoni. Hun glæder sig over, at ogsaa Broderfolkene have hørt hendes Kald, thi det er ikke hendes Lyst at staa ene i Verden; hun véd, at det kun er ved fælles Samvirken og ved gjensidig Tankeudveksling, at hendes Gjerning trives. Med Glæde hilser hun derfor som sine Doktorer norske og svenske Videnskabsmænd af stor og blivende Betydning, Mænd, der ere hædrede med deres Konges og deres Medborgeres Tillid og Højagtelse. Særlig glæder hun sig, naar hun iblandt dem ser Mænd, der have vist et saadant Hjærtelag imod Danmark, at vi staa i en evig Taknemmelighedsgjæld til dem. Saa lad os da takke alle dem, der med os have forenet sig for at hædre vor kjære Moder. Deres Hyldest gjør hende dobbelt skjøn og dobbelt blomstrende idag; deres Nærværelse forhøjer vor Fests Glæde og styrker vort Haab for Fremtiden. Lad os tømme et Glas for Æresdoktorerne og de fremmede Gjæster.

Ogsaa denne Skaal besvaredes med flere Takketaler. Ærkebiskop Sundberg ytrede saaledes:

I de svenska hedersdoktorernas namn hembär jag Köpenhamns universitet deras vördnadsfulla tacksägelse för den nu föreslagna skålen och ännu mer för den vetenskapliga utmärkelse, som vid morgondagens fest skall dem tilldelas. Mer än en bland oss känner sig visserligen mycket tveksam i fråga om sjelfva befogenheten att emottaga denna utmärkelse; men alla skatta vi oss dock lyckliga att få knyta ett för enhver af oss dyrbart personligt minne vid de stora och lysande minnen, som äro jubelfestens egentliga föremål. *Premia et honores* äro emellertid af sådan beskaffenhet, att de icke blott innebära en välvillig uppmuntran för hvad som möjligtvis i någon riktning redan är gjordt, utan de medföra äfven nya pligter. Vi kunna ej uppfylla dessa senare annorlunda än genom en stegrad trohet i de oss anvisade lefnadskallen; men genom samma trohet anse vi oss ock bäst ådagalägga vår tacksamhet mot denna frejdade högskola, som i våra ringa personer hufvudsakligen velat hedra vårt älskade fädernesland.

Efter ham rejste Justitiarius for Norges Højesteret Thomle sig. Han beklagede, at da han først saagodt som i dette

Øjeblik havde erfaret, at man havde paaregnet, at han paa de Norskes Vegne skulde takke for Skaalen for Doktoranderne, saa han sig ikke i Stand til at udføre dette i og for sig saa ærefulde Hverv paa en tilfredsstillende Maade, hvad der til enhver Tid vilde faldet ham vanskeligt, og endnu vanskeligere nu, efterat man havde hørt de veltalende Ord, hvormed Ærkebiskop Sundberg, Sveriges første Talmand, havde svaret for de svenske Brødre. Det maatte holdes ham tilgode, at han under disse Omstændigheder troede, under Tilslutning forøvrigt til Ærkebiskop Sundbergs Udtalelser, at maatte og at kunne indskrænke sig til i al Simpeltid at frembære ogsaa de norske Doktoranders erkjendtligste Tak for den dem viste store, og ialfald, hvad ham personlig angik, hel ufortjente Ære. Men Takken var, det kunde han forsikre, derfor ikke mindre oprigtig og dybt følt.

Tilslidst takkede Justitiarius for Højesteret i Danmark, Mourier, paa de danske Æresdoktorers Vegne, idet han udtalte:

Paa given Anledning — og uden en saadan vilde jeg næppe have fundet Kald til at tage Ordet — skal jeg tillade mig, ogsaa paa de danske Æresdoktorers Vegne at udtale vor Tak for den os af Landets Højskole tiltænkte store Ære — jeg siger: „tiltænkte“, thi Promotionen skal jo først finde Stød imorgen —, en Hædersbevisning, som vi modtage med dyb Paaskjænnelse og med dobbelt, ja tredobbelt Glæde i Samfund med vore svenske og norske Venner, og det fra vort berømmelige Kjøbenhavns Universitet, den Institution, der idag ser tilbage paa en firehundredaarig hæderfuld og velsignelsesrig Virksomhed, hvortil saamange glimrende Navne knyttede sig, hvis Lærestole endnu den Dag idag beklædes af Mænd, der ere Landets og Folkets Hæder og Stolthed, og om hvis Fremtid vi for de kommende Slægter nære de varmeste Ønsker og tillige det velbegrundede og fortroingsfulde Haab, at den, under Tidernes Udvikling, til Fædrelandets Gavn og Ære vil svare til Fortid og Nutid. „*Quattuor evoxit, sperat nova secula vivat!*“

Da Talernes Række hermed var endt, meddelte Rector magnificus, at han i Dagens Anledning havde modtaget en Række

Telegrammer fra fjern og nær. Han skulde ikke oplæse dem alle, men kun meddele, at der blandt dem fandtes Adresser fra en Mængde danske Byer, fra Foreninger af Danske og Skandinaver i Udlandet ligefra Hamborg og til Rom, fra fremmede Højskoler fra Moskau til Paris, og særlig kunde han fremhæve en Hilsen fra den franske Undervisningsminister. Han troede at handle i Overensstemmelse med Forsamlingens Ønsker, naar han besvarede disse Telegrammer med en hjærtelig Tak.

Kl. 7 sluttede Rector magnificus Maaltidet med en Tak til Hans kongelige Højhed Kronprinsen.

Studenternes Fest.

Studenterrudvalget havde allerede fra Begyndelsen af været enigt om, at der den første Festdag burde holdes en større Studentersfest udenfor Byen, og at en større Del af, hvad man kunde raade over af den forud indsamlede Sum, skulde bruges til at gjøre Adgangen til denne Fest saa lidet bekostelig, at Hensynet til Udgifterne ikke skulde kunne afholde nogen fra Deltagelse deri. Med Hensyn til det Sted, hvor Festen skulde holdes, havde der været Tvivl, om man skulde vælge Skodsborg eller Klampenborg; men baade de gunstigere Terrænforhold og den nærmere Beliggenhed, navnlig den umiddelbare Nærhed ved Jærnbanestationen, havde bragt Udvalgets Flertal til at foretrække Klampenborg.

Indbydelser vare udsendte, væsenlig til Mænd af de samme Klasser, som havde været repræsenterede ved Festen i Frue Kirke, om end naturligvis i mindre Tal, og desuden til en Del Mænd, til hvem Studenterverdenen paa en eller anden Maade stod i særligt Forhold.

Da Deltagerne i Universitetets Festmiddag ikke kunde ventes at ville indtræffe paa Klampenborg førend henimod Kl. 8½ om Aftenen, var det umuligt at udsætte Studenternes Fest i dens Helhed til et saa sent Tidspunkt. Tidens Knaphed vilde da have meddelt Festen et Præg af Forjagethed, der vilde være saa meget mere uheldigt, som det ved denne Lejlighed, hvor den

sjældne Højtid havde samlet Universitetets Lærlinge i alle Aldre og fra alle Dele af Landet, maatte være ønskeligt, at der foruden til det officielle Tilbehør af Taler og Sange blev Tid for gamle Venner til at gjenfinde hinanden og forny Ungdomsminderne. Tiden for Afrejsen fra Kjøbenhavn fastsattes derfor til Kl. 4¹/₂ Eftermiddag, idet man indrettede sig paa at kunne have tilendebragt en større Del af Festen, inden Gjæsterne fra Middagen i Kasino ankom.

Efter at et større Tal ældre og yngre akademiske Borgere — omtrent 450 — havde indtaget et tidligt Middagsmaaltid i Studenterforeningen, bevægede Toget sig herfra Kl. 4 ned til Havnegade for at gaa ombord paa tre Dampskibe, som „det forenede Dampskibsselskab“ velvillig havde overladt Studenterne. Tallet paa dem, der deltog i denne Fest, var — alle iberegnete — c. 1900; men Forretningsudvalget havde i de nærmest foregaaende Dage maattet afslaa Anmodninger om Billetter fra mange, der, efterat Tegningen var sluttet, havde ønsket at deltage. Paa den fastsatte Tid afsejlede de tre flag-smykkede Skibe, og under vexlende Sang og Instrumentalmusik gik Farten til Bellevue. Undervejs uddeltes til Deltagerne et Festtegn, bestaaende af et Athenehoved (efter en Antik) i Sølv paa en Roset af røde og hvide Silkebaand. Landgangsbroen ved Bellevue naaedes Kl. c. 5, og mellem de talrig forsamlede Tilskuere bevægede det anselige Tog sig, ordnet af Marskallerne, op forbi Klampenborg til en af de forreste Plæner i Dyrehaven. Her serveredes Kaffe og Likører, og ved Sang og Samtale tilbragtes en fornøjelig Time. Der manedes nu til Opbrud, og de, der ønskede at være sammen, opfordredes til at slutte sig sammen i et „Bordlag“, som da førtes af en Marskal. Toget bevægede sig ad Kjørevejen udenfor Klampenborgs Terræn, drejede ind ad Etablissementets Hovedport og fulgte dernæst Promenaden langs Strandvejen, den saakaldte „Langelinie“, der paa begge Sider var dekoreret med Flag, og svingede endelig, gennem en i Dagens Anledning oprejst Æreport, ind paa Plænen nord for Theaterbygningen, der var festlig smykket med Flag

og unge Grantræer, som Forstvæsenet med stor Imødekommehed havde overladt Festudvalget. Her var Souperen anrettet paa 53 Borde, der ved deres smagfulde Opdækning frembøde et tiltalende Skue, og de forskellige Bordlag samledes snart paa de for dem bestemte Pladser og lode Souperen vederfares Retfærdighed, uden at ænse en kortvarig Regnbyge, der i nogle Øjeblikke truede med at forstyrre Festen.

Fra en i Baggrunden af Festpladsen rejst Talerstol bød Studenterforeningens ledende Senior, Cand. jur. Sophus Bauditz, de nordiske Studenterdeputationer Velkommen i følgende Tale:

Mine Herrer!

Det er saa naturligt, at det første Ord, der skal lyde idag og fra denne Plads, er et „Velkommen“, der ganske vist gjælder enhver, som har givet Møde ved Studenternes Fest, men som dog fornemmelig er rettet til dem, hvem vi have den Glæde at se som vore Gjæster. Og det er da ligesaa naturligt, at vi blandt dem særlig vende os til de Repræsentanter for fremmede, om end nær beslægtede, Studentersamfund, som i disse Festens Dage have villet dele vor Stolthed over „*peracta secula quattuor*“ og villet forhøje vor festlige Stemning.

Først vender jeg mig da til Eder, som ere komne fjernest fra, oppe fra den ensomme Ø, hvor Nordens Højsæde engang blev rejst, baaret af de Støtter, som en dristig Haand havde betroet til Verdenshavets Bølger. Højsædet blev rejst, og det knejser endnu, belyst af det 2det Aartusindes Sol. Trofast have I vogtet den rige Skat af store Minder, og som der efter Sagnet brænder Lys over det Sted, hvor Fortidens Guld er højlagt, saaledes lyser den uslukkelige Kjæmpebavne over Eders sagnrige Ø. Andre Lande i Verden kunne opvise Stæder, som, engang begravne, atter ere dragne frem for Dagens Lys, saa at man kan vandre imellem de Dødes Hjem og danne sig en klar Forestilling om det Liv, der fordum rørte sig her. Men Eders Land byder mere. Der behøver man ikke med Hakke og Spade at grave den døde Fortid op af Muldet: Fortiden lever endnu, den lever paa Folkets Læber og paa det samme Maal, der engang fra Nordens Vikingestævne spredtes over Verden. — Eders Maal er jo det Malm, af hvilket Nordens trende Søstersprog ere

prægede, og dobbelt Grund er der da til, ved en Fæst som denne, hvor Repræsentanter for Nordens Ungdom ere samlede, og hvor vi gjennem de forskjellige Tonefald dog høre den samme Grundklang, at hilse Eder først og bringe Eder vor fælles Tak.

Ja, Repræsentanter for Nordens Folk ere jo samlede her. Hvem turde for faa Uger siden have haabet paa, at dette virkelig vilde ske, og dog, hvem tvivlede for Alvor paa, at det maatte ske? Hvem tvivlede paa, at det Brodersind, der saa ofte forud har givet sig det klareste Udtryk, ogsaa nu vilde lægge sig for Dagen paa den utvetydigste Maade derved, at I ikke ventede paa det kaldende Ord, som vi, tvungne af Omstændighedernes Magt, ikke mægtede at sende Eder, men af egen Drift, følgende Hjærtets Trang, gav Møde paa vor Højtidssdag.

Fra Upsalas Høje ere I komne, der oppe fra, hvor Videnskabens Kjæerte først tændtes i Norden, hvor den femte Secularfæst først vil kalde Brødre til Stævne; der oppe fra, hvor *Linnæa borealis* i de vidstrakte Skove hvisker om den store Blomsterkonge, og hvor Gustavianums Kuppel løfter Olof Rudbecks Navn mod Skyerne. Har end Fyrisaæens Bølger mangan Gang i fordums Dage rødmet af Blod, naar Svenske og Danske her skiftede vrede Hug, saa have de siden rødmet under den Sommerregn af Blomster, som er falden i deres Skjød, naar Afskedstimen slog efter et de uforglemmelige Ynglingestævner, som her ere holdte, og for disse lyse Minder maa Fortidens Skygger vel vige. Hvem kjender ikke Eders Hjem, selv om man aldrig har været saa lykkelig at betræde det som Gjæst? Vi have alle set Solen gaa ned i Eklundshof og alle staaet i Maaneskinnet paa Slotsbakken; I have jo sørget for at lære os det at kjende ad Tonens Veje, og ingen nordisk Student vil nogensinde glemme, at Upsala har været den nordiske Studentersangs Vugge.

Velkommen igjen, Venner fra Lund, I, hvem et saa kort Rum skiller fra os! I klart Vejr se vi jo selv fra vore lave Bakker Taarnene paa Eders gamle Kirke rage op hinsides Sundet, men hvor længe varede det dog ikke, inden vi lærte, at det var et aabent Farvand, der laa imellem os! Det lærte vi først ret til Gavns den Gang, da Eders Digterkonge rakte Krandsen til vor og udtalte de navnkundige Ord, under hvilke vi den Dag i Dag kunne samles som Bannermærke; først den Gang var det, at Tvedragtens onde Aand, hin gamle Jætte Find, for bestandig sprang i Sten af Harme over, at han nu ikke længere mægtede at rokke de Piller, som bære Nordens Venskabsstempel. Vejen til Upsala har for os gaaet over Lund, og

den Vej have vi aldrig glemt. Vi have faret den saa tidt, at vi næsten kjende Lundagaardens Træer saa godt som I selv, og skulde der ved fælles Hjælp rejses en Sten til Minde om, hver Gang Svensk og Dansk har holdt Stævne ved Lund — saadan som det sker til Ihu-kommelse af det sidste store Folkeslag her — saa vilde Sletten ligne en uhyre Kirkegaard, hvor al den Bitterhed, der engang har ligget imellem de tvende Lande, var jordet, for aldrig mere at opstaa.

Og nu vender jeg mig til Eder, der ere komne fra Nordens yngste Højskole, den, der af os har Krav paa at omfattes med særlig Interesse og særlig Kjærlighed. Thi medens det for Svensk og Dansk jo nærmest gjælder om at skabe en Fremtid af enig Samvirken paa Aandens Omraade, saa have jo Norge og Danmark her en Fortid at se tilbage paa med berettiget Stolthed. Vort Universitets Hæder er ogsaa Eders. I have gjennem lange Tider sønlig været med til at rejse Taarn efter Taarn paa den gamle Grund, og ikke ét Blad af Krønikens Bog kan man vende uden at finde Norsk og Dansk staaende Side om Side, i de kjæmpendes Række saavel som imellem Aandens Stormænd. Den norske Student stævner nu ikke længere til Kjøbenhavn for at søge Lærdom, men Fortiden har han ikke helt glemt, og vi forenes endnu af det usynlige, men stærke Baand, som knyttes af fælles Minder. Sent vil det huskes, at den første, der frivillig stillede sig i vore Krigeres Midte i 1848, kom oppe fra Eders gamle Land, og ligesaa lidt ville vi glemme, at I nu først og uden Betænkning bestemte Eder til at drage her ned for at bringe os Eders Hilsen.

Velkomne herhid da alle, fra det høje Nord, fra Upland, Skaane og Norge! Tak for jert Komme, og ikke mindst Tak have I, som ere komne ubudne! Det kan kun den gjøre, der véd, at han er hjemme der, hvor han byder sig til Gjæst; det kunne I, men heller ingen andre i den hele, vide Verden. I vidste, at det vilde have været helt fattigt for os, ikke at have Brødre, med hvem vi under Festens Dage kunde bytte vore Tanker og dele vor Glæde, og derfor kom I. Det ville vi danske Studenter aldrig glemme Eder. Hjærtelig Tak og hjærtelig Velkommen! Leve vore nordiske Gjæster!

Kraftige, vedholdende Hurraraab besvarede denne Tale.

Derefter oplæste Stud. med. Thorsteinsson fra Reykjavik følgende Adresse fra de islandske Studenter:

Til Studenterne ved Kjøbenhavns Universitet,
Brødre!

Ifølge broderlig Indbydelse fra Eder have Studenterne ved de akademiske Dannelsesanstalter i Island valgt Stud. theol. O. Olafsson og Stud. med. & chir. D. Scheving til som Repræsentanter for Islands studerende Ungdom at deltage i Universitetets 400aarige Jubelfest.

Som Kjøbenhavns Universitet har i Aarhundreder været det fælles videnskabelige Middelpunkt for Danmark og Island, saaledes er det en moderlig Planteskole for Islands akademiske Dannelsesanstalter, og det er vort Haab og Ønske, at det fremdeles vil vedblive at sprede Videnskabens Lys mod vor fjerne Fædreneø.

Besjælet af denne Tanke og i Bevidstheden om vor fælles Højskoles betydningsfulde Stilling som Videnskabens Hjem, sender Islands studerende Ungdom Kjøbenhavns Højskole sin varmeste Lykønskning i Anledning af dens 400aarige Jubelfest.

Reykjavik, den 6te Maj 1879.

Paa de islandske Studenters Vegne

Kjartan Einarsson,
Stud. theol.

Þórdr Thoroddson,
Stud. med. & chir.

Einar Jönsson,
Stud. theol.

Han sluttede med at udtale et Ønske om, at dette Møde maatte blive et Led i det broderlige Forhold mellem Kjøbenhavns Universitet og de islandske Dannelsesanstalter, der vare at betragte som Grene af hint. Herfor udbragte han et Leve.

Paa de norske Studenters Vegne bragte derpaa Stipendiat Brøgger en Hilsen:

Han og hans Kammerater, udtalte han, vare vistnok komne som selvbudne Gjæster for at bringe Hilsen og Lykønskning; men i saadanne Dage kunne Etikettens Forskrifter ikke gjælde, og Broder maa være Gjæst paa Broderens Hædersdag. I mere end tre Fjerdedele af de 400 Aar, Kjøbenhavns Universitet har bestaaet, var det jo tillige Norges, og de kom derfor med sønlig Ærbødighed imod den sande „*alma mater*“, der havde været Hovedarnestedet ogsaa for Norges aandelige Liv. Den politiske Omordning af de nordiske Lande har kun lidet kunnet ændre

dette Forhold, dertil har Forbindelsen været for lang, og Fællesskabet har slaaet for dybe Rødder. Nordmændene komme derfor ikke alene som Gjæster, men som de nærmeste Frænder for selv at være med ved deres egen Mindefest. Det var dog ikke alene fra Fællestiden, at Kjøbenhavns Universitet havde givet Norge Statsmænd og Gejstlige, Lærde og Forfattere, foruden de mange nu glemte Navne, som havde virket for Folkets Oplysning hver paa sin Vis; men ogsaa efter Adskillelsen havde dets store Lærere havt en indgribende Betydning for Norges studerende Ungdom, ligesom de danske Digtere endnu vare det norske Folk dyrebare saavel som det danske. Taleren vilde ønske, at den ægte Granskningsaand og den dybe Sandhedskjærlighed altid vilde være tilhuse ved Kjøbenhavns Højskole og kaste Aandens Lys over, hvad der endnu ligger i Gaader, samt vække Sansen for Videnskabens Betydning i det hele Folk, saa at det maatte føle, at ikke alene det aandelige Liv, men ogsaa det politiske Liv reguleres derved; thi uden Oplysning ingen sand Forudsætning for Frihed, og uden Frihed ingen Modstandskraft i Kampen for Tilværelsen. Gid Studenterne i deres Arbejder maatte være sejge som Marehalmen, stærke som Egen og foldrige som Hveden, til Held og Ære for det ærværdige Universitet.

Derefter blev følgende Sang, forfattet af Cand. theol. Joh. Brochmann, Medlem af den norske Studenterdeputation, om-
delt og afsunget.

Danske Broder!
 Samme Moder
 Fostred os engang.
 Og de Aandens Fædre
 Du idag vil hædre, —
 Deres Skygger
 Endnu bygger
 Bro fra Fjeld til Vang.

Før af Svøbet
 Vi var krøbet —
 Smaabørn begge to —
 Over os sig bøjed
 En med Vid i Øjet.
 Liv han vakte,
 Haand han rakte:
 — Fader Holberg jo!

Hurtig siden
 Frem i Tiden
 Ungdomsmodet steg.
 At vi To os kjendte,
 Det just Kraften spændte.
 Stundom prøved
 Vi og øved
 Os i Brydningsleg.

Men fra sorte
 Skyers Porte
 Uvejrnsnatten brød.
 Mens i Mulm vi raved,
 Steg, som Sol fra Havet,
 Friheds Morgen.
 Klippeborgen
 Laa i Glands og Glød!

Taagen letter:
 Danmarks Sletter
 Ses klart endnu!
 Aandens stærke Vinger
 Altid Budskab bringer.
 End jeg naar Dig;
 Ingen staar mig
 Mere nær end Du!

Til din Moder,
 Danske Broder,
 Hilser jeg idag.
 Tak for Ungdomsminder,

Dem, som sammenbinder!
 Held Dig følge,
 Bro'r bag Bølge!
 Og dit Danmarks Sag!

Derpaa holdt Cand. Herlitz, de upsalensiske Studenters Ordfører, følgende Tale:

Till Köpenhamns studenter har jag att å mina kamraters vägnar frambära Upsala studenters broderliga helsning.

I ären, liksom vi, söner af ett till antalet ringa folk. Men bildning och vetande mätas med andra mått än siffrornas. Endast det land är fattigt, som ej eger en skärf att offra för annat än dagligt bröd och snöd vinning. Det land deremot är rikt, som hos sig ger hem och vård åt vetenskapens och konstens idrotter.

Detta har Danmark till sin evinnerliga ära og berömmelse gjort. För 400 år sedan såddes fröet till det yppiga träd, som nu skjuter sina rötter ända in i det danska folkets hjerta och med sin lummiga krona gifver hägn och skydd åt de bildningens skördar, som, rikare med hvarje dag, spira upp ur Danmarks jord. Den tiden var torftigare än vår, men ändock mäktade den lemna eder i arf denna högskola, en af edra dyrbaraste skatter, dyrbar genom de offer den kostat edra fäder, mera dyrbar ännu genom frukten af dess verksamhet i sanningens tjänst.

Mottagen då vår lyckönskan, I lärjungar af det universitet, hvars fyrahundraåriga pligttrogna omvårdnad om mensklighetens högsta intressen skänkt eller bidragit att skänka edert land den stolta plats bland folken — gjort Danmark till ett i bästa mening rikt och stort land.

Mottagen äfven vår tillönskan af en framtid, så klar och ljus och lyckosam, som edert universitets ädla traditioner förebåda.

Edert och vårt mål är ju ett och det samma: gods og guld, tanke och håg, lif och blod för Nordens väl! Den tid, som ligger framför oss, är rik på ädla, men svärlösta uppgifter. Det är då godt för oss, Nordens ungdom, att kunna hemta stöd och kraft ur en stordådsfyld forntid. Denna forntid är för oss ej blott en maning att likna våra fäder; hon visar oss äfven vägen till målet: träget arbete för allt, som är godt, sant och skönt, glad offervillighet för fäderneslandets och mensklighetens heliga sak.

Vi äro unge och förty benägne att se allting i ljust. Vill någon klandra oss därför, så svara vi honom, att vi hafva rätt och han orätt. Låt tiden vara ond: det beror på oss sjelfva att ändra dess art. „Den seger, som öfvervinner världen, är vår tro“ — detta ord af gudomlig visdom är för (oss) mer än allt menskligt tvifvel. Inger seger utan strid! Vetenskapen luttras och renas genom kampen mot okunnighet och mörker; martyrernes blod blef till ett fruktbringande värregn för korsets späda, men lifskraftiga tro, och kring Dybböls hjeltegrafvar skall engång ett frigjordt folk bära vittne, att våldet ej har något beståndande rum i försynens världshushållningsplan.

Så låtom oss då tro och hoppas och handla efter vår tro och vårt hopp. Måtte intill de senaste tider eder gamla högskola, evigt ung, med oförminskad kraft få verka för sitt höga mål att bära ljusets og rättens fana i spetsen för Danmarks folk!

Licent. theol. Fahlbeck fra Lund holdt derefter følgende Tale:

I hafven velat stänga eder inne med eder glädje och eder sorg. Men se! vår medkänsla tränger sig på eder med öppna armar och fordrar att få dela dem. I hafven velat isolera eder, men vi hafva kommit för att protestera deremot, för att visa eder, att I ej ären isolerade.

Vi forstå fullkomligt de känslor, som i denna tid beherrska eder.

Det går en lära genom världen, som visserligen kan göra oss, om vi på henne tro, missmodige. Inom vetandets rike gifver hon sig ut för att vara den trollformel, hvarmed tillvarons alla gåtor skola lösas, och inom handlingens fordrar hon att vara bestämmande lag. Hon heter „kampen för tillvaron“ och förkunnar den starkes rätt och den svages, den naturligen svages förderf och undergång.

Men de världsvise, som bära detta stridens evangelium ut kring världen, hafva glömt, att David slog Goliath; de förbise, att menniskan blott endels lyder under den materiella naturens lagar, och att hon är, hvad hon är, icke genom sig sjelf eller de yttre medel, som stå henne till buds, utan genom de idéer, som i henne tagit kött och blod, och för hvilka hon lever och verkar.

Välän då, I Danmarks studenter! på eder ställer fosterlandet det kraf, att I värjen dess sjelfständighet och häfden dess rätt; ty I ären vigde till idéens prester ibland edert folk: I ären de strids-

män, hvarmed det skall utföra den kamp, som dess härar ej förmå uthärda. Och förvisso, om I visen eder vara idéens rätte förkämpar och den rätta idéens förkämpar; om I på eder sida ägen den störste och mäktigaste, den ende Guden, förvisso I skolen då segra.

Det är mer än en önskan, jag här uttalar, det är en förutsägelse.

Vare den den helsning, vi bringa eder från stridsbröderna i Lundagård!

Hell eder, I danske studenter, till lyckosam kamp för nationel tillvaro, till seger öfver tid och förgängelse! Hell!

Trefaldt hell!

Hermed var Festens første Del endt; man forlod Plænen og begav sig hen til Pladsen foran Koncertsalen, hvor Punschebordene ventede.

Klokken var imidlertid bleven halv ni, og Tiden for Gjæsternes Ankomst fra Kasinomiddagen nærmede sig. En Del af Komiteens Medlemmer begav sig derfor ned til Landingsbroen ved Bellevue og snart lagde „Gefion“ til, medbringende de Ventede. Toget drog ad „Langelinie“ op til Koncertsalen og modtoges med Jubel af de der forsamlede Studenter. Men nu brød Vejret, der alt længe havde været truende, løs, og Regnen trængte i faa Øjeblikke saa mange ind i Koncertsalen, som der kunde rummes. Universitetets Rektor var her Gjenstand for en begejstret Ovation og bragte Studenterne en Tak for deres Modtagelse.

Omtrent samtidig hermed ankom Hans kongelige Højhed Kronprinsen tilligemed Prinserne Vilhelm og Hans og Følge, og førtes, da Regnen vedblev med uformindsket Styrke, ind i Koncertsalen. Alt fik ved denne Forlæggelse af Festens Midtpunkt et temmelig improviseret Præg, og Pladsen blev mere end trang. Med stormende Jubel modtoges Hans kongelige Højhed, og det varede en Stund, inden han kunde komme til Orde for Hurraraabene, der ikke syntes at ville ophøre. Hyppig afbrudt af begejstrede Bifaldsraab, udtalte Hs.

kgl. Højhed sin Glæde over at finde sig i Studenternes Midte, og at han følte sig stolt over den ham viste Hyldest. Med Danmarks stolte Minder for Øje haabede han, at Konge og Folk med Frejdighed kunde se Fremtiden imøde. Han var af den Overbevisning, at Konge og Folk kunde love hverandre, at de aldrig vilde opgive Haabet om, at det vilde lykkes dem at værne om Fædrelandet saavel i aandelig, som i andre Henseender.

Derefter bragte Redaktør, Dr. phil. Carl Ploug paa Studenternes Vegne Kongehuset følgende Hilsen:

Den akademiske Ungdom hylder Hs. Maj. Kongen som Statens Overhoved, som det personlige Udtryk for dens Enhed og Magt, som Lovens fødte Værge, som Videnskabs og Kunsts naturlige Beskytter. Men den hylder ham tillige som den Konge, der i Gjærning har godtgjort sin Trofasthed for mange Aar siden mod Fædrelandet, for faa Aar siden mod Forfatningen, idet det da lykkedes ham at føre Friheden uskadt igjennem en farlig Prøve. Vi hylde ham som den Konge, der sammen med sit Folk har baaret en stor Sorg over en uafvendelig Ulykke, og som stødse deler dets faste Haab om Gjenforening med vore fraskilte Landsmænd. Vi hylde ham som den, der i Gjærning har anerkjendt Broderskabet mellem de nordiske Folk og er rede til at fremme enhver Forbindelse mellem dem, der kan tjene til fælles Gavn og gjensidig Tryghed. Vi hylde endelig Hs. Majestæt som Hovedet for en Slægt, der hvad enten den forbliver hjemmæ ved Tronens Fod eller spredes vidt i Verden og stiger højere i Magt og Glands, end Danmark kan løfte sine Fyrster, overalt medbringer og altid vil bevare sin Kjærlighed til det lille Fødeland.

I disse Følelser mødes Kongen og Kongehuset med den akademiske Ungdom. Denne nyder endnu ikke Statsborgernes Rettigheder og er ikke kaldet til nogen umiddelbar Indgriben i Dagens praktiske Spørgsmaal; men ligesom den lever i de store almindelige Tanker, der bevæge Menneskeheden, saaledes leve ogsaa i den de op-højede Følelser, som holde Menneskene oppe under Livets Tryk; og i denne Ungdom spire de Kræfter, der engang skulle lede Folkets Udvikling som Embedsmænd og Borgere, som Medlemmer af Kongens og Folkets Raad. Derfor er det et lykkeligt Fremtidsvarsel, naar den akademiske Ungdom slutter sig til Kongen og Kongehuset ikke blot af undersaatlig Pligt, men af fri Villie og med oprigtig Hengivenhed.

Og naar jeg nu ønsker Hs. Maj. Kongen et langt og lykkeligt Liv, ønsker, at han maa se sit Folk i ydre Helhed og indre Enighed arbejde dygtigt og ihærdigt paa vor aandelige og materielle Udvikling og vinde nye Sejre paa Videnskabens, Kunstens og Kunstflidens Marker — saa beder jeg Ds. kgl. Højh. være forsikret om, at dette Ønske kommer fra ærlige og trofaste, varme og friske Hjærter, ligesom jeg ogsaa tør tro, at den Jubel, hvormed Ds. kgl. Højh. her er bleven hilset, og hvormed ogsaa mine Ord ere blevne og ville blive bekræftede, i Deres eget, Deres høje Faders og Deres hele Slægts Hjærter vil vække Glæde og efterlade Tillid. Leve Hs. Maj. Kong Kristian den Niende og hans kongelige Hus!

Hs. kgl. Højhed tog herefter endnu en Gang Ordet og udtalte, at hans Hjerte var fuldt af det Indtryk, som han havde modtaget i denne Stund. Han skulde bringe Hs. Maj. Kongen Beretning om den Hyldest, som her var bragt ham, thi Konge og Folk vare nøje knyttede sammen. Derfor var han overbevist om, at alle vilde istemme et nidobbelt Leve for Hans Majestæt Kongen. Rungende Leveraab baade for Kongen og for Hs. kgl. Højhed besvarede ogsaa denne Udtalelse og fulgte Hs. kgl. Højhed paa Vejen ind til en af de til Koncertsalen stødende Sale, hvor Souperen for de sidst ankomne Deltagere i Festen var anrettet. Her tilbragte Hs. kgl. Højhed endnu en Times Tid under Samtale med Forskjellige, og den russiske Gesandt, Hs. Exc. Baron Mohrenheim, bragte her Studenterne en Hilsen fra Finlands Højskole.

Paa et andet Sted, udtalte han, har jeg allerede havt Lejlighed til at ytre mig paa Helsingfors's Vegne som beskeden Tolk for Finlands Højskole, der har havt den Ære at optages i den snævrere Kreds af de nærmest beslægtede Universiteter. Desuagtet maa det være mig tilladt her at gjøre den Bemærkning, at, omendskjønt ved en firehundredaarig Mindefest de historiske Traditioner vel kunne give det helsingforske Universitet en grundet Adkomst til en hædrende Forret, tør jeg paa den anden Side paastaa, at intet af de øvrige af Kejserrigets Universiteter staar tilbage for det finlandske, hvad angaar den Ærefrygt og inderlige Hengivenhed, som de nære for deres ældre Slægting i Kjøbenhavn, en Følelse, hvori de alle kunne kappes med

hvilketksomhelst andet Lands Universiteter. At formaa at udtale dette er mig idag en saameget større Tilfredsstillelse, som det med det samme bliver mig muligt at opfylde en Erkjendtlighedspligt, idet jeg nemlig udtaler Vidnesbyrd om, hvor høj og dyb en Gjenlyd der vakttes hos de russiske Universiteter ved de rørende Vidnesbyrd om hjærtelig Deltagelse, som vi for halvandet Aar siden modtog i Anledning af en mindeværdig gavmild Gjerning, som gjaldt mine trængende Landsmænd. Det skal varig leve i vor friske Ihukommelse, hvilken Del saavel Kjøbenhavns studerende Ungdom som flere af de højtagede Professorer og den daværende Rektor deri tog paa en saa redebøn og opofrende Maade.

Og derfor skal nu denne Tak være min Skaal i Finlands og alle russiske Universiteters Navn!

Ledsaget til Vognen af Komiteen og en Afdeling af Marskallerne tog Hs. kgl. Højhed med Følge bort Kl. c. 10¹/₂ under den udenfor forsamlede Mængdes levende Hurraraab.

Efter Komiteens Arrangement skulde saavel Dr. phil. C. Plougs Tale for Kongen som en Velkomsthilsen til Studenternes Gjæster have fundet Sted fra den foran Koncertsalen oprejste Talerstol; fra samme Sted skulde derefter Hovedtalen for Universitetet være holdt af Redaktør P. Hansen. I dette Arrangement gjorde Regnen imidlertid en betydelig Forstyrrelse, da alle, som allerede omtalt, søgte Ly i Koncertsalen. Det lykkedes imidlertid mellem Bygerne, skjønt med stort Besvær, de utrættelige Marskaller at tilvejebringe en tom Plads foran Talerstolen, uden om hvilken de tætte Skarer, der ikke havde kunnet rummes i Koncertsalen, vare stimlede sammen. Men efterat Universitetslærerne med Rector Magnificus, ledede af Marskallerne, havde banet sig Vej til denne for dem forbeholdte Plads, brød Regnen atter løs med Voldsomhed, og Red. P. Hansen begrænsede derfor sin Tale til et i al Korthed motiveret Leve for Universitetet, hvilket besvaredes med kraftige Hurraraab.

Efterstaaende Sange, den første af Ploug, den anden af Chr. Richardt, bleve uddelte, men paa Grund af Vejret ikke afsungne:

1.

Højbaarne Datter af kongelig Vilje!
Knæsat af Kirken og døbt paa dens Tilje,
Borgerlig dog i din Færd og dit Sind,
Sidder Du nu som ærværdig Matrone,
Bær' om din Snelok en firdobbelt Krone,
Ungdom i Sjælen og Roser paa Kind.

Dage Du prøvede, trange og mørke,
Aandelig Dyrtid og Tankernes Tørke,
Vogted dog trofast den hellige Brand;
Selv mens skolastiske Spaaner Du sanked,
Under din romerske Tunika banked
Kjærligt dit Hjærte for Folk og for Land.

Landet er lille — Du større det bygte;
Vidt over Verden Du bredte dets Rygte,
Rejste et Værn mod Erobrerens Lyst.
Tyge har sat paa din Pande sin Stjerne,
Lynstraalen følger Dig ydmyg som Terne,
Smykker af Sprogguld dække dit Bryst.

Folket laa hen i Aarhundreders Dvale,
Op Du det kaldte ved Sang og ved Tale,
Daad sprang der ud af dit manende Ord;
Frem for det stilled' Du Fædrenes Minder,
Hjærterne rørtes i Mænd og i Kvinder,
Friheden groede i Vækkelsens Spor.

Herlige Moder! Dig Sønnerne hylde!
Gamle og Unge din Æmhed vi skyldte
Dannelsens Glæde og Kundskabens Magt.
Vær, medens Danmark paa Bølgerne svømmer,
Kilden, af hvilken dets Sundhed udstrømmer,
Sandhedensaarvaagne, frejdige Vagt!

2.

Vaaren er kommet, og ind hun nu henter
 Alt, hvad hun forsømte bag snetunge Sky, —
 Ungdom og Løvspring, og Vaar og Studenter,
 De har været Venner fra Højskolens Gry!
 Nylig af Skole vi slap begge To,
 Hun af den hvide og vi af den sorte, —
 Nu vil vi svulme, og nu vil vi gro,
 Storme mod Sommerens Porte!

Vaaren studerer bestandig til Sommer,
 Aarle er hun oppe og sent først i Seng;
 Solen er Lærer, og Høsten er Dommer,
 Mer og mer hun fylder sin Mark og sin Eng!
 Saa vil vi sanke, mens Barken er blød,
 Lære af Lyset, til Livet skal dømme,
 Aldrig faa nok, før i Moderens Skjød
 Fuldmoden Frugt vi kan tømme!

Vaaren sit Pust mod det Gulnede sender:
 Alt, hvad der var vissent, det fejer hun bort;
 Bort med det Gamle — men, kjæreste Venner,
 Kun naar det er vissent og skimlet og haardt!
 Vaar bringer Strenge til Lundenes Spil, —
 Frit vil vi flyve, og lydt vil vi sjunge!
 Vaar bringer Varme — og Varme maa til,
 Ellers var aldrig vi unge!

Foraarets Løfter — ja hvo kjender Grændsen!
 Hvad kan ikke slumre bag Frugtblomstens Sne —
 Hvad kan ej knoppes iløn paa Regensen?
 Muligvis en Holberg! en Ørsted maaske!
 Højskolens Frugter, ja dem har vi set,
 Men man af os det Utrolige venter;
 Drak vi da Skaal for vort Universitet, —
 Skaal nu for Danmarks Studenter!

Hermed var den officielle Festlighed endt; men de aller-
 fleste af Deltagerne forbleve endnu til Trods for Vejret en rum

Tid samlede om Punschen paa Pladsen foran Koncertsalen, fra hvis Tag det elektriske Lys kastede sit magiske Skjær ud over den livlige og glade Forsamling, der snart spredte sig i mindre Kredse om improviserende Talere, snart atter samledes for at lytte til Sangen oppe fra Koncertsalens Altan, hvor blandt andre Kammersanger Simonsen lod sin smukke og kraftige Stemme høre.

En Del tog hjem med Dampskibene, der afgik fra Bellevue Kl. 11 $\frac{1}{2}$ og 12; men mange foretrak paa Grund af Vejret at benytte sig af det sjællandske Jærnbaneselskabs liberale Tilbud om Befordring ad Jærnvejen.

Torsdag den 5te Juni.

Promotionsfesten.

Til denne Dags Højtidelighed, der skulde holdes i Universitetets egen Festsal, havde der kun kunnet indbydes en langt snævrere Kreds end ved Festen den foregaaende Dag, men selvfølgelig væsenlig af de samme Kredse.

Ogsaa paa denne Dag samledes Deltagerne i Henhold til, hvad der var angivet paa deres Adgangskort, gruppevis i forskellige Auditorier samt i Konsistoriums Sal. Herfra skulde de da, naar Højtideligheden begyndte, begive sig til Festsalen. Hvor ønskeligt det end vilde have været, at Udsmykningen af denne Sal, paa hvilken der var blevet arbejdet i en Aarrække, havde været færdig, fattedes dog meget deri, thi af de 7 Malerier, med hvilke det er Planen at pryde Salen, vare kun de tre, som smykkede den lange vestlige Side af Salen, endnu malede. For dog nogenlunde at fjerne det stødende ved de fire tomme Rum paa den nordre og søndre Væg, var der i hvert af disse anbragt en let Dekoration, bestaaende af en Krans, der omgav Navnet paa en af de fire Universitetslærere, der 1479, 1579, 1679 og 1779 havde været Universitetets Rektor,

nemlig Jesper Henriksen, Anders Lemvig, Villum Vorm og Claus Frees Hornemann. Selv med denne Mangel gjorde Salen dog med Marstrands og Blochs smukke store Malerier paa den vestlige Væg og sin rige, smagfulde Dekoration paa Loft og Vægge et festligt og tiltalende Indtryk.

Idet Salens egen Talerstol og den lige over for byggede Kongetribune afgave naturlige Udgangspunkter for Fordelingen af Pladserne, vare Stole anbragte i fire Hovedafdelinger, skilte fra hverandre ved tvende Gange, en bredere, der førte fra Kongetribunen til Talerstolen, og en smallere fra Hovedindgangsdøren til den Dør, der paa Salens nordlige Væg fører til Konsistoriums Sal. I den brede Gang foran Talerstolen var anbragt et Bord, hvor Adresser og Doktordiplomer kunde henlægges. Orchester og Kor, hvis Ledelse Professor Gade selv havde overtaget, havde Plads paa Galleriet imod Nord over Døren fra Konsistoriums Sal. Koret bestod her ligesom den foregaaende Dag i Frue Kirke dels af unge Damer, der villig ydede deres Hjælp, dels af Medlemmer af Studentersangforeningen. De øvrige Dele af Galleriet vare indrømmede Studenter som Tilhørere.

Omtrent Kl. 10 $\frac{1}{2}$ begave de enkelte Grupper af Deltagere sig fra Auditorierne og Konsistoriums Sal ind i Festsalen, medens Orchestret spillede en af Gade komponeret Festmarche. Pladserne vare fordelte saaledes, at Medlemmer af de forskellige Deputationer, der havde Adresser at overbringe, tilligemed Rigsdagens Formænd og Viceformænd D'Hrr. Krieger og Berg, Kayser og Hørup toge Plads paa Stolegruppen langs Salens østlige Væg imellem Kongetribunen og den nordre Væg. Paa Stolerækken nærmest Kongetribunen sad Rigsdagens Formænd og Viceformænd, bag dem rækkevis Repræsentanter for Kjøbenhavns Kommune, de norske og svenske Deputationer, Deputationerne for de forskellige Undervisningsanstalter og Embedsmænd under Kirke- og Undervisningsministeriet. I Stolegruppen paa den modsatte Side af Kongetribunen henimod Indgangsdøren fra Forhallen i den sydlige Væg sad Hæders-

doktorerne fakultetsvis bag hverandre. Langs den Væg af Salen, ved hvilken Talerstolen staar, havde Universitetets og den polytechniske Læreanstalts faste Lærere Plads paa den Gruppe af Stole, der var opstillet imellem Talerstolen og den nordre Væg, medens den fjerde Hovedafdeling af Pladser, imellem Talerstolen og Indgangsdøren fra Forhallen indtoges af Ministrene, forhenværende Universitetslærere, enkelte Fremmede, Universitetets faste Censorer samt Repræsentanter for Gejstligheden, Kunstnere og Digtere. Paa de faste Bænke, der stode langs Salens fire Vægge, var der foruden til Bladreferenter og Stenografer givet Plads til Privatdocenter, Universitetets Assistentter, Kvæsturens Embedsmænd, dem, der havde taget akademiske Grader i det sidste Aar, ældre Promoti, Studenternes Udvalg og en Del Studenter.

Kl. 11 ankom Deres kongelige Højheder Kronprinsen og Kronprinsessen, Prinserne Vilhelm og Hans med Følge. De modtoges af Rektor og Dekanerne paa Universitetets Trappe og førtes ind i Salen gennem Forhallen, hvor 30 Marskaller dannede Spalier. Festmusikken lød atter, indtil de med deres Følge vare bragte til Sæde.

Derpaa besteg Rector magnificus Talerstolen og udtalte følgende:

„Naadigste Kronprins, der i Dag for os er vor Konges Repræsentant, naadigste Kronprinsesse, der har behaget at give vor alvorlige Fest en Tilsætning af kvindelig Ynde, som vi alle, Gamle og Unge, i højeste Grad paaskjønne, højtærede Forsamling!

Førend vi gaa til den Del af vor Fest, som er Hovedopgaven for vor Sammenkomst i Dag, er der at foretage en Indledningshandling, som for vort Universitet har stor Betydning. Det er lidet tilfredsstillende at holde en Fest, hvor blot Værterne og de af dem indbudne Gjæster have Deltagelse for den, medens den ikke finder nogen Gjenklang udenfor. At vi, Gudskelov! ikke ere i dette Tilfælde, men at den Feststemning, som hersker hos os, finder Gjenklang i vide Kredse i Hjemmet og udenfor, derpaa have vi allerede modtaget mange kjære Beviser, men der staar os endnu noget tilbage i en særlig Form. Vi vide, at der er Mænd her tilstede, der

ville overbringe os Hilsener fra forskjellige Korporationer. Vi modtage disse Hilsener med stor Paaskjønnelse og Taknemlighed. Jeg beder de ærede Herrer, som have saadanne Hilsener at overbringe, at ville træde frem.“

Først fremtraadte en Deputation fra Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse. Den dannedes af den fungerende Overpræsident, Konferensraad, Borgmester Ehlers, Etatsraad, Borgmester Knudsen, Borgerrepræsentationens Formand, Højesteretsadvokat Henrichsen, dens Viceformand, Tømmermester Kayser, og Borgerrepræsentant, Professor Brix. Advokat Henrichsen, der var Deputationens Ordfører, henvendte følgende Ord til Rektor:

„Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse har ønsket paa denne Universitetets Højtidsfest at bringe det en Hilsen fra Hovedstaden.

Sin Tak til Universitetet for den Tid, der svandt, og sine Ønsker for Fremtiden har Kommunalbestyrelsen nedlagt i en Adresse, underskrevet af samtlige dens Medlemmer. Denne Adresse er det paalagt os at overbringe, og med Deres Excellences Tilladelse vil jeg nu oplæse den.“

Adressen lød saaledes:

„Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse bringer Universitetet sin Hilsen og Lykønskning paa dets firehundredaarige Jubelfest.

Kjøbenhavns Universitet kan med berettiget Selvfølelse skue tilbage paa de svundne Sekler, saa rige paa store og ophøjede Minder. Fra en ringe Begyndelse har det tilhævdet sig en anset Stilling blandt Europas Højskoler og gjort det danske Navn agtet og æret overalt, hvor Lærdom og Videnskab have fæstet Bo; fra aandelig Afhængighed af Fremmede har det udviklet sig til videnskabelig Selvstændighed og stedse klarere antaget Præget som dansk Højskole. Historien opbevarer Navne paa Mænd, udgaaede fra Universitetets Kreds, der have brudt nye Baner i Videnskaben og beriget Verden med nye, i Livet dybt indgribende Opdagelser. Hvor mange ere ikke udgaaede fra disse Høresale, der i forskjellige Stillinger trindt om i Landet have medvirket til at udbrede Oplysning og vække aandeligt Liv i Folket! Den videnskabelige Bearbejdelse, der i stedse større Omfang er bleven vort Sprog, vor Lite-

ratur og vor Historie til Del, har væsenlig bidraget til at udvikle den nationale Selvbevidsthed, der skal styrke Folket til at bære Nutidens Trængsler og berede Vejen for en lysere Fremtid.

Som Borgere i den Kommune, der har været Universitetets Sæde, føle vi Trang til med varm Deltagelse at slutte os til dets Højtidsfest. Universitetet og det borgerlige Samfund ere i Hovedstaden traadte i nær Berørelse og have gjensidig paavirket hinanden. Vi erkjende med Taknemlighed, at Hovedstadens Liv paa mange Maader og ad forskellige Veje er blevet aandelig befrugtet ved Samlivet med Universitetet; vi paaskjønne, at det borgerlige Livs Virksomhed i rigt Maal har høstet Frugterne af Videnskabens vidt rækkende Fremskridt. I betydningsfulde og skjæbnsvangre Tider have Hovedstaden og Universitetet sluttet sig sammen til enig Samvirken. Vi bevare med Stolthed Mindet om hin Vinternat for 200 Aar siden, da Kjøbenhavns Borgere og Universitetets Sønner kjæmpede Side og Side til Danmarks Frelse. Vi mindes, at Universitetslærere og kjøbenhavnske Borgere stod forrest i Rækken af dem, der brød Banen for vort Frihedsliv og kraftig styrkede den vaagnende Nationalfølelse.

Vi frembære da vor Lykønskning som et Udtryk for Hovedstadens varme Paaskjønnelse af Universitetets Virksomhed for Videnskab og Oplysning, som et Udtryk for taknemlig Erkjendelse af dets Betydning for Folket, for det nationale Liv og det borgerlige Samfunds Udvikling.

Gid Kjøbenhavns Universitet maa vedblive at bevare den Hædersplads, det nu indtager. Gid det maa være et Værn for vor nationale Ejendommelighed, en Støtte for vor aandelige Selvstændighed. Gid det ved fremragende Arbejder i Videnskabens Tjeneste maa aflægge et stedse fyldigere Vidnesbyrd om, at den danske Folke-aand ogsaa paa dette Omraade besidder Livskraft til at leve et frit, selvstændigt Liv.

Guds Velsignelse hvile over den danske Højskole, dens Lærere, dens Sønner!"

Dernæst traadte en Deputation fra det kongelige Landhusholdningsselskab frem, bestaaende af Selskabets Præsident, Lensgreve, Overkammerherre Holstein-Holsteinborg samt Vicepræsidenterne, Etatsraad Tesdorpf og Professor B. S. Jørgensen. Præsidenten udtalte derpaa følgende:

Deres Excellence! Det kgl. danske Landhusholdningselskab, som, endskjønt det allerede for 10 Aar siden kunde fejre sin hundredaarige Stiftelsesdag, dog lige overfor Universitetet kun er ungt og nyt, har følt Trang til at være med blandt de mange, der idag aflægge Vidnesbyrd om Erkjendelsen af Universitetets store og højt fortjente Virksomhed for Folk og Fædreland. Men ved Siden af saadanne mere almindelige Udtalelser have vi følt os stærkt opfordrede til som Repræsentanter for Landbruget og for alt, hvad der hører til dettes Omraade, at bringe Universitetet en ganske særlig Tak. For flere Aartier tilbage da dæmrede der op som en uklar Formodning en Forventning om, at Videnskaben maaske vilde kunne bringe Fordel og Gavn for Landbruget. Det var først den nye Tid forbeholdt at slaa dette fast som en uafviselig, som en ubestridt Kjendsgjerning, og nu leve vi i den fulde Overbevisning, at Videnskaben er Bæreren for alt, hvad der hører til Landbruget, for Landbrugets Fremadskriden og Udvikling, og at denne vilde staa stille og sygne hen, naar den skulde savne sin bedste Støtte. Det er med Erkjendelsen heraf og Visheden om, at der fra Videnskabens Højsæde vedblivende vil kastes Lys ogsaa ud over vor Gjærnings Omraade, at vi idag ere mødte her, for med vor Lykønskning at forene en dybtfølt, en levende Tak til Universitetet. *)

Disse tvende Deputationers Henvendelser besvarede Rektor, der stedse blev staaende paa Talerstolen, med følgende Ord:

„Den Tak, Universitetet idag har at yde til dem, der bevidne det deres Velvilje og Agtelse, er af en saa omfattende og flersidig Art, at jeg troer at burde dele vor Taksigelse, og jeg tillader mig da først at henvende et Par Takkens Ord til de to Deputationer, der nu ere fremtraadte. Naar jeg taler kort, saa beder jeg dette henregnet baade til den Undseelse, som altid sømmer sig for Taksigelsen, og dernæst til det Hensyn, vi skyldte den hele Forsamling, ikke at gjøre vor Samværen for lang. Jeg har ønsket at sammenfatte Taksigelsen til Kjøbenhavns Kommune og til det kongelige Landhusholdningsselskab, fordi jeg i disse to Lykønskninger lægger en endnu mere omfattende Betydning — ja, jeg vover at betragte disse to Lykønskninger som Lykønskninger fra Stad og Land i vort Fædre-

*) Denne Lykønskningshilsen blev ogsaa i skriftlig Form tilstillet Universitetet.

land. Men jeg miskjender ikke den særlige Betydning, som en Lykønskning, just fra Kjøbenhavns Kommune, har for os, fra den Kommune, der har givet Universitetet fra dets første Tilblivelse en lun Rede, og som altid med Velvilje omfatter det, en Rede, som vi have været fælles om at forsvare, naar den blev angreben. Den Tak, der bragtes os fra Landhusholdningsselskabet, tilflyder ganske vist fornemmelig en enkelt Side af Universitetet, hvis videnskabelige Virksomhed umiddelbart kan gribe ind i Landbrugets Praxis. Men Videnskabens Forgøring er en saadan, at ikke blot de praktiske Sider af Videnskaben slutte sig sammen, men at hele det aandelige Samliv griber ind fra den ene Side i den anden. Vi modtage derfor denne Lykønskning saaledes, at vi, idet vi udtale vor høje Interesse for Danmarks Landbrug — og Universitetet er jo selv en stor Landbesidder —, tilføje en Glæde over Paaskjønnelsen overhovedet fra den danske Landbostand, den Stand, der er den talrigste og den, der bærer vort Lands Velfærd. Jeg udtrykker Universitetets dybe Tak for de overbragte Hilsener.“

Nu fremtraadte en Deputation fra den polytechniske Lærestanstalt, der dannedes af dens Direktør, Professor Holten, Professor Holmberg og Docent August Thomsen. Direktøren oplæste følgende Adresse:

Deres Magnificence!

Ved en saa betydningsfuld Højtid for Universitetet som den til Erindring om dens 400-aarige Virksomhed i Fædrelandets og Videnskabens Tjeneste, vil den polytechniske Lærestanstalt ikke holde sin Lykønskning tilbage. Det nære Forhold, hvori den staar til Universitetet, den Støtte, Lærestaltens Lærere og Studerende have ved Universitetet, kalder den frem i første Række blandt dem, der frembære Tak og gode Ønsker.

Enhver alvorlig og grundig videnskabelig Forsker udøver sin lutrende og forædlende Indflydelse ikke blot paa Forskeren, men paa enhver, som delagtiggjøres i Videnskabens Resultater. Ikke mindst gjælder dette om Forskninger paa Naturvidenskabernes og Matematikens Omraade; thi ingen anden Videnskab griber saa dybt ind i det praktiske Liv. Som uundværligt Grundlag for den Industri-drivendes, Maskinbyggerens og Ingeniørens Virksomhed, brede de videnskabelig Sans og Interesse iblandt praktiske Mænd, medens

disse Videnskabers egen indre Udvikling paa den anden Side fremmes ved Løsningen af de Opgaver, Techniken stiller.

Fordum havde man intet Blik for den nøje Forbindelse imellem videnskabelige Formaal og praktiske Interesser. Det var Optagelsen af Forsøget og Iagttagelsen i Videnskabens Tjeneste, der forberedte, og den nye Tids stærke industrielle Udvikling og Staternes tekniske Behov, der gennemførte en paa videnskabeligt Grundlag hvilende Undervisning i den praktiske Techniks Tjeneste. Ogsaa Danmarks tekniske Højskole tilhører den nyeste Tid, men under dens korte Tilværelse af halvhundrede Aar har Kjøbenhavns Universitet støttet og løftet den, støttet den ved Lærerkrafter, Materiel og Lokaler, løftet den ved det videnskabelige Præg, det har paatrykket dens Undervisning. Derfor har Læreanstalten, samtidig med sit Arbejde for praktiske Formaal, kunnet medvirke til Uddannelse af videnskabelige Krafter, der som Lærere ved Skoler, ved Læreanstalten, ja ved Universitetets matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, bære en i vore Tider vigtig Retning af Landets Undervisning.

Naar Læreanstalten derfor med nogen Tilfredshed har kunnet se tilbage paa Frugten af sin Virksomhed, saa har Universitetet en væsentlig Del deri. Derfor yder den idag en taknemlig Anerkjendelse, og knytter dertil det faste Haab, at Fremtiden videre vil udvikle dens inderlige Forbindelse med Universitetet og befæste det gjensidige Afhængighedsforhold imellem begge Højskoler. Og idet Læreanstalten udtaler dette først og fremmest paa sine egne Vegne, føler den sig ogsaa som Talsmand for alle dem, der med Læreanstaltens Uddannelse ere traadte i Industriens og Teknikens Tjeneste. Dertil knytter den sine bedste Ønsker om, at Universitetet maa føre et langt og et lykkeligt Liv, at det sunde og sande Frihedssind, hvoraf dets Lærere stedse have været besjælede, som de paa saa mange Maader have lagt for Dagen, og for hvilket Deres Magnificence i Deres lange og daadrige Liv har været en nidkjær Talsmand, maa gaa i Arv til de seneste Slægter.

Dertil give Gud sin Velsignelse!

Denne Deputation efterfulgtes af en fra Officerskolen med Skolens Chef, Oberst Klein, som Ordfører og forøvrigt bestaaende af Kapitaïn Zachariæ og Professor, Dr. Lorenz. Oberst Klein ytrede:

Som Deputation fra Hærens Officerskole tillade vi os herved at frembære vor Lykønskning i Anledning af Universitetets 400 aarige Jubelfest. Vi ønske Universitetet en ærefuld Fremtid til Held for Videnskaben og Nationen, og vi forbinde hermed en Tak til Universitetet for alt, hvad det i saamange Aar har virket for de højere militære Undervisningsanstalter og gennem disse for Hæren.

Ligesom den kongelige militære Højskole, saaledes har ogsaa Officerskolen i den forholdsvis korte Tid, den har bestaaet, modtaget mange Beviser paa, at Universitetet betragter den som en beslægtet Lærestalt, og den føler sig hædret derved.

Om end Officerskolens Opgave er meget forskjellig fra de andre højere Undervisningsanstalter, saa benytter den dog tildels de samme Midler som disse; ogsaa den søger at bibringe sine Elever Agtelse for og Kjærlighed til Kundskaber og til Videnskaben. Og ikke blot ved vor fredelige Gjærning, men ogsaa i Kampens Stund mødes vore Veje. Derom vidner i Nutiden vor gennem 4 Aar førte Kamp for Sønderjylland, da den studerende Ungdom frivillig sluttede sig til Hærens Rækker for at kæmpe under vor gamle Fane og vove Liv og Blod for vor Konge og vort Land. Og derom ere vi forvissede, at saafremt Krigen atter, tidlig eller sent, maatte hjemsoge vort Fædreland, saa vil Universitetets Ungdom altid være rede til at slutte sig til Hæren og ikke heller i den Henseende svigte sine Forgjængere.

Nu fremtraadte en Deputation fra den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, der dannedes af Skolens Direktør, Gehejmeetsraad Fenger som Ordfører og af Professorerne Bagge og Prosch. Ordføreren oplæste følgende Adresse:

„Vi komme som Afsendinge fra den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole for at bringe Universitetet Højskolens Lykønskning i Anledning af dets Jubelfest. Vi betragte vor Højskole som et af Universitetets Børn; fra det ere de fleste af dens Lærere udgaaede, og ved det har Udviklingen af de Videnskaber fundet Sted, hvis Anvendelse i særegne Retninger er Gjenstand for vore Studier og vor Undervisning. Vi betragte os tillige som et af Universitetets ældste Børn, thi det er allerede over 100 Aar siden, at Veterinærskolen blev grundlagt, og i al den senere forløbne Tid have vi arbejdet paa at gjøre de Videnskaber, som dyrkes ved Universitetet, frugtbringende for Landets vigtigste Industri, idet vi tillige stræbte at

udvikle dem i de Retninger, som maatte synes mest tjenlige for denne. Det er da let forklarligt, at vi ved denne Fest gribes af Følelser, svarende til dem, som i det private Liv samle Børnene omkring deres Forældre for at lykønske dem til deres Fødselsfest, idet de takke dem for alt, hvad de i deres lange og hæderfulde Liv have udrettet baade for Børnene selv og for andre, og idet de udtale deres Haab og levende Forventning om, at der maa forundes Forældrene en lang og glansfuld Fremtid. Universitetet er fra Arilds Tid af sine Sønner blevet kaldet: „den hulde Moder“; vi minde om, at det latinske Ord, som er blevet oversat: „den hulde“, ogsaa betyder den nærende eller den frugtbare, at det er et Tillægsord for Ceres og for Jorden, og at det især er i denne Betydning, at vi for vor Højskoles Vedkommende paakalde Universitetet som ogsaa vor frugtbare Moder, som den, der har affødt os og mange andre Børn og vil afføde mange flere, der alle ligesom vi ville bevare en klar Bevidsthed om deres Udspring og en trofast Hengivenhed for den Moder, der har fostret dem.“

Den næste Deputation, der traadte frem, var den for det kgl. Akademi for de skjønnede Kunster. Til Ordfører havde den Akademiets Direktør, Etatsraad Meldahl, og dens andre Medlemmer vare: Etatsraad Heinrich Hansen og Professor N. Simonsen.

„Vi komme,“ udtalte Ordføreren, „fra det kgl. Kunstakademi for at overbringe Akademiets Lykønskning og Tak. Kunstakademiets Plenarforsamling har vedtaget en Adresse, som jeg — Deres Excellence — skal tillade mig at oplæse.“

Adressen *) lød saaledes:

I den Stund, da Universitetet med berettiget Stolthed ser tilbage paa 400 Aars Virksomhed som det danske Folks ypperste Leder og Lærer i Lærdom og Granskning, i Ordets og Talens Kunst, bør det danske Kunstakademis Hyldest og Tak ikke savnes.

Vel ligger det i Sagens Natur, at den skjønnede Kunst ej kan lære sin egenlige Opgave af Videnskaben. Medens dennes skarpe Øje gjenne trænger Natten, glæder Kunsten sig ved Lysets Farvespil og meddeler andre sin Glæde. Men ligesaa lidt som den strenge

*) Denne Adresse, der ligesom de andre, der oplæstes, blev fremlagt paa det foran Talerstolen opstillede Bord, var smykket med en rig kunstnerisk Indfatning.

og bevidste Tænkning uden at visne kan undvære den friske, umiddelbare Anskuelse, og ligesaa lidt som Fantasiens Liv uden at blive goldt og ørkesløst kan undvære Tankens Alvor, ligesaa lidt kunne Kunsten og Videnskaben undvære hinanden. Begge ere de lige nødvendige Udtryk for det aandelige Liv; begge løfte de hver fra sin Side Folkets Liv op over Støvet, ud over Døgnet.

Fra Kunstens Side skal det mindes med Tak, at da Kunstskolen plantedes endnu som en halvfremmed Væxt i Danmarks Jord, var denne Jordbund ikke øde eller uopdyrket, men at Videnskabens skarpe Jærn havde pløjet sin Fure i den, og at en allerede rodfæstet human Dannelse gav Læ for den nye Plante. Det skal mindes, at alle Folkets store Forfattere, hvis Tanker og Syner ogsaa have lyst for Kunsten og befrugtning den, have været Universitetets Fostersønner, og at deres Liv tidt har været knyttet til det. Det skal mindes, at Kunsten og Videnskaben have mødt hinanden ved den Kilde for sand menneskelig Dannelse, som udspringer fra den hellenske Oldtid, — at Kunsten har øst af et andet Væld, som Videnskaben først har aabnet: den nordiske Oldtid, — at Videnskaben bestandig gjør Historiens store Skatkammer tilgængeligt for Kunsten og ordner det for den, — at Naturen i dens Sandhed og Sæmpelhed er begges store Læremester.

Og at Universitetet fra sin Side med frit og aabent Sind har erkjendt, at Videnskaben og Kunsten ere Søstre, og at den enes Liv ej er fuldkomment uden i Samfund med den anden, derom vidner Synet af Universitetets egne Haller og af dets Gjenbo, Kirken, som staar under dets Varetægt. Fra den Tid, da den danske Kunstskoles Lærling, Thorvaldsen, havde lyst som et Jærtegn for Europa og opfyldt det Haab, paa hvilket vor Kunstskole var grundet, har ingen Institution udenfor Kunstens eget Omraade været Danmarks Kunst en saa trofast Ven som Universitetet, ingen har støttet og gavnet den, som det.

Derfor fletter vor Kunst sin Krans til Tak og Hæder for vort gamle og berømte Universitet, og blander sine Ønsker om en stor og skøn Fremtid med hele Folkets, hele Europas.

Derpaa mødte en Deputation fra Landets lærde Skoler, baade offentlige og private, sammensat af Rektor Whitte fra Randers, der var Ordfører, Professor, Skolebestyrer Thrige fra Kjøbenhavn, Adjunkt Faber fra Odense og Overlærer H. Smith fra Kjøbenhavn.

Ordføreren udtalte:

Vi fremtræde som Deputation paa de lærde Skolers Lærerstands Vegne. Ogsaa vi regne os til Universitetets Børn, og vi vove at sige, at vi tro at høre til dets kjæreste Børn; i det mindste ere vi altid bleven modtagne og behandlede med inderlig Kjærlighed af Universitetet. Vi søge at gjøre Gjengjæld, idet vi stræbe at danne de Yngre til at kunne blive værdige Afløsere af den ældre Slægt ved Universitetet. Idet vi nu bringe Universitetet vor Lykønskning til de 400 Aar, som ere forløbne, og vore bedste Ønsker for Fremtiden, da er det som kjærlige Børn, der ville lykønske deres elskede Moder, en Moder, der har den sjeldne Ejendommelighed, at hun bliver yngre og livskraftigere med hver Generation. Gud velsigne vort Universitet og lade det længe gaa lykkelig frem i alle Retninger. — Jeg har den Ære at overbringe en Adresse fra samtlige lærde Skoler, som jeg med Deres Magnificenses Tilladelse skal oplæse.

Adressen var af følgende Indhold:

Det nøje Forhold, der bestaar mellem Universitetet og den lærde Skole, gjør det til en Trang for dennes Lærerstand ved Universitetets frehundrede Aars Jubelhøjtid at bringe det sin Hyldest og Bevidnelsen af sin varme Deltagelse i dets Festglæde.

Thi nøje og inderligt er visselig dette Forhold, der paa Grundlag af begges, Højskolens og den lærde Skoles, væsenlige Bestemmelse har udviklet sig til en heldbringende Gjensidighed i deres Virksomhed med og for hinanden. Uden en kraftig Stræben fra begge Sider vil hverken Universitetet eller Skolen ret kunne trives; Skolen bringer Universitetet sine Disciple efter at have forberedt dem til at blive dygtige akademiske Borgere, Universitetet danner paa sin Side de Mænd, der skulle arbejde i Skolens Tjeneste og fremme dens Gjærning.

I taknemlig Erkjendelse af, hvor meget den lærde Skole baade i den her fremhævede og i andre Retninger skylder vort Lands Universitet, frembære vi nu vort inderlige Ønske om, at den danske Højskole gennem mange Slægtled maa vedblive med Kraft og Visdom at fremme det aandelige Livs Udvikling, at værne om Aandens Frihed og Ret, være en Hjemstavn for Sandhed, en Støtte for den lærde som for enhver anden Skole indenfor vort Fædrelands Grænser.

Efter denne Deputation fulgte Studenternes, der til Ordfører havde Stud. philol. Lembcke og for øvrigt dannedes af Stud. theol. Bojsen, Stud. juris C. Ussing, Stud. mag. Mortensen og Stud. med. Willerup. Ordføreren oplæste nedenstaaende Adresse:

Naar Danmarks Studenter her bringe deres Hilsen og Lykønsning til den gamle Højskole, hvis Billede idag træder os imøde i Mindernes Højtidsdragt og omstraalet af svundne Aarhundreders Hæder, er det med den trygge Forvisning, at den Hengivenhed og Kjærlighed, hvormed vi omfatte denne Højskole, vil hævde vor Hyldest en Plads blandt de talrige Vidnesbyrd til Højskolens Ære, som denne Fest har fremkaldt. Thi naar det danske Folk idag med Stolthed og Taknemlighed ser tilbage paa, hvad her er virket til Bevaring af dets Minder og dets Sprog, som nu lyder fra alle Lærestole herinde, hvor fordem Videnskabens Verdenssprog var eneherkende, og naar dets Tanker med ikke mindre dyb Følelse dvæle ved Højskolen som den, der i Aarhundreder har givet Danmarks Ungdom Ly i sine Sale og været den en kjærlig og kyndig Vejleder, saa afgives dette Vidnesbyrd dog kraftigst af denne Ungdom selv og skal idag lyde fra dens Rækker i en samdrægtig Udtalelse af sønlig Taknemlighed overfor Højskolen som Videnskabens Bærer, som det Midtpunkt, hvorom Ungdomstidens uforglemmeligste Erindringer samle sig, som det stærke Baand, der i lange Tider har forenet de danske Studenter til et Brodersamfund. Naar derfor vi, som endnu dvæle under Højskolens Tag, bringe den vor Tak, vide vi, at den vil finde almindelig Tilslutning, ikke alene fra dem, som for kort Tid siden have forladt disse Sale, men ogsaa hos de mange akademiske Borgere, der fra Landets forskjellige Egne følge denne Fest med hjærtelig Deltagelse eller endog i disse minderige Dage efter lang Tids Forløb ere vendte tilbage til Højskolen, drevne af Ønsket om at gjense den paa dens Hædersdag.

Det er vor sikre Forvisning, at det Forhold, der saaledes binder Studenterne til Universitetet, vil blive bevaret usvækket gennem kommende Tider, og vi knytte hertil vort levende Haab om en lang og hæderfuld Fremtid for Højskolen. Gid den Slægt af Studerende, over hvem det femte Seculum oprinder i disse Sale, i Mødet med de store Minder fra Fortiden maa have modtaget Indvielse til engang at løfte Fædrenes Arv og føre deres Gjærning videre til Ære for Universitetet, til Hæder og Lykke for vort Land og Folk!

Svarene paa disse sex sidste Deputationer samlede Rektor i følgende Tale:

De Henvendelser, som Forsamlingen nu sidst har hørt, have alle et vist Fællesskab i Oprindelse, idet de alle udgaa enten fra Mænd, der med os dele Lærerkaldet, eller fra den Ungdom, der endnu slutter sig til Universitetet som søgende Belæring der. I alle disse Henvendelser føle vi en Aand ytre sig, som dybt forpligter os til Paaskjønnelse. Vi glæde os over, at man har anerkjendt, at vort Universitet uden skinsygt at vogte over, hvad det troede at være sit, og uden ængsteligt at sætte Grænser der, har ladet Anstalter udgaa og sondre sig, der skulde overføre, hvad der her foredroges i Videnskabens strænge theoretiske Form, i videre Kredse til praktisk Anvendelse. Saavel glæde vi os over Vidnesbyrd fra den Anstalt, som næsten er en Del af os ved for en stor Del at have fælles Lærpersonale med os, som ved Vidnesbyrdet fra den Anstalt, der videre har udsondret sig fra os, men som har været villig til at bevidne sin Oprindelse. En særlig Følelse af Glæde og Paaskjønnelse fremkalder hos os den Udtalelse, vi hørte fra Danmarks Officerskole. Vel er det sagt fra Oldtiden: *Inter arma silent musae*: „Muserne forstumme under Vaabenlarm“; men vi erkjende alle, at Musernes Helligdom trænger til kraftig Beskyttelse, at den stille Fredens Færd ikke kan udvikle sig, naar den ikke er forbunden med et Manddommens Mod til at værne om sin Bestaaen. Det har glædet os at høre, at det erindres, at naar Fædrelandet kaldte sine Sønner fra Universitetet, saa har det villig sendt dem, og det er mig kjært at turde udtale, at den danske Hær i dette Øjeblik i sine Rækker tæller en talrig Skare levende Vidner om, at Universitetets Sønner gjerne fulgte Kaldet, og fulgte det med en saadan Iver, at de varig bleve Hærens Sønner. — Det er naturligt, at jeg med en særlig Interesse dvæler ved den Hilsen, der kom fra de Læreanstalter, der forberede Ungdommen til Universitetet, der sende os vore Lærlinge. Vore Virksomheder smelte saa nøje sammen, at vi ikke kunne betragte dem anderledes end som i deres inderste Væsen sammenhængende og dannende en Enhed. Den Følelse af Tak, som jeg her har at udtale, faar for mig en inderligere Karakter ved den personlige Erindring om det nære Forhold, i hvilket jeg i en Række af Aar har staaet til Danmarks lærde Skoler. Jeg har fulgt deres Virksomhed med Kjærlighed og bevaret den bedste Erindring om dette Forhold. Og med denne Følelse, men som en ikke blot per-

sonlig, men som en, der deles af alle mine Embedsbrødre, udtaler jeg min Tak. Naar fremdeles den akademiske Ungdom har sendt os en Hilsen, da kan det paa en vis Maade synes, som om Universitetet herved hilser sig selv. Men Universitetet har en dobbelt Bestanddel, den staaende og varige: den gamle og den unge. De Unge vandre i tætte Rækker forbi og efterlade kun nogle enkelte ved Universitetet, medens de andre gaa til Livets øvrige Forhold. Det er os en stor Tilfredsstillelse, ja, det er en nødvendig Forudsætning for at vi overhovedet have kunnet holde denne Fæst og kunne holde den med Glæde, at vi vide, at vore Studenter med fuldt Hjærte deltagte deri. Med al den Skrøbelighed, der kan være ved Universitetets Læreres Virksomhed, saa haaber jeg, at det er anerkjendt — og jeg ser det i denne Henvendelse udtalt, at det er anerkjendt — at vi baade ved Undervisning gjøre vort Bedste for den akademiske Ungdom, og at vi i al vor Færd stræbe efter at træffe dens Tarv og foregaa den med et godt Exempel i Henseende til de høje Interesser, vi have at varetage. Jeg takker navnlig de Studerende, fordi de her lige overfor Fremmede aflægge et Vidnesbyrd om den Aand, der hersker ved Kjøbenhavns Universitet mellem Lærerne og de Studerende. — Og endelig er der en Anstalt, som staaer sideordnet med Universitetet, og med Hensyn til hvis Forhold til det jeg kan erindre om Ord, jeg udtalte igaar, og som fuldt stemme med, hvad der fra Kunstakademiets Side i dette Øjeblik blev sagt: Universitetet som videnskabelig Læreanstalt er ikke en Læreanstalt for Kunsten, men det paaskjønner Kunsten som dets Søster, vi paaskjønne dens forædlende Kraft i Livet, som vi ikke kunne undvære, vi paaskjønne, hvorledes Skjønheden medvirker til en Stræben efter Erkjendelse, og det har været os kjært at høre udtalt, at Universitetet ogsaa i Praxis har udvist dette Sindelag. Vi glæde os ved, at Kjøbenhavns Universitet modtager en velvillig og agtelsesfuld Udtalelse fra den Anstalt, der har baaret Danmarks Navn over hele Europa ved at udsende Thorvaldsen.

Derefter fremtraadte Deputationerne fra Broderrigerne. Først kom den fra Christianias Universitet, bestaaende af Professor Monrad, der som Universitetets Senior var Ordfører, og af Professorerne F. V. Bugge og Bjerknes. Ordføreren udtalte sig, saaledes som nu følger:

Vi ere udsendte fra Christiania Universitet for at frembære dets Lykønskninger til denne Højtid. Vi smigre os med, at blandt alle Fremmede er der vel næppe nogen, som vil findes nærmere til en saadan Deltagelse end netop vi Nordmænd, der i saa mange Henseender ikke ere Fremmede. Vi maa jo erindre, at Kjøbenhavns Universitet gennem lange Tider ogsaa har været et norsk Universitet; norskfødte Mænd have været med at beklæde dets Lærestole, norske Ynglinger have Side om Side med deres danske Brødre her modtaget deres videnskabelige Indvielse, og hvad der af højere Lys har været spredt i vore fjerne Dale, har for en væsenlig Del havt sit straalende Midtpunkt i denne Sal. Og da det endelig blev os forundt i Begyndelsen af dette Aarhundrede ogsaa at faa et saadant Midtpunkt i vort eget Land, kan vort Universitet i mange Henseender siges at være udgaaet fra det kjøbenhavnske. Alle det nye Universitets Lærere havde her faaet sin videnskabelige Uddannelse og flere af dem gik endog umiddelbart over fra de kjøbenhavnske Lærestole; de akademiske Indretninger her nede tjente for en stor Del som Forbillede for os, og hvor der i de endnu uudviklede Forhold fandtes Tilfælde, hvorom intet udtrykkelig var bestemt, tog man uvilkaarlig de danske Vedtægter og Skikke til Mønster.

Christianias Universitet er en Datter af Kjøbenhavns, og om det første end nu haaber at være modnet frem til en ikke uværdig, selvstændig Ligestilling, saa skal det oprindelige Forhold aldrig glemmes, og Frændskabet og en gjensidig velsignelsesrig Indflydelse skal ikke tabe i Betydning, om Forholdet nu end fra Afhængighed er gaaet over til en fri Vexelvirkning og Kappelstrid.

Vi komme altsaa her med en levende Erkjendtlighed for, hvad Kjøbenhavns Universitet har været, og med de varmeste Ønsker og lyseste Forhaabninger om, hvad det fremdeles skal vorde.

Skjønt nære Frænder ere vi dog nu saa vidt skilte, at „Nærheden ikke længer blænder“, og vi tør nok stole paa Upartiskheden og Ædrueligheden i den almindelige og levende Følelse, at Kjøbenhavns Universitet har i det henrundne lange Tidsrum med stor Hæder fyldt sin Plads og gjort sin Gjerning. For ikke engang med et Ord at nævne nogen af de hengangne Storheder, hvoraf Kjøbenhavns Universitet kan være stolt, saa er der i den nulevende Lærerstand allerede mange, der, som Digteren sang igaar, „i Fædrelandets Skjolderand have indristet Navne, som ikke skulle glemmes“.

Vort Haab om Fremtiden er derfor stort og velgrundet. Vi Nordmænd kunne mindst være blinde for, at navnlig i et lidet Folk

er Universitetets Stilling og Opgave baade vigtig og vanskelig. Hvor Forholdene ikke have den Alsidighed og Vidde, som hos de store Nationer, naar de desuden møde ydre Tilstandes Tryk, er det dobbelt nødvendigt at hævde Aandens Magt og i den Henseende holde sig paa Tidens Højde. Der kræves ikke alene fra Folkets Side desto større Ofre for den højere Videnskabelighed; men der kræves ogsaa fra Universitetets Læreres Side en desto større Troskab og Nidkjærhed i deres ansvarsfulde Hverv.

Men Kjøbenhavns Universitet vil — det er vor sikre Fortrøstning — ligesom hidtil, bestandig være sin store Opgave voxen. Det vil vide ved selvstændig Deltagelse i den hele Verdens videnskabelige Arbejde at hævde Danmarks Navn og Danmarks Ære, og det vil paa den anden Side ogsaa, uden at gjøre noget Afdrag i videnskabelig Grundighed, staa i Spidsen for en folkelig, velsignelsesrig Oplysning og saaledes bidrage til Fædrelandets Udvikling, til Frihedens og Sandhedens uadskillelige Fremvæxt. Og maaske tør vi i den Henseende tage det som et gunstigt Varsel, at Universitetet nu fejrer denne sin 400aarige Stiftelsesfest paa den Dag, paa hvilken Danmark ogsaa har faaet sin frie Forfatning. I ethvert Tilfælde ere vore Bønner og Forhaabninger varme og levende, at Universitetet stedse vil hæve Fædrelandets og dermed hele Nordens Fane højt, at det altid vil være tro mod det Symbol, som det har sat paa det Katheder, foran hvilket vi netop staa: „I Aand og Sandhed, *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ*“. *Quod felix faustumque sit!*

Hermed har jeg ogsaa den Ære at overlevere tvende Festskrifter*), som Christiania Universitet tillader sig at fremsende.

Denne Deputation efterfulgtes af Repræsentanterne for Lunds Universitet: Professor Ljunggren, Universitetets Rektor, og Professorerne C. W. Blomstrand og Broomé. Professor Ljunggren holdt derpaa følgende Tale:

Å Lunds universitets vägnar hafva mina embetsbröder och jag äran att till Köpenhamns universitet framföra en hjertlig lyckönskan samt överlemnna denna votivtafla och denna festskrift**).

*) Titlen paa disse vil blive meddelt senere, i Tillæget.

***) Ogsaa dettes Indhold vil blive meddelt i Tillæget

Mångskiftande äro de känslor, hvilka tränga sig på oss vid fullgörandet af dette vårt uppdrag. Då för mer än 400 år sedan de maktegandes blick pröfvande sökte efter den plats inom Danmarks gränser, der rikets universitet kunde förläggas, är det ganska sannolikt, att denna blick dröjde en stund äfven vid Lund, sätet för landets Primas. Valet stannade på Köpenhamn, och väl så. Under det att den världsliga maktens residensstad växte allt mera och mera, sjönk den andliga maktens allt djupare och djupare, och när Lund 200 år derefter erhöll sitt eget universitet, var detta ett verk kanske mera af politiskt beräkning än af nit för vetenskaplig odling. Men hvad som utsåddes i misstro, växte upp till välsignelse. Hvad som var ämnadt att göra söndringen fullständig, blef under tidernas lopp ett medel til försoningen. Det politiska hatet tände den första flamman på denna vetenskapens nya altarahärd; men dagar skulle komma, då friska vindar skulle böja denna flamma till att sluta sig samman med den, som från Selandis kust steg mott skyn; och det var i skenet af dessa båda förenade lågor som Nordens folk igenkända hvarandra. Ja, människorna kunna anlägga än så sinnrika planer; det är dock en högre makt, som bestämmer utgången, och på alla punkter drifvas vi till att erkänna sanningen af Profetens ord: „Mina tankar äro icke edra tankar, och edra vägar äro icke mina vägar, säger Herran“. Denna sanning, som af förhållandet emellan de båda universiteten vinner en ny bekräftelse, utgör därför sjelfva kärnpunkten i vår lyckönskan; och tack vare den, kunna vi idag af fullreste hjerta uttala vår tacksägelse för allt hvad vi i lära och exempel emottagit väckande från Köpenhamns universitet under flydna sekler. I samma sanningsljus skåda vi äfven framtiden, eder så väl som vår; hur hårdt än bekymren må trycka, af hvilka hemsökelse vi nu kunna komma att drabbas, vi veta dock, att deruppe lefver Han, som styrer folkens öden, och som, det önska og beöje vi, må låta sin anda hvila öfver detta universitet och detta land.

Herefter fremtraadte Deputationen fra Upsala Universitet, bestaaende af dette Universitets Prorektor, Professor Hedenius og Professor Nyblom. Den første af disse talte saaledes:

Magnifice Rector, Högtärade Professorer!

Vid denna stora och betydelsefulla högtid, då Köpenhamns frejdade universitet firar minnet af sin fyralhundraåriga verksamhet,

frambär universitetet i Upsala genom oss sin varma helsning och vördnadsfulla lyckönskan till eder.

Det var vid universitetet som det medvetande först vaknade till klarhet och lif, att Danmarks och Sveriges så länge skilda folk i sjelfva verket voro bröder; och öfvertygelsen härom, som sedan hos de båda nationerna gifvit sig tillkänna inom allt flere af odlingens skilda områden, har vid vårt universitet så utvecklats i styrka och djup, att det för oss blef ett behof att vid ett tillfälle sådant som detta till eder frambära vår broderliga jubelhelsning. Äfven Upsala universitet, som nära nog är jernnårigt med edert, fick för icke längesedan i rikt mått erfara glädjen att fira en likartad fest och känner därför ett så mycket varmare deltagande i dessa dagars högtid.

Ovansklig är den ära, som Danmarks universitet under de gångna århundradena förvärfvat. I intet land är den intellektuella bildningen allmännare utbredd än här. Och den viktiga del, som Köpenhamns universitet i detta odlingens arbete tagit, finna vi erkänd genom landets allmänna deltagande i dessa dagars högtid, ett deltagande, som gör universitetets jubelfest till nationens. Men det är ock detta universitet, som skänkt vetenskapen och literaturen så många lysande namn från Thomas Bartholin, Ole Römer och Holberg ända fram till Rask, Oehlenschläger och Ørsted, för att icke nämna de ryktbara, ännu lefvande män, som äro oss en borgen för, att detta universitet äfven framgent skall fylla sin höga mission i ljusets och sanningens tjent. Dertill förhjelpe Gud!

Deputationen overrakte derpaa en Mappe, i hvilken der var nedlagt en paa Pergament skrevet versificeret Adresse (et Digt af Professor Nyblom) i rig kunstnerisk Indfatning.

Tilsidst traadte Professor Santesson frem som Repræsentant for det Carolinske Institut i Stockholm, og idet han overrakte en Samling Festskrifter*), der i Anledning af Universitetets Højtid vare forfattede af Medlemmer af Institutet, ytrede han:

Karolinska mediko-kirurgiska Institutet i Stockholm frambär genom mig till Kjöbenhavns universitet sin vördnadsfulla helsning, sina

*) Disse ville senere blive nævnte.

lifliga lyckønskninger till de ärofullt fyllda fyra seklen, sina varma välønskningar för de kommande.

Hvad detta universitet varit för det land och folk det närmast tillhör, är nogsamnt känt. Det har utgjort, liksom det ännu utgör medelpunkten, sjelfva hjertat i dess andliga lif; — och derfor håller Danmark det kärt. Hvad det under sin långa tilvaro uträttet i den menckliga odlingens tjenst, den insats, hvarmed det bidragit till den vetenskapliga forskningens gemensamma grundfond, har varit och är så stort och betydelsefullt, att det lika litet kan af samtiden förbises som af efterverlden förgätas. Blifve kommande tider lyckosamma och rika på välsignelse för Kjöbenhavns universitet. Ära och framgång åt detsamma.

Till en erinran, mera varaktig än denna snart förklingande helning, och som ett uttryck af Karolinska Institutets nära deltagande och lifliga intresse för Kjöbenhavns universitet, anhållar jag att på Institutets vägnar få härmed öfverlemna denna minnesgåfva. Den innehåller en samling festskrifter, författade af några bland dess lärare. I Institutets namn nedlägges den som en vördnadens och tacksamhetens offergård på det altare, der forskningens lampa i fyra århundraden brunnit, et vetenskapens Pharos, som från stranden af Sundet spridt sitt ledande och värmande ljus öfver Danmark, öfver Norden, öfver werlden.

For disse Deputationers Lyckønskninger udtalte Rektor herpaa Universitetets Tak med følgende Ord:

Naar jeg sammenfatter under Et Taksigelsen for de Hilsener, som nu ere bragte os fra Nordens Universiteter og fra det Carolinske Institut, saa gjør jeg det med den Følelse, at det første og betydningsfuldeste i disse Hilsener er selve Enhedstanken mellem os. — Det er faldet i min Lod i en ikke lang Række af Aar at deltage i 4 Secularfester ved vore Universiteter. Jeg var tilstede ved Christiania Universitets 50 Aarsfest 1861, jeg havde den Lykke at være sendt over til Lunds Universitet, da det fejrede sin 200aarige Bestaaen, og jeg besøgte for 2 Aar siden Upsala, da det kom os i Forkjøbet med at fejre sin 400 Aarsfest, og ved alle disse Fester mødte jeg — for at det femte Institut ogsaa kan blive draget ind i Kredsen — den samme Mand som det Carolinske Instituts Ordfører, som her idag har talt. Da jeg optraadte paa det danske Universi-

tets Vegne i Christiania, da udtalte jeg, at vi Nordboer, med den fulde Følelse af vor Sammenhæng med den europæiske Dannelse, dog udgjorde ligesom en egen Provins, en egen Afdeling, saaledes som i den gamle katholske Kirke Landene vare delte i Provinser, og at vi her slutte os sammen til et særligt Forbund ved Siden af Fællesskabet med en særlig Opgave. Den paafølgende Række af Secularfester har bragt denne Tanke om vor nære og enige Sammenhæng stedse stærkere frem, den Følelse, at vi have et Samliv at pleje ved Siden af det almindelige Aandsliv, er bleven stærkere og stærkere, og de Udtalelser, vi idag have hørt, kunne tjene til at bekræfte det. — Og denne Følelse hos os smelter idag sammen med vor Feststemning i den inderligste Taknemlighed. — Jeg vender mig da først til det Universitet, som er Kjøbenhavns Universitets Datter, en Datter, født under haarde Smertes, men som har arbejdet sig frem til et kraftigt Liv, og som kappes saaledes med os, at jeg gjentager de Udtryk, jeg den Gang brugte, for at betegne vort Ønske om Forholdet: *O matre pulchra filia pulchrior!* Vi ville glæde os, hvis Christiania Universitet fordunkler os, naar vi dog selv staa med Hæder bagved. Og nu gaar Tanken over til det Universitet, der har skudt Aandens Virksomhed længst frem mod Nord, men som ogsaa har ladet udgaa en sand *aurora borealis* over hele Norden og over Europa, det Nordlys, der fremfor alt omstraalet Navnet Linné, men i hvilket medoptages en Række andre af de mest fremragende Navne. Det er med en ejendommelig Følelse, at vi se dette Universitets Repræsentanter fremtræde her, fremtræde just for at være Vidne om, at begge disse Universiteter, fødte under den stærkeste Misstemning mellem Danmark og Sverrig, under de haardeste Kampe efterhaanden ere bragte til det inderligste Venskabsforhold, et Forhold, som med Guds Hjælp aldrig mere skal brydes. Og saa vender atter Tanken sig til Universitetet i den By hinsides Sundet, hvis Taarne vi skue fra vore, den By, der, som vi nys hørte, et Øjeblik kappedes med Kjøbenhavn om at blive Sædet for den danske Højskole, den By, ved hvilken sidste Gang de blodige Tærninger kastedes om Skaanes Besiddelse. Det Universitet, der fødtes under Modsætning og under Stræben for at sønderrive og adskille, det Universitet er nu blevet det nærmeste Sammenknytningspunkt for det aandelige Liv i Norden, siden Tegnér der udtalte, at Adskillens Tid var forbi. Endelig kommer jeg til den Anstalt, som fremtræder som særlig for en enkelt Videnskab, det Carolinske Institut for Medicin og Chirurgi, men hvis almindelige videnskabelige Karakter bevidnes af det mest glim-

rende Navn: Berzelius. Vi takke alle disse Universiteter og Læreanstalter, vi takke dem, ikke for den Ros, de have udtalt om vort Universitet; men vi takke dem, fordi de ere komne her med broderligt Sind for at aflægge Vidnesbyrd om Fællesskabet i Aandslivet i Norden. Gud give, at de Vidnesbyrd, der idag ere udtalte om et broderligt Sindelag mellem vore Folkestammers Bestanddele og forskjellige Læreanstalter og mellem Nordens Højskoler maa faa en stærk Bekræftelse ved Fremtidens Skjæbner!

Men der staar mig endnu noget tilbage. Vi have nævnt Nordens Højskoler, vi regne til de nordiske Højskoler endnu en, der har en særlig Stilling, en af de vanskelige Opgaver, som Historien undertiden stiller for at prøve Mennesket, den Højskole, der skal forene Troskaben mod det Monarki, i hvilket Finland er indlemmet, Troskaben mod en overleveret Dannelselse og Troskaben mod et nyt sig udfoldende Folkeliv. Jeg tør og bør her nævne Højskolen i Helsingfors, fordi jeg endnu igaar har modtaget Efterretning om, at en Adresse fra den er afsendt til os i Haab om, at den skulde være indtruffen idag. — Den er ikke kommen; men vi indlemme den i vor Taksigelse, idet vi vide, at den vil indeholde et Udtryk for et velvilligt Sindelag. Og saa bør jeg da ikke forbigaa andre Hilsener, som vi have modtaget, som jeg kort skal dvæle ved. Først maa jeg da erindre om, at Universitetet i Lemberg i Galizien har sendt os en Adresse, som jeg vil bede en af mine Embedsbrødre om at oplæse for Forsamlingen.

(Adressen oplæstes af Professor Holm.)*

Jeg skal endnu kun kort tilføje, at vi have modtaget en Lykønskningsadresse fra det i Paris stiftede Selskab for Undersøgelsen af de Spørgsmaal, der angaa den højere Undervisning, og en særlig til vort theologiske Fakultet rettet Henvendelse fra det protestantiske theologiske Fakultet i Paris, og at der er blevet overrakt en Række Festskrifter, nemlig fra Indlandet: fra det store kongelige Bibliothek en Afhandling om de nylig fundne Brudstykker af Saxo Grammaticus og fra den Arnemagnæanske Kommission en Udgave af en særlig Textrecension af Lovbogen „Graagaasen“. Fra Udlandet: fra det kgl. svensk-norske Udenrigsministerium det første Bind af Samlingen af svenske Traktater, og fra Paris en Gave, der har særlig Interesse, fordi den drejer sig om et dansk Æmne, idet der fra Prof. Graux er tilsendt os en Beskrivelse af de græske Haandskrifter i det store

*) Denne Adresse findes i Tillæget.

kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. Jeg sammenfatter ogsaa disse, der have sendt os Hilsener paa denne Maade, i vor hjertelige Tak, fordi de have forhøjet Festglæden ved at vise Deltagelse.

Med denne Rektors Tale var den første Del af denne Dags Højtidelighed tilende, hvorefter den anden Del, Promotionsfesten, begyndte. Den aabnedes med Afsyngelsen af nedenstaaende første Afsnit af det i Anledning af Dagen digtede og komponerede Festdigt, hvortil Pastor Chr. Richardt havde forfattet Texten, Professor N. W. Gade Musiken. Solopartierne bleve sungne af Fru Keller og Kammersanger Simonsen; det i Digtet indeholdte Recitationsstykke blev foredraget af Skuespiller E. Poulsen.

Indgangs-Chor.

Aldrig din higende Attraa du stiller,
 Menneske-Aand!
 Altid mod Livets og Skabningens Kilder
 Bøjes din Vaand!
 Skal Du end stride og lide og savne,
 — Granske din Tue og trænge bag Sky,
 Det var din Tørst, fra ved Dagenes Gry
 Adam gav Dyrene Navne!

Sang.

Fiskerdrengen leger ved salten Vesterhav;
 Dér finder han i Sandet det vaade, blanke Rav.
 „Har Brændingen dig baaret paa sin stormende Flugt?
 „Har Solstraalen modnet din gyldengule Frugt?“
 — Og Bølgen kommer skummende med stigende Flod;
 Den sprøjter om hans Fod, —
 Men paa hans Spørgsmaal kan den ikke svare.

Ørkenpigen stirrer fra Teltets lette Dør:
 „Hvor langt er I vel borte, I Blink i Nattens Slør?
 „Du store hvide Maane, hvor vandrer du i Løn?
 „Naar tømmer du vel atter din lyse Straalebrønd?“

— Og Palmetoppen hvisker, og Kilden stemmer i
 Sin vante Melodi, —
 Men hendes Spørgsmaal kan de ej besvare.

Alpeskytten plukker en Blomst saa fin og og skær:
 „Hvad hedde dine Aner, og blaaner du kun her?“
 Og Blikket farer frem over Gletscherens Hav:
 „Hvem stivned disse Bølger som med en Mosestav?“
 — Ned ruller da Lavinen i sit dampende Skrud;
 Den svarer paa hans Skud, —
 Men paa hans Spørgsmaal kan den ikke svare.

Kvartet.

Saa voxe tusind Spørgsmaal
 Som Ax af Agerjord:
 Mens andre er i Knuppen,
 Som under Havrestubben
 Den grønne Kløverflor.
 Og dybt i Sjælens Grunde
 De stærke Længsler bunde,
 Som lønligt under Bøg og El
 De klare Kildevæld.

Recitation.

Men vil du have Svar, da spørg dig først:
 Hvad var din Længsel? hvilken var din Tørst?
 Mod hvad Art Sandhed higed' Sjælens Kræfter?
 Thi var det den, Pilatus spurgte efter
 I raadløs Tvivlen — har du ikke spurgt
 Om Tyngdeloven, men om det, der tynger!
 Og ej om Stjernens, men om Frelsens Veje!
 Og ej om Verdens underfulde Ror,
 Den Kraft, der holder Jorden ret i Løbet,
 Men om den Forsyns-Haand, der styrer Roret —
 Gaa med din Længsel da til Bethlehem,
 Hvor der er Rum til fler' end Østens Visel
 Thi, om du kunde høre Græsset gro,

Og skifte Løndomsord med fjærne Kloder,
Du købte dig dog ej en Times Fred!

Men, var det ej dit Hjertes Savn, som spurgte,
— Saa' du dig om i Verdens tusind Riger,
Og raabte: Lys! da tænd kun trøstig Faklen,
Ved Altrene i Videnskabens Tempel,
Hvis Ild er ikke som Prometheus-Gnisten
Et Ran fra Himlen, men en Himlens Gave,
Glimt af hans Lys, som raabte først: Bliv Lys!
Ja grib kun Kjærten, tag en kyndig Fører,
Far op mod Mælkevejens Taagestjærner,
Stig ned til Tungemaals og Slægters Vugger,
Ud i Naturens, ind i Tankens Løndom —
Vær med i Kampen mellem Aand og Aand,
Hvor end i Luften, som i Hunnerslaget,
De længst Henfarnes Aander kæmpe med:
Højt skal du undres, henrykt skal du takke!
Thi du skal se, at al den Kundskabs-Mønt,
Som glider daglig mellem Folkets Hænder,
— Fra Smaafolks Penning, til den Vises Guld —
Fik Præg og Lød i Videnskabens Digel!
Ja, som til Farten over Land og Fjeld,
Saa til vor Tale, til vort Tænkesæt,
Blev Skinne-Vejen lagt fra Gransker-Cellen;
Selv Kunstens underfulde Billed-Verden
Har faaet Lys og Vink fra samme Værksted.

Og, hvordan end i Jordskjælv Riger brage, —
Der er et Broderskab af mange Slægter,
Af mange Folk og mange Tungemaal,
Som skræmmes ej af Tidens Bølgeslag,
Men bygger som Korallen tyst sin Bygning,
Og vider stadig ud vor Videns Lande;
En Fredens Hær, hvis Arbejd spired' frem
Ved Nilens Bred og paa Chaldæas Sletter,
Men holdt sin Høst i Akademos' Lunde;
En Flok af Søgende, en stille Skare,
— Skjönt altid spydberedt paa Aandens Vidder —
Som efter Gotekamp og Folkeblending

Fik Natte-Ly til Laans bag Klostermuren,
 Til de fik egne Hjem, — af Munkesten.
 Men da Hellener-Toget gik paa Vandring,
 Og da med Luther Tanken kasted Kutten,
 Da Aand og Vidskab lig en Bøgeknap
 Fik sprængt sit Svøb af runkne Pergamenter,
 Sprang ud og svulmed' i sin Friheds Foraar:
 Da rejstes trindt om Lande Lærdoms-Haller, —
 I Danmark ved de lyse Nætters Tid!
 Ja, som fra Delphis Trefod Svaret toned',
 Er end hver Videnskab en Pythia,
 En Aandens Mø, en Helligdoms-Præstinde,
 Som bringer Menneskene Gudens Svar —
 Fra Lyset! ej fra Delphis Taagedampe.
 Og, synes stundom Svar mod Svar at glamme,
 — Se til, om og de svare paa det samme!

Solo og Chor.

Thi hver fik eget Kald og Kaar,
 Sin Væv at slaa, sin Traad at klare,
 Sit at forstaa, Sit at erfare,
 Saa langt vor Videns Grænse naa'r.
 Men søsterligt sig Kransen binder,
 Thi alle blev de Tjenerinder
 I samme Sandheds Tempelgaard.

Rektor traadte derpaa atter op paa Talerstolen og indledede Promotionshandlingen med følgende Ord:

Vi skride nu til vor Doktorpromotion. Ved at tildele Doktornavnet meddele Universiteterne en paa Omdømme om videnskabelig Fortjeneste begrundet Ret til uafhængig af Ansættelse i offentligt Embede at fremtræde som Lærer i Videnskaben. Universiteterne sætte fra gammel Tid af en høj Pris paa denne Ret, om de end udøve den under Statens Kontrol, og de undlade ikke at gjøre Brug af den ved særlige akademiske Fester, allermest ved Fester af den Art som den, vi i disse Dage fejre. Ved saadanne Lejligheder fremkalder da Universitetet først de yngre Mænd, der igjennem de sædvanlige

Prøver, ved Skrifter og Forsvar for Skrifter, have erhvervet sig Adgang til Graden, og det fremstiller disse unge Mænd som Tegnet paa det Haab om Foryngelse og Fornyelse, der ikke kan savnes, hvis Erindringens Fest skal fejres med Glæde. Men ved saadanne Lejligheder pleje Universiteterne ogsaa at uddele den akademiske Værdighed til Mænd, der ikke have erhvervet sig Adgang dertil ad sædvanlig Vej. Dette gjøre de, fordi selve Glædens Stømning overhovedet gjør meddelsom, og fordi det ved en saadan Fest ligger Universitetet paa Hjærte baade at knytte Forbindelser og at udtrykke sin Erkjendelse af, at der gives en videnskabelig Fortjeneste udenfor den, der lægger sig for Dagen i den almindelige Form. Vort Universitet vil saaledes ogsaa idag uddele en Række Æresdiplomer som Doktorer i de forskjellige Fakulteter. Vi have indskrænket Valget af de Mænd, som ville blive udnævnte, til de nordiske Lande, fordi vi indenfor dette snævrere Omraade kunne tiltro os et sikrere Omdømme, og fordi vi i disse Lande fandt de samme Forudsætninger, de samme Forestillinger om de akademiske Graders Betydning, hvilke Forestillinger ikke findes i en Del af de europæiske Kulturlande. Vi have søgt de Mænd, som idag skulle hædres med Doktornavnet, og som ved at modtage dette skulle hædre vort Universitet, dels mellem saadanne Universitetslærere, som efter Omstændighedernes Medfør ikke tidligere have vundet dette Navn. Vi glæde os ved ligesom at give de Mænd, der efter Statens Kaldelse allerede i længere Tid have virket som offentlige Lærere, Universitetets Stempel. Vi søge dernæst Kandidater til Doktorværdigheden mellem saadanne Mænd, der i offentlige Embedsstillinger udenfor Universitetet eller ved literær Virksomhed have givet Prøver paa fremragende aandelig Dygtighed, og vi udtrykke tillige ved Valget af en Del af disse Mænd en bestemt Erkjendelse af, at den videnskabelige Dygtighed giver sig Vidnesbyrd i den praktiske Virksomhed og ofte giver sig et stærkere Vidnesbyrd end det, der ligger i den blotte Skrift og Læretale. Vi have udvidet Kredsen for at udtrykke vor Anerkjendelse af, at til Videnskaben slutter sig Kunsten, baade Kunsten i Almindelighed og den Kunst, der bruger Videnskabens Beregninger til at støtte sine kunstneriske Tanker. Endelig vil man ogsaa finde et Udtryk for, at vi erkjende, at en stor videnskabelig Fortjeneste erhverves, naar der til praktisk Virksomhed i Livet og praktisk Virksomhed, som er forbunden med videnskabelig Indsigt og bygget paa videnskabelig Dannelse, føjes et patriotisk Højsind, som giver sig Vidnesbyrd i den største og rigeste Gavnildhed. Saaledes have

vi dannet Kredsen af de Mænd, som idag skulle modtage Doktornavnet. Det tilkommer de enkelte Fakulteter at nævne de Mænd, som de have valgt, thi Dommen fældes af Fakulteterne som de dertil kompetente Dommere, men jeg kan dog ikke undlade strax at henvende Opmærksomheden paa, at der imellem dem, der her blive udnævnte til Doktorer, vil findes Kansleren for Sveriges Universiteter og Prokansleren for Upsala Universitet. Hvilke Tanker disse Udnævnelser fremkalde og medføre, tror jeg alle ville skjønne og har jeg allerede antydet. De ville dernæst mellem dem, der blive udnævnte, finde den norske og den danske Højesterets Justitiarius. Det er forunderlige Minder, som denne Forbindelse fremkalder, men disse Minder ere forbundne med en skøn Fremtidstanke om den fælles Udvikling paa dette Omraade, som allerede har begyndt at gjøre sig gjældende. I gamle Dage foregik og endnu paa mange Steder foregaar Doktorpromotionen med særegne Ceremonier, overleverede fra Fortiden. Disse Ceremonier, hvis Forstaaelse tildels endog er ikke lidet tvivlsom og som hos os i lang Tid ikke have været i Brug, have vi ikke villet forny, fordi saadanne Ceremonier kun have deres Betydning, saalænge en levende Tradition knytter sig dertil og fremkalder for Tanken den Betydning, som deri skal ligge. Men der var to Ceremonier, der betegnede noget, som vi paa ingen Maade vilde lade glemmes, men som vi ville fremhæve og paa det stærkeste fastholde ogsaa ved vor Doktorpromotion. Der gaves tidligere af Decanus som Promotor enhver Doktor et Broderkys, og der afkrævedes enhver, som modtog Doktorgraden, et Haandslag paa, at han vilde holde den modtagne Værdighed i Hævd ved Studier og ved Flid. Vi give Eder ikke idag noget legemligt Broderkys, men vi give Eder alle den inderligste Forsikring om den broderlige Aand, hvormed vi forbinde os med Eder, den broderlige Aand i borgerlig Henseende og den broderlige Aand i videnskabelig Henseende, saaledes at vi haabe paa en fremtidig Forbindelse til Fællesskab i Forskning og Stræben. Vi fordre intet Haandslag af Eder, men vi forudsætte, at I alle ville, som I hidtil have gjort, hædre den Doktorgrad, som i nu skulle modtage, at I ville hædre den ved Sandhedskjærlighed og ved ærlig Kamp for Sandhed i Ord og Gjerning i alle Forhold, og at I ville vise, at Sandheden og den videnskabelige Erkjendelse giver sig Form i Livets hæderlige Førelse. Saa modtager da af Dekanerne den Udnævnelse, som vil blive Eder meddelt, og det er mig da forbeholdt, at udtale den offentlige Aerkjendelse af Eders Optagelse i Doktorsamfundet.

Saasnart Rektors Tale var endt, istemmede Choret følgende Afsnit af den Richardt-Gadeske Festdigtning, hvori Theologien karakteriseres:

Det Ord, hun hørte bag Judæas Ranker,
 Hun følger paa dets Verdensvandring ud;
 Med det hun vejer Menneskenes Tanker,
 Og prøver Røsten, om den er af Gud.
 Hun billed-maler Kirkens Chor og Rude,
 Men om dens Indgang samler hun sin Hær,
 Og signer i dens Vievand sit Sværd,
 Og vinker ad de Søgende derude.
 — Men glemmer hun, i Løn at bøje Knæ,
 Ja stormer Kirken, den hun skulde væрге,
 Og taarner Klipper op om Korsets Træ, —
 Da kjendes det, at Troen flytter Bjerge.

Nu traadte det theologiske Fakultets Decanus Professor Lic. theol. Sthyr op paa Talerstolen:

Det Aarhundrede, sagde han, som er svundet, siden Universitetet fejrede sin sidste Jubelfest, har for Kirken og Theologien været en bevæget Kampens Tid, mere stormfuld end nogen anden siden Reformationens Dage. Rationalismen var allerede den Gang begyndt at trænge ind i Kirken, og kun altfor mange bleve de Theologer, „som glemte i Løn at bøje Knæ“ og gave sig til at storme Kirken i Stedet for at væрге den.

I Stedet for at bane og jævne Troens Vej til Korsets Træ, taarnede de Tvivlens Klipper og Fornuftgrundenes golde Stene saaledes op omkring det, at der allerede begyndte at lyde Røster om, at nu var den Tid kommen, da det Kors, som var og er Grækere en Daarskab og Jøder en Forargelse, snart skulde være glemt og skjult for stedse.

Men der var dog ogsaa andre Mænd, som ikke vilde slippe Evangeliets Sandhed, fordi de betragtede Guds Aabenbarelse som den stedse rindende Kilde til Sandheds Erkjendelse, der aldrig skal udtørres. Ofte syntes deres Kamp haabløs og deres Sag en opgiven Sag; men nu i vore Dage kjendes det, hvilke Frugter deres Tro har

baaret; thi det er gaaet denne Gang, som det stadig er gaaet gennem alle Kirkens Tider, at det har vist sig, at Aabenbaringen er en Sandhedsmagt, over hvilken der vel for en Tid kan vindes tilsyneladende Sejre, men som dog derefter viser sig som det Blivende, der staar under Tidsaandernes Vexlen.

Med denne Erfaring for Øje se vi derfor ogsaa nu med Frimodighed paa den Kamp, som endnu er staaende, og som vi vide vil vare ved fremdeles. Vi glæde os over, at de Vilkaar, hvorunder Kampen nu føres, ere Frihedens Vilkaar for begge Parter, fordi vi ere overbeviste om, at det er de Kaar, som baade Sandheden bedst. Vi glæde os over de Fremskridt, det forløbne Aarhundrede har bragt den theologiske Erkjendelse; men vi glæde os fremdeles ogsaa over, at det nu her i vor Kirke ikke er som for hundrede Aar siden, at Kirkens Mænd staa delte mellem de tvende stridende Løjre, men at trods al Forskjellighed i Anskuelser kunne vi dog sige, at vi staa i den samme Lejr og kæmpe under den samme Fane.

Det er derfor med Glæde og Tak, vi skue tilbage paa, hvad det forløbne Hundredeaar har bragt vor Kirke og den theologiske Videnskab, og om end denne Tak først og sidst egentlig kun kan rettes til Ham, som giver os alle baade at ville og at udrette, saa ere vi dog, menneskeligt talt, baade berettigede og forpligtede til at yde vor Tak ogsaa til de Mænd, som have bidraget til denne aandelige Udvikling, og det er denne Tak, som det theologiske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet har ønsket at give et synligt Udtryk ved at erholde allerhøjeste Tilladelse til at meddele den theologiske Doktorgrad til et Antal af de Mænd, som i de nordiske Lande have ydet væsenlige Bidrag til den kirkelige og theologiske Udvikling i vore Dage. De Mænd, hvem jeg altsaa paa det theologiske Fakultets Vegne efter dertil indhentet allerhøjeste Tilladelse idag skal nævne som dem, hvem Æresdoktorgraden vil blive tildelt, ere da følgende.

Derpaa oplæste han Navnene paa dem, der skulde promoveres i det theologiske Fakultet:

a) Æresdoktorer.

Danske.

N. G. Blædel, Sognepræst ved Garnisonskirken i Kjøbenhavn.
B. J. Fog, Dr. phil., Provst for Holmens Provsti.

N. L. Helveg, Dr. phil., res. Kapellan ved St. Knuds Kirke i Odense.

H. O. C. Laub, fh. Biskop over Viborg Stift.

P. E. Lind, Lic. theol., Biskop over Aalborg Stift.

D. G. Monrad, Dr. phil., Biskop over Laaland-Falsters Stift.

J. Paludan-Müller, Sognepræst for Snese, fh. Provst.

P. C. Rothe, Lic. theol., Stiftsprovst for Sjællands Stift.

J. C. Schurmann, Professor og Seminarieforstander i Skaarup.

Fremmede.

A. Blomstrand, Missionær, fh. Docent i Theologi i Lund.

F. F. Carlson, Dr. phil., fh. Statsraad.

C. P. P. Essendrop, Biskop over Christiania Stift.

G. K. Johnson, Professor i Theologi i Christiania.

R. Tønder Nissen, Statsraad.

b) efter foregaaende Disputation.

Doctores Theologiæ:

P. Madsen, Professor i Theologien.

F. K. Nielsen, Professor i Theologien.

C. H. Scharling, Lic. theol., Professor i Theologien.

Licentiatus theologiæ:

H. M. Fenger, ord. Kateket ved St. Stephans Kirke i København.

Efterat jeg, saaledes sluttede Taleren, altsaa nu har nævnet de Mænd, hvem det theologiske Fakultet har erholdt Tilladelse til at meddele Æresdoktorgraden, skal jeg paa Fakultetets Vegne ønske dem til Lykke og ønske dem Guds Naade og Velsignelse til i Fremtiden at gjøre deres Gjerning til Kirkens og Videnskabens Fremme i den samme Aand, hvori de hidtil have gjort den.

Professor Sthyr steg derefter ned fra Talerstolen for fra det Bord, der var anbragt foran denne, at uddele Doktordiplomerne, idet de, der vare tilstede af dem, som bleve promoverede, traadte frem midt i Salen til dette Bord. Man saa her samtlige Danske med Undtagelse af Biskopperne Lind og Monrad, hvorimod ingen af de Fremmede var mødt.

Choret afsang nu det næste Afsnit af Fæstdigtet, Retsvidenskaben:

Skjønt ammet op i Sydens Marmorsale,
 Og vant at føre romersk Foldekast,
 Hun lærte Folkets Sæd og Folkets Tale,
 Og hegned Borg og Hytte lige fast.
 Foruden Sværd, fra Tankens Dommerstol
 Imellem Mit og Dit hun Skjellet maaler,
 Og vejer Rettens Krav paa gyldne Skaaler,
 Til Tungen peger højt mod Retfærds Sol.
 — Ved Lovens strænge Budskab staar hun Vagt;
 Men stundom lægger hun sin Dommerdragt,
 Hun slipper Tavlen, griber Aandens Kjærte,
 Og peger tyst paa Loven i vort Hjærte.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Decanus Professor Dr. juris Aagesen, der derpaa traadte op paa Talerstolen, holdt følgende Tale:

I Embeds Medfør har jeg fra dette Sted at meddele, at Hans Majestæt, vor allernaadigste Konge, har tilladt det rets- og statsvidenskabelige Fakultet — hvorfor vi herved frembære vor allerunderdanigste Tak — at tildele den juridiske Doktorgrad til følgende danske, norske, svenske og finske Mænd:

a) Æresdoktorer.

Danske.

V. L. Finsen, Assessor i Højesteret.

J. N. Madvig, Dr. phil., Konferensraad, Professor.

H. Matzen, Professor juris.

C. F. L. Mourier, Justitiarius i Højesteret.

J. P. Trap, Gehejmeetatsraad, Kabinetssekretær.

W. J. A. Ussing, Højesteretsassessor, Direktør i Nationalbanken.

P. A. F. S. Vedel, Gehejmelegationsraad, Direktør for Udenrigsministeriet.

Fremmede.

H. J. Chr. Aall, fh. Amtmand.

O. A. Bachke, Justitiarius i Christiania Stiftsoverret.

Fr. Th. Berg, Dr. med. & phil., Medicinalraad, Chef for det statistiske Centralbureau i Stockholm.

B. Getz, Prof. i Lovkyndighed i Christiania.

A. Grotenfelt, Hofretsraad, Inspektør over Finlands Fængsler.

H. L. H. Hamilton, Greve, Universitetskansler.

O. J. Løvenskjold, Assessor i Norges Højesteret.

A. Nyblæus, Dr. phil., Professor ord. i Filosofi i Lund.

A. N. Sundberg, Dr. theol. & phil., Ærkebisp i Upsala.

W. E. Svedelius, Dr. phil., Professor i Statskundskab i Upsala.

J. St. Thomle, Justitiarius i Norges Højesteret.

Vi takke disse højt ansete Mænd, fordi de have villet modtage den akademiske Grad som et Udtryk for vort Fakultets fulde Anerkjendelse af deres rige og betydningsfulde Virksomhed i Rets- og Statsvidenskabens, i Rets- og Samfundsordenens Tjeneste. Vi have et levende Indtryk af, at disse Mænds Navne, som idag paa en højtidelig Maade knyttes til vort Fakultet, kaste et Gjenskin over dette og over den Fest, vi her fejre.

Den juridiske Doktorgrad er derhos paa sædvanlig Maade, ved Forsvar af et udarbejdet og af Fakultetet dertil antaget Skrift, erhvervet af Assistent i Justitsministeriet Julius Lassen. Vi ønske denne unge Videnskabsmand til Lykke med dette hans første Skridt paa Videnskabens Bane og ere forvissede om, at han vil fortsætte den til Held for den Videnskab, som han omfatter med en saa levende Interesse.

Det havde været vort Haab idag at kunne bringe vor Tak og Hilsen til en af Danmarks mest udmærkede Lovkyndige, Anton Wilhelm Scheel. Det er iaar 50 Aar siden, at A. W. Scheel erhvervede den juridiske Licentiatgrad, i Stedet for hvilken Doktorgraden nu er traadt, og det vilde have været os en inderlig Glæde at fejre ham idag som vor Jubeldoktor. Hans Død for nogle Uger siden har berøvet os denne Glæde; men vi ville aldrig glemme, hvad den danske Retsvidenskab skylder denne trofaste, utrættelige og nidkjære Tjener.

Men er end den enkelte Videnskabsdyrker Livets ubøjelige Lov undergiven, saa er Videnskaben selv evig ung. Idet vi idag mindes, hvad den danske Rets- og Statsvidenskab har udrettet i de forløbne Tider, nære vi den fulde Fortrøstning, at Fremtiden vil bringe lige saa rige Frugter. Kun én Betragtning maa det være mig tilladt her at fremdage. Det er et af Lyspunkterne i den danske Rets- og Samfundsudvikling, at Videnskab, Lovgivning og Retsanvendelse altid

trofast have arbejdet Haand i Haand. Den skarpe Modsætning, som man andre Steder har kjendt mellem de theoretiske Læresætninger og Rettens praktiske Anvendelse, har heldigvis — takket være vor Rets nationale Udvikling — været fremmed for os. Hvor betydningsfuld denne Samarbejden har været, derom faar man et levende Billede ved at mindes Navne som Koefoed-Ancher, Henrik Stampe, Jakob Edvard Colbjørnsen, Anders Sandø Ørsted, og ham fremfor nogen anden, J. E. Larsen, C. N. David, F. C. Bornemann og A. W. Scheel. Det er vort tillidsfulde Haab, at Fremtiden ogsaa i denne Henseende vil vise sig Fortiden lig. Vi tage i den Henseende et gunstigt Varsel fra den Kreds af Mænd, der idag modtager den juridiske Doktorgrad, og som omfatter ikke blot udmærkede Videnskabsdyrkere, men ogsaa Mænd, der have udfoldet en rig og frugtbringende Virksomhed i Lovgivningens Tjeneste eller i høje, ansvarsfulde Stillinger som Dommere eller administrative Embedsmænd. Denne Kreds af Mænd ikke blot fra vort eget Land, men ogsaa fra de nordiske Broderriger, varsler derhos om, at vi ogsaa fra disse Lande tør haabe en stadig voxende, gjensidig befrugtende Medvirkning paa Rets- og Statsvidenskabens Omraade. Naar Kræfterne saaledes samles, naar Lovgivning, Videnskab og Retsanvendelse gaa Haand i Haand, naar ethvert af de nordiske Riger i stedse stigende Grad lærer at tilegne sig Udbyttet af, hvad der i de andre Lande vindes for Rets- og Samfundsudviklingen, fortrøste vi os til, at vi ogsaa i de kommende Tider indenfor denne Gren af det højere Aandsliv ville kunne hævde vor Ligeberettigelse med de større Kulturfolk.

Der staar for mig endnu kun tilbage at overrække de Herrer, som idag promoveres af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, og som her ere tilstede, de for dem udfærdigede Diplomer som et synligt Tegn paa den dem tildelte akademiske Værdighed.

Uddelingen af Diplomerne fandt baade ved dette og de følgende Fakulteter Sted paa samme Maade som ved det theologiske Fakultets Uddeling. Alle de Danske, der opnaaede Doktorgraden, vare tilstede, og af de Fremmede saa man de Hrr. Berg, Getz, Grev H. Hamilton, Nyblæus, Sundberg og Thomle.

Nu blev Afsnittet „Lægevidenskaben“ afsunget af Choret. Textens Ord vare derved:

En Vingaardsmø med arbejdsvante Hænder,
 Som vander, binder op og solevender,
 Og holder Mulden ren om Livets Frø, —
 Dog midt i Fredens Dont en Kampens Mø!
 Mod Sot og Syge drager hun i Dysten,
 Den Fenris baster hun med kløgtig Haand,
 Og henter Kræfter til sit Tryllebaand
 Fra Mark og Fjæld, ved Kilden, og ved Kysten.
 Ja selv med Døden drøje Hug hun skifter,
 Og hærder Værget i dens egne Gifter.

Derefter besteg det lægevidenskabelige Fakultets
 Decanus Professor Dr. med. Gædeken Talerstolen.

Højtærede Forsamling! — sagde han — Som Dekanus for det lægevidenskabelige Fakultet er det mit Hverv at nævne idag de Mænd, som ved vort Fakultet skulle kreeres til Æresdoktorer, og fremdeles de yngre Læger, som efter en skreven Afhandling, forsvaret paa sædvanlig Vis, selv have erhvervet sig den medicinske Doktorgrad. Det er en Kjendsgjerning, at der er intet af Fakulteterne, ved hvilket der disputeres saa ofte som ved vort, og Følgen deraf er, at der i Lægeverdenen findes en forholdsvis Rigdom af Doktorer. Man kunde deraf drage den Slutning, at vort Fakultet vilde sætte ringere Pris paa denne Ret til at udnævne Æresdoktorer, og at vi snarere vilde betragte den som en Formsag, der ganske vist er overordentlig passende og skikket til at fejre Universitetets store Minde- og Festdag, men dog som en Form, der for os havde mindre Betydning, end for de andre Fakulteter; men dette er aldeles ikke saaledes, tværtimod. Der findes mellem de egentlige Videnskabsmænd, navnlig ved Brødrerigernes Universiteter og Læreanstalter, saa vel som ogsaa ved vore egne Læreanstalter, saavel i den egentlige Lægevidenskab som i de med denne beslægtede naturvidenskabelige Fag saa mange Mænd, der have erhvervet sig et anset og agtet, ja endog et berømt Navn i Videnskaben, at selvfølgelig Universitetet og Fakultetet med største Glæde vilde gribe enhver Lejlighed, navnlig en saa passende som denne, til at vise disse Mænd vor særlige Anerkjendelse. Men ganske det samme er ogsaa Tilfældet udenfor Videnskabsmændenes Kreds lige overfor den store Mængde af Læger, som

ere beskjæftigede i det praktiske Liv. Naar vi erindre, hvilke For-
dringer den praktiske Virksomhed stiller til Lægens Tid og Kræfter,
ofte i saa høj en Grad, at der næsten ikke levnes ham nogen Tid
til egen fri Raadighed, og naar vi dernæst erindre, at Lægeviden-
skaben aldrig staar stille, men altid gaar fremad, at der stadig sker
nye Fremskridt, som det er Lægens Pligt at kjende og som han
maa sætte sig ind i ved stadige saagodtsom daglige Studier, hvis
han vil følge med sin Videnskab og ikke vil sættes ud af Stand til
at røgte sit Livs Gjerning forsvarlig, — naar vi betænke dette, og
vi saa se, at der dog gives ikke faa praktiske Læger, som uagtet
disse Fordringer, der stilles til dem, dog have Tid og Kræfter til
selvstændige videnskabelige Studier, til selvstændig at bearbejde en-
kelte Spørgsmaal og til i praktisk Retning at gaa i Spidsen og vise
Vejen for os alle, da maa man i høj Grad beundre disse Mænds
Kjærlighed til Videnskab og den Energi og Iver, som leder deres
Stræben. Derfor, mine Herrer Doctorandi! vil jeg bede Dem mod-
tage denne Doktorgrad i den samme Aand, i hvilken den er bleven
Dem tilbudt. Jeg vil bede Dem modtage den som et varmt og sandt
Udtryk for det lægevidenskabelige Fakultets Anerkjendelse, Højag-
telse og Taknemlighed for Deres videnskabelige Bestræbelser, og for,
hvad de have udrettet. Vi ere overbeviste om, at De ville modtage
denne den højeste akademiske Æresbevisning med Selvfølelse og be-
rettiget Stolthed; men jeg tør ogsaa forsikre om, at Fakultetet paa
sin Side er stolt og glad ved gennem Dokortitelen at knytte Dem
i et nærmere og fastere Forhold til Universitetet og til vort Fakultet.
Vel tør vi ingenlunde haabe, at mange af de Herrer ville have Tid
og Lejlighed til at benytte den Ret til at betræde Universitetets
Katheder, som Doktorgraden hjemler dem; men vi ville dog bede
Dem betragte Doktorgraden som et Ønske om og som en Opfordring
fra Fakultetets Side til saa ofte som muligt at benytte denne Ret til
Gavn for Videnskab og Undervisningen.

Jeg skal derpaa nævne Navnene paa de Mænd, som med Hans
Majestæt Kongens Billigelse skulle udnævnes til Æresdoktorer ved
vort Fakultet.

a) Æresdoktorer.

Danske.

C. J. Boye, praktiserende Læge.

H. P. Jensen, Etatsraad, fh. Overlæge ved Oringe Sindssyge-
anstalt.

- F. C. Krebs, Stiftsfysikus i Fyens Stift.
 H. V. Stockfleth, Professor, Lektor ved Veterinær- og Land-
 bohøjskolen.
 J. Thomsen, Dr. phil., Professor chemiæ.

Fremmede.

- J. G. Agardh, Dr. phil., Professor ord. i Botanik i Lund.
 J. V. Broberg, Dr. phil. et chir. mag., Bibliothekar ved det
 Kgl. Carolinske Institut i Stockholm.
 C. P. Curmann, Professor i Anatomi ved Kunstakademiet i
 Stockholm.
 A. T. Goës, Provinslæge i Visby.
 C. H. Homann, Distriktslæge i Kragerø.
 M. Malmberg, Distriktslæge i Motala østre Distrikt.
 J. Nicolaysen, Professor i Christiania.
 P. H. Vogt, Overlæge ved Fødselsstiftelsen i Bergen.
 J. Worm-Müller, Professor i Christiania.

b) efter foregaaende Disputation.

- O. T. Bloch, Cand. med.
 J. J. V. Bokkenheuser, Kommunelæge i Kjøbenhavn.
 J. E. Buntzen, Cand. med.
 A. Friedenreich, Cand. med.
 J. A. Goldschmidt, prakt. Læge i Lyngby.
 O. E. G. H. Ingerslev, Kommunelæge i Kjøbenhavn.
 F. M. Levy, Reservelæge ved Frederiks Hospital.
 J. G. Lykke, Kommunelæge i Kjøbenhavn.
 L. J. Mygge, Cand. med.
 R. A. S. Paulli, Reservelæge ved Fødselsstiftelsen.

Af Doktoranderne vare alle de Danske tilstede, og af de Fremmede havde D'Hrr. Agardh, Broberg, Curmann, Homann, Malmberg, Nicolaysen, Vogt og Worm-Müller givet Møde.

Det næste Afsnit, som Choret afsang, var „Philosophien“, hvis Text lød saaledes:

Ad Tidens Strøm, hvis Kyster hun vil tegne,
 Hvis Løb hun forsker ud til mindste Sving,
 Hun styrer ind mod Livets dunkle Egne,
 Vil, følge Strømmen til dens Kildespring.
 Hun maaler Sjæledybets Katarakt,
 I Mythens Urskov tør hun Lysning bryde,
 Ukjendte Slægters Tale maa hun tyde;
 Frem trænger hun ved Tankens egen Magt.
 Alt hvad hun saa, maa hendes Viden tjene,
 Fra Hieroglyf til Plante, Dyr og Stene.
 Men, øjner hun, hvor Livets Kilder springe,
 — Hun møder dem, der før paa Troens Vinge.

Det philosophiske Fakultets Decanus Professor Dr. E. Holm, som nu traadte op paa Talerstolen, ytrede følgende:

Der er i det Festdigt, som med sin Musik danner en saa skøn og vigtig Del af denne Fest, brugt det Billede om de forskjellige Fakulteter, at de søsterlig binde Kransen med hverandre. Det Fakultet, som hvis Ordfører jeg har den Ære her at fremtræde, erkjender fuldt Sandheden af dette Billede. Det véd, hvilken Mangfoldighed af Traade der knytter Forbindelsen mellem de forskjellige Videnskaber og de forskjellige Fakulteter og gjøre, at disse tilsammen danne ét Universitet. Det véd, at det ikke blot er Sproggranskeren, Philosophen og Historikeren, der stadig gjensidig maa spørge hverandre til Raads, men at ogsaa Kirkehistoriens, Rets- og Statsvidenskabens, Anatomiens, Physiologiens og de forskjellige Naturvidenskabers Resultater have Betydning for de Videnskaber, som det philosophiske Fakultet omfatter. Og idet Fakultetet opfatter de andre Fakulteter paa denne Maade, véd det ogsaa vel, at dets egen Ligeberettigelse fuldt anerkjendes; men der har været en Tid, i Universitetets første Dage, da dette langt fra var Tilfældet. Der har været en Tid, da det philosophiske Fakultet gjaldt for et ringere Fakultet i Sammenligning med de højere, da Forelæsninger og Øvelser indenfor det fandt Sted paa et Auditorium af lavere Rang, da dets Lærere for største Delen vare lønnede ringere end de andre Fakulteters Lærere, og da dets Lærerpladser endog gjaldt som en Begyndelse, en Forberedelse, hvorfra man steg op i andre Fakulteter. Det philosophiske Fakultet var paa hin Tid snarere en Tjenestekvinde

i Sammenligning med de andre Fakulteter end deres ligeberettigede Søster.

Men dog var det Maal, der ved Universitetets Stiftelse ifølge den almindelige Opfattelse blev stillet for Fakultetet, et højt og stort, ja vel det højeste, som kan stilles indenfor Videnskabens Omraade. Man mente, at Fakultetet skulde omfatte de Videnskaber, der tænktes at føre til Visdom, og dem, der førte til Veltalenhed, altsaa til Intelligensens højeste Indhold og højeste Form. Det var et lysende Horoskop, som blev stillet det, idet man nævnede det som de frie Videnskabers Fakultet. Der laa deri ligesom et Varsel om en stor Fremtid.

De Veje, ad hvilke man i hin Tid troede at kunne arbejde sig frem til Visdommen, bære visseligen Præg af Datidens Ufuldkommenhed. Det synes os nu kun at være en ringe Visdom, som kunde vindes ved den dengang herskende skolastiske Philosophi, ved nogle højt tarvelige matematiske Discipliner og med de saare ufuldkomne Hjælpemidler, hvorved man dengang lærte de klassiske Sprog. Og nu den Veltalenhed, som dette Fakultet og dets Videnskaber skulde føre til! Ja, det forekommer os at være en saare ringe Veltalenhed, som kunde udvikle sig, naar det Sprog, man brugte, var et fremmed og et dødt Sprog, naar Veltalenheden skulde støtte sig til en Rhetorik, som kun havde udviklet sig i et saadant Sprog og var knyttet til det, og naar et Hovedmiddel til at udvikle den skulde være at skrive latinske Vers. Men en frugtbar Spire var lagt, og i Tidernes Løb er det ikke blot de enkelte Videnskaber, der dengang dannede det, som have ufoldet sig rigere og stærkere; men der er kommet en Mangfoldighed af Fæg til. Historien har lidt efter lidt banet sig Vej til Fakultetet, baaret oppe af den samme Nationalfølelse, der i det Hele lod Tanken vende tilbage til den nordiske Oldtids Minder og f. Ex. bragte Sprogvidenskaben til baade at fordybe sig i det nordiske Oldsprog og at følge det særlige danske Skriftsprogs Udvikling. Og medens i hin Tid Hebraisk var det eneste fremmede Sprog, som lærtes ved Siden af Latin og Græsk, har efterhaanden en Mængde forskellige Sprog ogsaa her faaet Plads, baade de nyere Sprog, de slaviske Tungemaal og adskillige asiatiske. Fagenes Trængsel blev efterhaanden saa stor, at Naturvidenskaberne, der havde dannet en saa vigtig Del af dette Fakultet i tidligere Tid, maatte udsondres og danne et Fakultet for sig; men selv derefter er der levnet vort Fakultet en Mængde af betydningsfulde Opgaver i forskellige Retninger. Tanken om disse Opgavers Vanskelighed maa

paatrænge sig enhver; men saa paatrænger sig tillige en levende Følelse af den Nydelse det er at sysle med store Opgaver, den Nydelse, der ligger i at granske efter Sandheden.

Medens det filosofiske Fakultet har taget Arbejdet efter at finde Visdommen som en Arv fra dets tidligste Tid i dets mest ufuldkomne Tilstand, saa vil man vel ikke nu mene, at det at fremme Veltalenhed er nogen Opgave, der umiddelbart staar for Fakultetet; men dog, saa sandt som al ægte Veltalenhed bestaar i at finde det rigtige Udtryk i Skrift og Tale for det Aandsindhold, der skal gives, saa sandt er ogsaa Arbejdet med at finde det skarpe og klare Udtryk, som vort Fakultet fuldt anerkjender som sin Opgave, en Gjerning, der staar i Forbindelse med Veltalenheden, og naar det saa tidt og ikke uden Føje kræves af Universitetet, at det skal komme den Trang til almindelig Oplysning imøde, der findes rundt omkring i Folket, at det skal nære og vække den — naar det saa ofte siges, at Universitetet nu tildags skal føje Livlighed i Fremstilling, Skjønhed i Formen til Lærdommens Dybde, saa er det maaske særlig det filosofiske Fakultet, til hvem disse Fordringer stilles, fordi netop dette Fakultet er de frie Videnskabers Fakultet og omfatter Fag, igjennem hvilke Videnskaben særlig kommer i Berøring med Folket. Det er ikke blot udefra, at dette Krav har lydt og lyder til Universitetet og Fakultetet, nej, det var et af det filosofiske Fakultets egne Medlemmer, Ludvig Holberg, der først lærte sine Landsmænd i Danmark og Norge og sine Embedsbrødre, at Videnskaben foruden sin strenge, sandhedssøgende Opgave tillige har det Maal, at virke udadtil, at virke vækkende paa Folket. Og naar det filosofiske Fakultet har ladet Holbergs Billede være det ene af dem, med hvilke det har smykket den Samling af Skrifter, det har udgivet i Anledning af denne Fest, saa er det i Erkjendelsen af, at den Opgave, han stillede den nationale Videnskab, den har han stillet med Rette.

Om det filosofiske Fakultet løser sin Opgave paa en tilfredsstillende Maade, om det arbejder ærlig fremad mod et Visdommens Ideal, om det tillige tænker paa en klar og livlig Form, ja, det er noget, det ikke selv kan dømme om. Men ligesom Bevidstheden om de mange og store Opgaver, som ere stillede Fakultetet har noget løftende ved sig, saaledes har den paa denne Dag noget særlig skjønt ved sig. Det er netop disse Opgaver, der give Fakultetet Berettigelse til ved Uddelingen af sin højeste Værdighed, den filosofiske Doktorgrad, at kunne vende sig til Mænd, der have

virket i meget forskjellige Retninger. Fakultetet uddeler idag med allerhøjeste Samtykke ikke blot sin Doktorgrad som Løn til de Mænd, der i Løbet af det sidste Aar have vundet Ret til at opnaa denne Værdighed ved Skrifter, de have affattet paa de Videnskabers Omraader, som høre ind under Fakultetet; men det har tillige med Glæde benyttet Lejligheden til ad denne Vej at udtale sin Paaskjønnelse og sin Tak til fortjente Mænd, baade i vort eget Land og i Broderrigerne. Universitetets Rektor har allerede ved de indledende Ord, han udtalte før Promotionsakten, fremhævet forskjellige Klasser af Mænd, som naturlig maatte komme i Betragtning ved Uddelingen af Doktorgraden. Netop flere af de Retninger, han der nævnede, komme særlig frem ved det filosofiske Fakultet. Vi have den Glæde, ikke blot at have Ret til at hædre de Mænd, der særlig ere Videnskabsmænd, og Mænd, som med en mere praktisk Livsstilling have forstaaet at forbinde videnskabelige Sysler, der have givet deres hele Gjerning et højere Sving; men vi have tillige den Glæde at kunne hædre paa vor Maade Mænd, der ved Digtning og Kunst have hævet og løftet vort Folk.

a) Æresdoktorer.

Danske.

F. C. C. Birch, Professor, Rektor ved Metropolitanskolen.

C. W. Bruun, Justitsraad, Bibliothekar ved det store kgl. Bibliothek.

H. C. C. Engelhardt, Professor, Sekretær ved Oldskriftselskabet.

M. V. Fausbøll, Professor i indisk Filologi.

N. V. Gade, Professor, Organist ved Holmens Kirke.

J. A. Jerichau, Professor ved Kunstakademiet.

E. Lembecke, fh. Konrektor ved Haderslev lærde Skole.

Chr. Molbech, fh. Professor i Kiel, Censor ved det kgl. Theater.

T. A. J. Regenburt, Stiftamtmand over Aarhus Stift.

J. Thorkelsson, Rektor ved den lærde Skole i Reykjavik.

P. G. Thorsen, Professor, Universitetsbibliothekar.

Fremmede.

N. G. Djurklou, Friherre, Kammerherre.

L. Daae, Professor ord. i Historien i Christiania.

J. Fritzner, fh. Provst.

O. S. Rydberg, Protokolsekretær i Hofexpeditionen i Stockholm.
 J. E. W. Sars, Professor extr. i Historien i Christiania.
 G. A. V. Sparre, Greve, Rigsmarskal.

b) efter foregaaende Disputation.

C. E. C. Brandes, Cand. mag.
 J. L. Hejberg, Cand. philologiæ.
 P. E. K. Kaalund, Cand. mag.
 C. L. Nielsen, Sognepræst i Rudkjøbing.

Af de her nævnte vare de Danske tilstede undtagen Professorerne Gade (der ledede Musiken) og Thorsen, Stiftamtmand Regenburt og Rektor Thorkelsson; af de Fremmede havde Professor L. Daae, Provst Fritzner og Protokolsekretær Rydberg kunnet møde.

Det sidste af de fem Fakulteter var det naturvidenskabelige. Det var karakteriseret ved det Digt, som nu blev afsunget af Choret.

Hun, vort Aarhundreds kjække Yndlings-Tærne,
 Hun er den yngste blandt de Søstre fem;
 Opkiltet, rap tilfods hun iler frem,
 Her mod en Stjerneblomst, hist mod en Stjerne.
 Og som de tusind Løv gav Stammen Hvælv,
 Og atter tusind Kroner tjælde Skoven,
 Af tusind Tegn hun sammenstaver Loven
 For alt paa Jorden, for dens Vorden selv.
 Med Damp til Ganger, Lyn til Sendebud,
 Hun fører Magtens Scepter som en Gud;
 Dog er det Skaberen, hvis Værk hun lover,
 Hans Dybder, hendes Fakkellyster over!

Derefter holdt Decanus Professor Dr. Julius Thomsen fra Talerstolen den tilsvarende Tale, der lød saaledes:

De livlige og klangfulde Toner, som nys gjenlode her i Salen, have allerede sagt os, at Naturvidenskaben er den yngste af de Videnskaber, som vort Universitet omfatter, eller, som Sangeren siger:

„Hun, vort Aarhundredes kjække Yndlings-Tærne,
Hun er den yngste blandt de Søstre fem.“

Ung og livsglad, som hun er, elsker hun Friheden, ikke den raa og tøjlesløse Frihed, der arbejder i Egoismens Tjeneste, men den, som forædler Menneskeslægten og fører den frem til Fuldkommenhed. Hendes Element er den fri Natur, hendes Ideal er Kjendskab til alt, hvad Naturen frembyder, Evnen til at tyde enhver Hemmelighed paa Livets, selv paa Aandslivets Omraade. Ofte ser man hende i Ledtog med sin gamle alvorlige Broder, Matematikeren, med hvem hun raadfører sig, og hvem hun forelægger mangan en Opgave, hvis Løsning hun ej selv tilfulde formaar. Til andre Tider vinker hun ad sine ældre Søstre for at formaa dem til at følge med ud i Naturen og der glæde sig over hendes Iagttagelser, og drage Fordel af hendes Erfaringer; men som oftest færdes hun alene. Let og rapfodet, som hun er, iler hun fremad, som Sangeren siger; ja, fremad over Engen og igjennem Skoven, over Bjerget og igjennem Dalen, dykker ned i Havet og trænger ind i Jordens Indre, træder atter frem for Lyset og vender sit store og kløgtige Øje mod Himlens Stjerne-Kloder, for om mulig der at finde Bidrag til Løsningen af Gaader, som Jordelivet frembyder. Fra alle Steder, hvor hun trænger frem, fører hun Minder med sig hjem, snart Dyr og Planter, snart Jord og Stene, snart aandelige Indtryk af, hvad Haanden ej formaar at gribe. Af disse Minder opstaa saa vore Musæer og Samlinger, vore Væxthuses rige Indhold, vore Laboratorier og Observatorier, som skulle indeholde Prøver af alt, hvad Naturen frembyder, Midler til at undersøge enhver Gjenstand og Redskaber til at prøve enhver Virksomheds Natur. Blandt disse Minder kan man finde hende Dage og Nætter lange alvorsfuldt granskende over alt, hvad hun har iagttaget eller ført med sig til Hjemmet, veje og atter veje hver enkelt Iagttagelse for at tyde deres indre Sammenhæng Thi det er, som Sangeren siger:

„Og som de tusind Løv gav Stammen Hvælv,
Og atter tusind Kroner tjælde Skoven,
Af tusind Tegn hun sammenstaver Loven
For alt paa Jorden, for dens Vorden selv.“

Ofte sysler hun med lange Talrækker og kunstige Formler for at prøve sine Slutningers Paalidelighed ved Matematikens exakte Methode. Hun skyer ingen Opgave; selv Aandsvirksomhedens gaadefulde Natur bliver Gjenstand for hendes forskende Blik og for Forsøgets gjennemtrængende Magt. Forbausende ere de Resultater, som

hun allerede har opnaaet; større og talrigere ville vistnok de blive, som kommende Tider ville bringe; — men sit Ideal vil hun dog ikke naa! Og naar om et Aarhundrede et livskraftigt og enigt Danmark atter kalder sine Sønner sammen for at fejre en Jubelfest for Landets Højskole, da vil mangen en Gaade være løst, mangen en Side af Aandslivets Naturlære være tydet, — men selve Aandsvirksomhedens Problem vil dog fremdeles staa som en uløst Gaade. Det er en Gaade, som hverken Mathematik eller Naturvidenskab, hverken Philosophi eller Theologi formaar tilfulde at løse, om de end hver for sig paa den for dem ejendommelige Maade kunne yde Bidrag til Gaadens Løsning. Og dog stræber Videnskaben stedse fremad mod Idealet! Med Rette kunde derfor Sangeren idag begynde sit Kvad med de Ord:

„Aldrig din higende Attraa du stiller,

Menneskeaaand!

Aldtid mod Lysets og Skabningens Kilder

Bøjes din Vaand!“

Nu kunde man maaske finde, at denne Stræben efter et Maal, som ikke kan naas, er en forfængelig Stræben; men det er ingenlunde Tilfældet. Denne Stræben efter Idealet, efter en Forstaaelse af Tilværelsens, af Livets og Aandsvirksomhedens Natur er den fælles Drivffeder i al videnskabelig Forskning. Det er den røde Traad, som viser Vejen fremad mod Fuldkommenhed. Og for Naturvidenskaben er det sandelig ikke nogen tom og ufrugtbar Stræben; den medfører en rig Høst af værdifulde Resultater for Samfundet; thi overalt, hvor Naturvidenskaben trænger frem, der saar og planter den, spreder nyttige Kundskaber og Erfaringer ud i Folket, og derfor er den netop, som Sangeren siger, vort Aarhundredes Yndlingsvidenskab. Tilstrømningen til Naturvidenskabens Arnesteder har derfor ogsaa været saa stor og Trangen til dens Paavirkning saa stærk, at særlige Instituter med mere praktiske og mere specielle Formaal end Universitetets bleve fornødne. Saaledes opstod da den polytechniske Lærestalt, den militære Højskole og dens Efterfølger, Officerskolen, Landbohøjskolen og flere Instituter af lignende Art, der arbejdede paa et naturvidenskabeligt, tildels paa et matematisk Grundlag. Med Tilfredshed kunne disse Instituter se tilbage paa den Virksomhed, de have udfoldet, paa den Kundskabsmasse, de have spredt, og paa den mægtige og gavnlige Indflydelse, de have udøvet, som oftest langt ud over de Kredse, for hvilke de oprindeligt vare bestemte. Med Glæde have vi idag, og ikke mindst det matematisk-natur-

videnskabelige Fakultet, set disse Instituter frembære deres Lykønskning til Universitetet; thi vi se deri et Tegn paa, at de erkjende den theoretiske Forsknings befrugtende Indflydelse paa de mere praktiske Grene af Naturvidenskaben. Betydelige ere ganske vist de Beløb, som saaledes aarlig anvendes i Naturvidenskabens Tjeneste; men de udgjøre kun et midlertidigt Laan, som Naturvidenskaben fra Tid til anden i rigt Maal tilbagebetaler. Naar en Physiker eller Techniker sammensætter et Redskab, der bliver Tusinder og atter Tusinder af hans Medborgere til væsenlig Nytte, saa er der derved tilbagebetalt et stort Beløb af, hvad der er anvendt til Naturvidenskabens Dyrkelse, og naar en Chemiker undersøger en kun lidet paaagtet Stenart og derved skaffer Staten en Indtægt af Millioner, saa er derved tillige Statens Tilskud til Universitetet tilbagebetalt for en lang Række af Aar. Derfor frygter Naturvidenskaben heller ikke for, at den nogensinde skal komme til at savne Midler til sin daglige Gjerning, til sine Redskaber, Samlinger, Musæer og Laboratorier, thi den véd, at Folket føler den mægtige og gavnlige Indflydelse, som Naturvidenskaben udøver i alle Samfundsforhold, føler, at enhver Skjærv, der ofres paa dens Alter, spreder Nytte og Velsignelse i vide Kredse. Vel har der forud været trange Tider, hvor Menneskeaanden, som Digteren siger, maatte stride og lide og savne; Tider, hvor Himlen var mørk og Luften klam, saa at enhver Spire blev kvalt; men da slog Befrielsens Time, Lynene glimtede, Tordnen rullede, Skyerne opløstes og Luften blev klar; Tidsaanden blev lutret, og Videnskaben skjød friske Skud, satte Blomster og Frugt. Gid den maa vedblive at blomstre, blomstre ved vor Højskole til Hæder og Gavn for vort Fædreland!

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet har ligesom de andre Fakulteter ønsket til Mindet om denne Højtidsdag at knytte Navnene paa Mænd, der have gjort sig særlig fortjente ved deres Virksomhed i og for Videnskab og Kunst. Navnene paa de Mænd, som Fakultetet saaledes ønsker at knytte til sig som Hædersdoktorer, ere følgende

a) Æresdoktorer.

Danske.

C. C. G. Andræ, Gehejmeetatsraad, Direktør for Gradmaalingen.

C. Barfoed, Professor, Dr. med., Lektor ved Landbohøjskolen.

H. C. B. Bendz, Etatsraad, Dr. med., Lektor ved Landbohøjskolen.

H. C. Hansen, Etatsraad, Professor ved Kunstakademiet.
 J. D. Herholdt, Etatsraad, Architect, Medlem af Kunstakademiet.

J. C. Jacobsen, Kapitajn, Brygger.

Fremmede.

A. T. T. Almén, Dr. med., Professor i medicinsk Chemi i Upsala.

D. C. Danielsson, Dr. med., Overlæge i Bergen.

N. P. Malmsten, Dr. med., Professor i Medicin ved det Kgl. Carolinske Institut i Stockholm.

C. C. Santesson, Dr. med., Professor i Chirurgi ved det Kgl. Carolinske Institut i Stockholm.

b) efter foregaaende Disputation.

J. P. Gram, Cand. mag.

E. C. Hansen, Cand. philos.

Alle disse vare tilstede med Undtagelse af Professor Almén i Upsala.

Da saaledes alle Fakulteters Dekaner havde uddelt Doktor-diplomerne til de Promoverede, traadte Rektor endnu engang op paa Talerstolen og afsluttede Promotionsakten, idet han udtalte:

Det afsluttende Ord skal nu tales. Vi have hørt Fakulteternes Dom, og I, kjære Brødre Doctores, have modtaget af dem et Vidnesbyrd, som skal gjøre Eders Værdighed sikker og kjendelig for alle. Men Fakulteternes Dom skal bekræftes som hele Universitetets Dom.

Thi udtaler herved jeg, Johan Nicolaj Madvig, philosophiæ & juris doctor, Professor ved Kjøbenhavns Universitet og i dette Øjeblik dets Rektor, at I, som idag have modtaget Fakulteternes Diplomer eller som ere nævnte uden selv at kunne være tilstede, ere rettelig kreerede og promoverede til Doktorer, hver i sit Fakultet, og at I have og skulle nyde alle Doktorers Rettigheder og Værdigheder. Dertil give Gud Eder og os alle sin Velsignelse!

Med Bøn have vi begyndt, og med Bøn skal, hvad der udtales fra dette Sted, endelig slutes. Med Bøn i Stilhed og med Haab om, at Guds Aand, Sandhedens Aand, vil sænke sig ned hos os. Han lade dette Universitet i det Aarhundrede, som nu aabnes, føre

sit Liv i Aand og Sandhed til Ære for Gud og til Velsignelse for vort Folk. Hans Varetægt være over vort Fødeland, dets Øvrighed, dets Konge og hans Hus!

Vor Fest er fra dette Sted sluttet!

Choret føjede hertil Musikens Slutningsnummer, idet det afsang:

Her saa' vi gennem Kundskabs Glar.
 Men hist, i Lys af andre Sole,
 Vi skal i Evighedens Skole
 Se Aandens Enhed ren og klar;
 Og, løftet' over Jorde-Striden,
 I al vor Tro, i al vor Viden
 Se samme Stammes Tvilling-Gren,
 Saa vist al Sandheds Gud er en!

Det laa i Sagen selv, at en Fest som denne maatte blive temmelig lang og let kunde trætte de Tilstedeværende. Desto vigtigere havde Festudvalget holdt det for at være at skaffe forhøjet Stemning og Afvexling ved Digtningens og Musikens Hjælp. Dette lykkedes fuldstændig. Den smukke Tankegang, der gik igjennem Richardts Festdigt, og dettes fine Karakteristik af Menneskeandens Higen og de forskellige Fakulteters Virksomhed havde i Gades Musik, der blev fortrinlig udført, faaet et ligesaa aandfuldt som melodiest og virkningsfuldt Klædebon.

Saasnaert Musiken var ophørt, forlode de kongelige Personer Salen, og den øvrige Forsamling gik derpaa gruppevis bort.

Skjønt Universitetet havde holdt sin Fest paa denne Dag som en snævrere akademisk Højtidelighed, skulde dog netop denne Dag tillige give Vidnesbyrd om den Varme, med hvilken

Kjøbenhavns Borgere omfatte Højskolen. Festen paa Universitetet var næppe endt, førend man paa Pladsen mellem Universitetsbygningen og Frue Kirke saa „de kjøbenhavnske Sangforeninger“ opstillede med deres Faner og for øvrigt kjendelige ved deres hvide Huer. Under Anførsel af Kapelmusikus Lanzky og ledsagede af et Orchester af Blæseinstrumenter afsang disse følgende „Hilsen til Universitetet“, der var forfattet af Redaktør P. Hansen og komponeret af Lanzky.

Hil Dig, Danmarks Lærdomssæde,
 Hil Dig paa din Jubeldag!
 Du og vi har samme Sag,
 Samme Sorg og samme Glæde.
 End staar Borger og Student
 Trofast ved hinandens Side,
 Som de stod i Danmarsk Kvide,
 Da dets Livshaab syntes endt.

Mindes Du end fra de henfarne Dage,
 Dengang vi værged fra Voldene svage
 Dannemarks Liv i vor hærgede By?
 Natten var mørk, og med Rædsler den trued,
 — Op imod Lyset fra Himlen vi skued:
 Dag os forjætted det dæmrende Gry.

Endnu i Kamp skal Du væрге og holde,
 Tryg selv i Natten, de hegnende Volde,
 Tage som Venner os med paa din Vagt,
 Varme vor Sjæl med Begejstringens Luer,
 Naar imod Lyset fra Himlen Du skuer,
 Granskende Livets og Sandhedens Pagt.

Naar da Tiden bort har skyllet
 Slægt paa Slægt i hundred Aar,
 End som Lysets Vogter staar
 Af en yngre Old Du hyldet:
 Hil Dig paa din Jubeldag,
 Danmarks gamle Lærdomssæde!
 Fælles Sorg og fælles Glæde
 Fremme din og Danmarks Sag!

Herpaa svarede Røktor med at udtale sin Glæde over at modtage en saadan Hilsen til Universitetet fra Kjøbenhavns Borgere, særlig de yngre, i den Skikkelse af Sang og Toner, i hvilken de særlige og adskilte Dannelsesformer traadte tilbage for Følelsens almindelige Udtryk og opløste sig i Harmoniens Skjønhed. I Henblik til, hvad der forenede Kommunens og Universitetets Stræben i en højere Enhed, opfordrede han til et, fra begge Sider udbragt, Leve for Fædrelandet. Sangforeningernes Formand Hr. Malermester S. Jensen udbragte nu et Leve for Universitetet, hvorpaa Sangforeningerne droge bort.

Kommunens Festmiddag.

Det var ogsaa paa denne Dag, der tillige var Grundlovsdag, at Kjøbenhavns Kommune vilde fejre Universitetets Jubelfest ved en Festmiddag. Ikke færre end henved syvhundrede Mænd af forskjellige Samfundsklasser havde modtaget Indbydelser til denne Fest, nemlig dels Universitetets Lærere og øvrige Embedsmænd, dets Gjæster, Rigsdagens Formænd, en Mængde højere gejstlige og verdslige Embedsmænd i Statens og Kommunens Tjeneste, endvidere Repræsentanter for Hær og Flaade, for Theater og Kunst, Agerbrug, Handel og Haandværk, Mænd, som beklædte kommunale Tillidsposter, en Del Medlemmer af Studentersangforeningen, Repræsentanter for Studenterne tillige med deres Gjæster fra Norge og Sverige, for større kjøbenhavnske Foreninger som Arbejderforeningen af 1860, Skipperforeningen, den almindelige danske Skibsførerforening, Industriforeningen, Kjøbenhavns Understøttelsesforening, den kjøbenhavnske Afdeling af de danske Vaabenbrødre, Dansk Arbejder-samfund, Sagførerforeningen o. fl.

Til Lokale for denne store Mængde Deltagere havde Kommunens Festkomité valgt nogle nye Varehaller paa Larsens Plads, der endnu ikke vare tagne i Brug efter deres Bestemmelse. Architekten, Professor Dahlerup havde med megen Sindrigheid og Smag omskabt dem til et hyggeligt og i enhver

Henseende tiltalende Festlokale, der dannede en Sal paa 160 Alens Længde og 130 Alens Brede. Over de Jærnbjælker, der dannede Loftet i de med hinanden sammenhængende Haller, var lagt et mægtigt hvidt Solsejl, og da tillige Væggene vare betrukne med graagult Hessian, fik det hele Rum Udseende af et vældigt Telt. Den Side af Hallerne, der vendte ud imod Quaien, var lukket med en Glasvæg. Medens et rigeligt Lys trods det herskende Graavejr strømmede ind herigjennem, var der indefra Udsigt til Havnen, hvor et Par store Springvand sprudlede i Vejret ude i selve Vandet; længere tilbage saa man flagsmykkede Dampskibe og Sejlfartøjer. Den Side af Hallerne, der vendte ud imod Havnen, var ikke blot prydet med Kjøbenhavns Vaaben og med Flagstænger, der bare store Dannebrogflag; men der var ogsaa opstillet en Række exotiske Planter i store Urtepotter langs Façaden, og ved Quaien var der plantet en Række Flagstænger, som vare forenede med Vimpler. I selve Salens Indre vare de mange Piller, der bare Hallernes Loftsbjælker, beklædte med Grønt, paa hver af dem saa man et Skjold, der var anbragt imellem to Dannebrogflag og bar Navnet af en eller anden af Universitetet i Tidernes Løb højt fortjent Mand.*)

Midt ved den vestlige Side af Salen, længst borte fra Havnen, var Gulvet hævet til at danne en Estrade, paa hvis

*) Man læste følgende Navne: Peder Albertsen † 1517, Paulus Helix 1480—1534, Petrus Palladius 1503—1560, Hans Tavsen 1494—1561, Johan Bugenhagen 1485—1558, Christiern Torkelsen Morsing 1485—1560, Niels Hemmingsen 1513—1600, Hans Povlsen Resen 1561—1638, Jesper Brochmand 1585—1652, Christen Longomontanus 1562—1647, Caspar Bartholin 1585—1629, Ole Worm 1588—1654, Christoffer Walkendorff 1525—1601, Thomas Bang 1600—1661, Thomas Bartholin 1616—1680, Rasmus Vinding 1615—1684, Ole Rømer 1644—1710, Peder Hansen Resen 1625—1688, Ole Bork 1629—1690, Jørgen Elers 1647—1692, Arne Magnusson 1663—1730, Hans Gram 1685—1748, Ludvig Holberg 1684—1754, Andreas Hojer 1690—1739, Erik Pontoppidan 1698—1764, Peder Kofod Ancher 1710—1788, Georg Christian Oeder 1728—1791, Otto Frederik Müller 1730—1784, Rasmus Nyerup 1759—1830, Knud Lyne Rahbek 1760—1829.

Midte Kongebordet var opstillet; foran dette, hvor man fra Estraden gik et Par Trappetrin ned til den øvrige Del af Salen, pladskede et Par Springvand midt i en Dekoration af Grønt. Bag Kongebordet var opstillet Hans Majestæt Kongens og Hendes Majestæt Dronningens Buster, og over dem saa man paa Væggen det danske Rigsvaaben med Kjøbenhavns Vaaben paa den ene Side, Universitetets paa den anden. Borde for en Del af de fornemste Gjæster vare stillede ved begge Yderkanterne af Estraden til højre og venstre for Kongebordet; alle andre sade ved 24 Borde, hvert med 25 Pladser, der vare opstillede paa langs i Salen. En Talerstol var anbragt omtrent midt i Salen, imellem den og Glasvæggen ud imod Havnen havde et Orchester med Blæseinstrumenter Plads, og tæt ved sade de indbudte Medlemmer af Studentersangforeningen ved et Bord for sig.

Kl. 5 kom Hans kongelige Højhed Kronprinsen tilligemed Prinserne Vilhelm og Hans samt Følge. De førtes ind i Salen af den fungerende Overpræsident Konferensraad, Borgemester Ehlers og Borgerrepræsentationens Formand Højesteretsadvokat Henrichsen. Kronprinsen tog Plads imellem de tvende andre Prinser midt for Kongebordet, medens de Herrer Ehlers og Henrichsen som Værter sade ligeoverfor. For øvrigt vare Pladserne ved Kongebordet givne til Ministeriets Medlemmer, til Universitetets Rektor, den russiske Gesandt Baron Mohrenheim og den svensk-norske Gesandt Baron Beck-Friis, af de fremmede Gjæster til Grev Hamilton, Ærkebiskop Sundberg, Justitiarius Thomle, Professorerne Monrad, Ljunggren og Hedenius, endelig til forskjellige Herrer af første Rangklasse og Rigsdagens fungerende Formænd Krieger og Berg.

Konferensraad Ehlers bød først fra Talerstolen de Tilstedeværende Velkommen. „Med fuld Anerkjendelse“, udtalte han, „af Universitetets store Betydning for den aandelige Udvikling her i Landet og for Bevarelsen af den nationale Selv-

stændighed, har Bestyrelsen for denne By, i hvilken Universitetet uafbrudt har havt sit Sæde, og hvor dets Virksomhed derfor til hver Tid har vist sig mest levende, følt Trang til at fejre Mindet om dets 400-aarige Bestaaen. Med en Tak til alle dem, der efter Anmodning have givet Møde ved denne festlige Sammenkomst, byder jeg i Kommunens Navn dem alle velkomne, og ønsker, at Erindringen om denne Dag ikke ganske maa forsvinde fra de skønne og betydningsfulde Minder, som De ville medbringe fra Universitetets Jubelfest“.

Under Maaltidets Gang opfordrede Borgemester, Etatsraad H. N. Hansen, der dirigerede Festen, Deltagerne i denne til at synge følgende Sang af Kaalund:

Hil Dig, Du Rigets første Mand,
 Vor gode Drot!
 Dog det er ej din Kongestand,
 Vi hylde blot:
 Vi hilse Dig som Folkets Ven!
 Og det skal tro's:
 Du skatter just af frie Mænd
 En saadan Ros, —
 Den bedste, en Hersker kan høste!

Ja, vidnes skal det højt i Dag
 Og lyde vidt
 Derud til andre Folkeslag:
 Dit Folk er frit!
 Vort Dannebrog — vort gamle Flag —
 Det stolte Lin —
 Er Banret for vor fælles Sag:
 Dit Folks og din!
 Med Dig vil vi væрге dets Hæder!

Vi véd det, Konge, Kronens Guld
 Er ikke let.
 Den Mand, som i det sorte Muld
 Sig graver træt,

Ser op med Længsel mod din Borg:
 „Var min dens Glans!“
 Ak! Aned han, hvor Kongesorg
 Er tung mod hans, —
 Han ønskede sig næppe en Krone.

Men blev ej, Konge, Dig forundt
 En gylden Tid;
 Vær uden Frygt: Dit Folk er sundt
 Trods al dets Strid.
 Hvor der er Liv — det er nu saa —
 Er ogsaa Larm;
 Men højt endnu kan Hjertet slaa
 I Danskens Barm!
 Og Faren skal samle os alle!

At Kunst og Lærdom her fandt Læ
 Og voxte smukt
 Og blev et kraftigt Livsens Træ
 Med Blomst og Frugt,
 Det er i Danmarks Kongers Krans
 Et Hædersblad, —
 Det kaster end idag sin Glans
 Paa Axelstad —
 Og spiller med Lys om din Krone!

Kan højest Rang end ej vi naa
 I Aandsbedrift;
 — Hvad Tycho skrev paa Himlens Blaa
 Med Stjærneskrift,
 — Hvad Danmarks store Phidias
 I Sten har skabt,
 Har hævdet os en Hædersplads,
 Som ej gaar tabt.
 Og end er der Kraft i os Danske!

En Lykke vandt Du i dit Liv —
 En sjælden stor:
 Fra Dig og fra din høje Viv
 Sprang ud i Flor

En Herskerslægt, — en Rosenflor
 Af Kongeblood,
 Som glemmer ej den danske Jord,
 Hvor Vuggen stod.
 Gud signe Dig, Drot, og din Stammel

Derefter traadte Højesteretsadvokat Henrichsen op paa Talerstolen og udbragte Hans Majestæt Kongens Skaal, idet han udtalte:

Naar Højskolens firehundredaarige Jubelfest har kunnet fejres med saa almindelig Tilslutning fra alle Samfundsklasser, da er Grunden den, at alle ere enige i at anerkjende dens store Betydning for Folk og Land.

Vi se da ogsaa, at Hensynet til at fremme Udviklingen af Folkets aandelige og timelige Vel var et fremragende Motiv ved dens Stiftelse. Man haabede, saa hed det, at den fra Højskolen og dens Disciple udgaaende Aand og Virksomhed skulde bidrage til at fremme Folkets Guds frygt, styrke den samme iboende Retfærdighedsfølelse, yde det borgerlige Liv en gavnlig Støtte og i det Hele berede Vej for en skjønnere og ædlere Mennesketilværelse. Dette Formaal har Højskolen da ogsaa stedse vedkjendt sig, og Folket kan kun bekræfte, at den trofast har arbejdet i dette Formaalets Tjeneste, og det med anerkjendt Held.

Men naar denne Fest fejres som en Fest af stor Betydning for Folk og Land, som en Fest af national Karakter, saa vender Tanken sig til Folkets og Landets Repræsentant: Hs. Maj. Kong Christian den Niende. Denne Fyrste har til Valgsprog taget de Ord: „Med Gud for Ære og Ret“, et Valgsprog, hvis Indhold er som skrevet ud af hine Grundtanker, der vare raadende ved Stiftelsen af Universitetet. Og Folket véd, at Kongen med trofast Sind har fulgt og stedse er rede til at følge dette Valgsprog. Folket véd, at paa ham kan det trygt stole. Og Folket har derfor, uagtet Kongen ligesaa lidt som Stamfaderen, Universitetets Stifter, kaldtes til Tronen umiddelbart ved den Ret, som Fødslen giver, skjænket ham sin uskrømtede Højagtelse, sin udelte Kjærlighed og Tillid.

Men Kjøbenhavns Indvaanere staa — om jeg tør sige saa, uden at blive misforstaaet — i et nærmere personligt Forhold til Kongen

og hans Hus. De færdes her blandt os alle i det daglige Liv, afførte Kongemagtens sædvanlige Glans, og hvad vi saaledes høre og se om Kongefamiliens private Vandel, kan kun bidrage til yderligere at befæste det Baand af Hengivenhed og Højagtelse, som er knyttet imellem dem og Folket. Kongehusets rene Vandel er jo bleven som et Ord paa de danske Læber.

Til vor dybe Beklagelse er Hs. Maj. Kongen idag ved Upasselighed forhindret i personlig at modtage vor Hyldest. Men vi bede Dem, naadigste Kronprins, om hvem vi vide, at De alt har taget i Arv fra Deres Fader det ridderlige, trofaste Sind, en Arv, som kan erhverves og tiltrædes uden at medføre Afskedens Smerte og Savn — vi bede Deres kongelige Højhed bringe Deres høje Fader vor undersaatlige Hilsen. Vi vide, at der ikke kan findes nogen bedre Tolk for de Følelser, som vi ønske givne Udtryk, end Deres kongelige Højheds sønlige Kjærlighed. Hans Majestæt Kong Christian den Niende og hans Hus længe leve!

Dette Leve besvaredes med et ni Gange gjentaget rungende Hurraraab, hvorefter Musiken intonerede „Kong Christian stod ved højen Mast“.

Efter at Orchestret havde foredraget et Musiknummer rejste Hans kongelige Højhed Kronprinsen sig. Idet han takkede paa Hs. Majestæt Kongens Vegne, bragte han en Hilsen fra ham og en Beklagelse over, at han ikke kunde være personlig tilstede; men visselig var Hans Majestæt her i Aanden og med fuldt Hjærte. Det havde været Kongen en haard Prøvelse, at hans Ildebefindende netop var kommet nu, til en Fest, som var imødeset med saa megen Længsel. Kongen havde paalagt ham særlig at dvæle ved de mange Gange, Kjøbenhavns Kommune havde lagt sin Deltagelse for ham og hans Hus for Dagen. Behøvede han at minde om den Maade, hvorpaa Kjøbenhavn havde deltaget i Festligholdelsen af hans Forældres Sølvbryllupsfest, eller om de Vidnesbyrd om Kjøbenhavns Borgeres Deltagelse, som i saa rigt Maal vare fremkomne, hver Gang en af hans kjære Søskende drog herfra? Man kunde være forvisset om, at Kongehusets Følelser vare ikke mindre varme.

Saaledes havde det altid været Skik i Danmark og Kjøbenhavn, og saaledes vilde det med Guds Hjælp vedblive at være. Naar der taltes om Fester, da kunde han mindst af alle glemme den Deltagelse, hvormed man for 10 Aar siden modtog ham og hans unge Hustru, Brødrefolkenes elskede Kongedatter. Denne Modtagelse havde de aldrig glemt, og deres Taknemlighed derfor skulde ikke kjølnes med Aarene. Hans Hjærte var varmt knyttet til hans Fødeby, der altid havde hævdet et æret Navn og i disse Dage havde givet et nyt Vidnesbyrd om den Maade, hvorpaa den opfattede sin Stilling som Landets Hovedstad. Idet han bragte de Forsamlede Kongens Hilsen, knyttede han hertil en Skaal for Kjøbenhavn. — Stærkt Bifald og rungende Hurraer fulgte paa denne Tale.

Snart efter blev nedenstaaende Sang af V. Bergsøe afsunget:

Født af Jøklernes Jord,
 Under Isbræers Blink,
 Sveas Urbjerg sin Styrke Dig gav,
 Til Du løftede let
 Dig med grønnende Øer
 Af det friske, det herlige Hav.

Bølgen runded din Barm,
 Og til Midien smal
 Skar den Livbaand af Sundene blaa.
 Solen støbte af Guld
 Dig en Dronningekrans,
 Gav Dig Bøgeløvs skjortelen paa.

Ja, en Dronning Du blev
 For et Vikingekuld,
 Som før vide om Land og paa Hav.
 Ak, men Sejren blev spildt,
 Folk blev fylket mod Folk,
 Og nu har Du kun — Vikingens Grav.

Du blev mindre i Maal;
 Der blev færre i Flok,
 Der blev Strid blandt de styrende Mænd.
 Ej saa vanfør og veg,
 Ej saa slap blev vor Slægt,
 Vi jo bøde kan Skjoldet igjen.

End har Dannemark Mænd,
 End har Mandsmødet Magt,
 Sol kan synke, den stiger paa ny
 Har vi firet vort Flag,
 Skal der dæmre den Dag,
 Hvor med Hæder det hejses mod Sky.

Derpaa betraadte Borgmester H. N. Hansen Talerstolen og udbragte et Leve for Fædrelandet, idet han sagde:

Mine Herrer! Naar jeg med inderlig Tak til Hs. kgl. Højhed Kronprinsen fra Kjøbenhavns Kommune for de varme og velvillige Følelser, han nys udtalte for vor By, tager Ordet for at udbringe en Skaal for, hvad vi alle vide ligger hans Hjerte ligesaa nær: vort Fædreland, maa det være mig tilladt med en lille Forandring at begynde med en af vore Digteres Ord og da at sige: „Pinseklokken kimed mildt, fra den danske Kyst, meldte over Lande, dog om saa stærk en Dyst“ —, thi denne Tanke faldt mig paa Sinde igaar, da Vor Frues Klokker kaldte os til Fæst, og da det lange Tog af Nutidens Mænd drog fra Højskolen til Festsalen i Kirken, idet det var for mig, som gik der med os en Skare af Fortidens store Aander — de Mænd, hvis Navne vi idag have skrevet paa vore Skjolde —, som sagde os, at ikke blot paa Slagets Mark, men ogsaa i Aandens Verden føres der Kampe, som sagde os, at over Nuets kortvarige Gjærning er der Noget, som bliver og varer, et Tog, der førte som sit Mærke med sig de Ord, som en af Højskolens Mænd lærte os: Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette. Og dette er i Virkeligheden det bedste Svar til dem, der i vore Dage kaste Vrag paa Fædreland som paa saa meget andet, denne Følelse, som Jubelfesten giver os af, at Fædrelandet er mere end Du og jeg og end vore smaalige Interesser, at det er en levende Personlighed,

baaren af Slægternes Gjerning, og for hvilken derfor ogsaa den nulevende Slægt har sit Ansvar. I dette Fædreland sattes vi til at virke hver ved sin beskikkede Gjerning, og hvad enten Livets mere materielle Gjerning blev os til Del, eller vi kaldtes til at virke paa Aandens Omraade, saa føle vi alle, at disse tvende Tilværelsens Sider gjensidig betinge hinanden og maa arbejde tilsammen, for at Fædrelandet kan blive lykkeligt. Ve det Land, som ikke tilfulde erkjender dette, som tror, at Aand og Videnskab alene have Betydning for deres egne Dyrkere, og ikke indser, at deres Virkninger strække sig til al Samfundets Gjerning og oplyse hver Vraa i Landet, og som derfor forsømmer at give Videnskaben en betrygget og befæstet Tilværelse inden sine Grænser! Men ve ogsaa den Højskole, som glemmer, at den er kaldet til at virke i og for Folket, og som ikke véd at fæste Rod i dette; og netop derfor lyder i disse Dage vor Tak til Universitetet saa stærk, fordi vor Højskole virkelig har vidst at stille sig i det rette Forhold til Folket og at skabe en dansk og selvstændig Videnskabelighed!

Om dette Fædreland tale vi med Vemod, men søge Kraft i dets Minder. Det var en Kirkens Mand, som i længst henfarne Tider, længe før Universitetet blev til, lagde Grunden til vort gamle Kjøbenhavn og her fremkaldte borgerlig Syssel, — og vor Hovedstad er siden lykkeligvis bleven stor ved sin Vindskibelighed, ved sin Handel, sin Skibsfart, sit Haandværk, som her har blomstret og været af stor Betydning, — og da saaledes Aandens Gjerning og det borgerlige Samfunds Syssel trivedes, saa oprandt for vort Fædreland efter Trængselens Tider Valdemarernes lyse Dage. Og Aarhundreder derefter, da vort Fædreland var bleven bragt til Undergangens Rand og laa gjemt bag Kjøbenhavns gamle Volde, da sluttede sig atter sammen Læg og Lærd med Sværd i Haand, og vort Fædreland blev frelst. Som det er gaaet hidintil, saa skal det og gaa i kommende Dage; naar kun det rette Forhold hersker mellem Samfundets forskellige Klasser, imellem dets aandelige og dets materielle Kræfter, da skal vort Fædreland blive ved at bestaa som et selvstændigt Land og ikke gaa tilgrunde. „Gud han raader, naar vi fange Sejr igjen!“

Naar vi tale om vort Fædreland, saa skal det mindes, at det idag er 30 Aar siden, at vor grundlovmæssige Frihed blev os givet. Man har stundom bebrejdet Kjøbenhavns Kommune, at den i de senere Aar er ophørt at fejre Grundlovsdagen paa en sært fremtrædende Maade, og der er dem, der have ment, at dette var, fordi Kjøbenhavn ikke satte ret Pris

paa Grundloven. Dette er ingenlunde saa, tvertimod! For Kjøbenhavns Kommune staar Friheden som et af Livets ubetingede og uundværlige Goder; den er som Lyset og Luften; uden dem kunne vi ikke bestaa eller trives. Som en god Kommune prise vi Lyset og Luften, og som en god Kommune elske vi Friheden; vi ere taknemlige for den, og vi haabe, at den hos os stedse maa bevares og trives; thi vi kunne ikke forstaa, hvorledes Samfundet kunde gaa uden den. Men vi holde ikke Fødselsdag for Lyset og Luften, og saaledes heller ikke for Grundloven. Og naar jeg nu har sagt dette, saa maa det være mig tilladt at tilføje den lille uskyldige Bemærkning, at ikke alt, hvad der sker i Lyset og Luften, finde vi rigtigt, men det er ikke Lysets og Luftens Skyld.

Saa samle vi os da i et fælles Ønske og i et fælles Haab, og det skal lyde omtrent som saa: Gud give, at i vort Fædreland de materielle Kræfter maa vedblive at trives og fremmes; gid Aandens og Videnskabens Kræfter stedse der maa føre en tryk og velsignet Tilværelse; gid om hundrede Aar vor Højskole atter maa kunne fejre sin Jubelfest i et lykkeligt dansk Fædreland! Leve Danmark!

Efter denne Tale sang de tilstedeværende Medlemmer af Studentersangforeningen først „Der er et yndigt Land“, derpaa istemmedes en Kantate af Chr. Richardt, „For Universitetet“, i fem Afsnit, dels af Studentersangerne, dels af Kammersanger Simonsen, dels af samtlige de Tilstedeværende. Kantaten bestod af følgende Vers:

1.

Frostrnatten ruged over Aandens Sletter,
 Lunden var tom;
 Smaat dog det lakked ad de lyse Nætter,
 Løvspringet kom.
 Frejdig Kolumbus stirred over Havet,
 Guttenberg bladed i sin første Bog,
 Mangen Yngling staved
 Sokrates' Sprog.

Trangt var herhjemme, langvejs maatte fare
 Higende Svend;
 Svalen fandt Tag, men Aandens Trækfuglskare
 Savned det end.
 Fik da Kong Christian paa de danske Sletter
 Stensat og hegned Kilderne de smaa;
 Vore lyse Nætter
 Fredsværket saa.

2.

Da flokked sig de Unge tæt
 Paa hjemmegjorte Bænke;
 Begyndte med kanonisk Ret,
 Men lærte selv at tænke.
 Og hvem der holdt sit Doktor-Maal
 Bar Voxlys til Vor Frue, —
 Til snart det Wittenbergske Baal
 Beskjæmmed Kjertens Lue.

Den kutteklædte Visdom faldt,
 Da Klostermuren raved;
 Og friske Pust med mere Salt
 Strøg ind fra Verdenshavet.
 Og Vedel varmed ved sit Bryst
 De frosne Sangens Fugle
 Og Tycho prajed Stjærnen tyst,
 Som bort sig vilde smugle.

Og Slægt for Slægt i Stammens Bark
 Blev gode Navne skaaret;
 Og saaet blev mangen Kundskabsmark,
 Som siden rigt har baaret,
 Oldkyndighed og Medicin
 Fik hver sin lærde Ole;
 Den tredje Ole paa Latin
 Tog Lyset selv i Skole.

Og kom der et Magister-Hold
 Det unge Kuld til Skade,
 Som med Athenes Spyd og Skjold
 Drev ørkesløs Parade,
 Saa var der og en Holberg, som
 For deres Øre dundred, —
 Til Sangens høje Musa kom,
 Og vied vort Aarhundred.

Da gaar i Land en Vikinghær
 Paa Sjølund's tagre Sletter,
 Og Ildgranatens røde Skjær
 Gjør nu de lyse Nætter!
 Med Kirken Skolen staar i Glød,
 Og Fruespiret falder, —
 Da følges i Fostbroder-Død,
 De høje Lysets Haller.

Men lynramt Eg skød friske Skud
 Og øged sine Grene,
 Ja, strakte over Havet ud
 Sin Arm mod Norges Stene!
 Og endnu flokke Danmarks Børn
 Sig under Templets Buer,
 Og vinget end Højskolens Ørn
 „Mod Himmellyset skuer!“

3.

Se hist ved Lampen
 Gaar kjækt i Kampen
 Hver Aandens Helt;
 For Jærn og Plade
 Kun skrevne Blade,
 Og Tag for Telt!
 Men Viddets Ganger
 Han tumler bold,
 Og Spyd han fanger
 I Sandheds Skjold.

Og Øjet flammer;
 I stille Kammer
 Gaar Gny og Brag:
 Mens Skrifter tydes,
 Med Aander brydes
 Han Slag i Slag!
 Skal ej med Skamme
 Han fly den Dyst,
 Maa Pilen ramme
 Hver Dødnings Bryst.

Men Spørgsmaal klirre,
 Og Tvivl forvirre
 Hans klare Syn, —
 Da som fra Himlen
 Slaar ned i Vrimlen
 Et Tankelyn!
 Den dunkle Gaade
 Sin Løsning fandt,
 Han kan den raade, —
 Sin Sejr han vandt!

4.

Tak være Alle, som ærlig stred,
 Med Alvor, Taalmod og Mod!
 Gjennem deres Navne
 Er Kredsløb af Folkets Blod:
 Adelsmænd af gammel Æt!
 Søn af Skipper og Præst!
 Ringest Pilt fra Ploven
 Gjorde det stundom bedst.

Tak være Hver, som har tøjlet kjækt
 Sin Tankes stridige Spand,
 Aandens Vande dæmmet
 Til Gavn for vort gamle Land!

Fik ej Folkets bedste Liv,
 Barnets, Sangerens Drøm,
 Plovens og Hjulets Verden,
 Kræfter af samme Strøm!

5.

Tiderne rulled, og Slægter svandt, —
 Du, vor Moder, haardt maatte bløde!
 Men hvad for Alverden vor Forskning fandt,
 Hvad stort og herligt, hvad skjønt og sandt,
 Skal farve Kinderne røde!
 Det gjør i Tænkningens Dybder tyst,
 Det dirrer fra Luftens Streng,
 Blinker fra Stjernens og Lysets Kyst
 Langt ud over Bøgens Vænge!
 — Maatte da vidnes om hundred Aar:
 Kong Christians Gaard
 Graaner af Ælde, men gjemmer Vaar!

Derpaa besteg Professor Skolebestyrer Brix Talerstolen.

Saa mange veltalende Læber, — udtalte han — saa mange højtbegavede Mænd henhørende til Videnskabens Verden, have i disse Festens Dage talt til Universitetets Pris; paa dette Sted lyder Ordet paa Deres Vegne, der have viet deres Liv til borgerlig Syssel; idag bringes en Tak fra den Kommune, der har været Universitetets Hjemstavn og som skylder det saa meget. I 400 Aar har Kjøbenhavns Universitet levet et rigt og hæderkronet Liv; men hvor uanselig var ikke dets Begyndelse, hvor var det ikke ringe udstyret, hvor var det ikke fattigt paa Lærere. Det maatte laane Hus hos Magistraten, det maatte hente sine Lærere fra fremmede Lande. Men Herren har lagt Velsignelse i dets Væxt. Den spæde Spire, som da blev plantet, er bleven et kraftigt, frodig voxende Træ, der har slaet dybe Rødder i den danske Jordbund, der har bredt sine skyggefulde Grene ud over Landet og baaret rig og moden Frugt.

Hvad Universitetet har udrettet for Videnskab og Oplysning, derom tale Historiens Aarbøger, derom vidne de store Navne, der

have baaret Danmarks Navn vidt ud i Verden. Hvilken mægtig vidt rækkende Indflydelse har det ikke udøvet paa det borgerlige Samfunds Udvikling, paa Folkets aandelige og materielle Liv. Den videnskabelige Erkjendelse har præget sig i vor hele Tænkemaade og Livsopfattelse. Bonden bag sin Plov, Haandværkeren i sit Værksted har høstet Frugt af Videnskabens oplysende Virksomhed. Derfor toner Sangen saa liflig, derfor lyder Ordet saa kraftig til Universitetets Pris i disse Festens Dage.

Danmark er et lidet Land, det vejer kun lidt paa Magtens Vægt-skaal; men i Aandens Verden ere vi hverken fattige eller ringe. Den aandelige Udsæd gror frodig i den danske Jordbund, der er aandelig Grøde, der er Livskraft i det danske Folk. Kun det Folk, der opgiver sin aandelige Ejendommelighed, mister sin Ret til at leve. Vor Fortid, vor Nutid taler om aandelige Sejre i Aandens Verden; de mane den opvoxende Slægt til at følge i Fædrenes Fodspor. Vi se i Universitetet Midtpunktet for Folkets aandelige Liv; i det se vi det bedste Værn for Folkets aandelige Selvstændighed; det er kaldet til at give Vidnesbyrd om vor Ret til et frit og selvstændigt Liv.

Længe stod Universitetet som et blot Lærdommens Sæde, nu har det i stedse større Omfang inddraget under sit Omraade Videnskaber, særlig egnede til at vække og nære Folkets aandelige Liv.

Længe stod Universitetet fjernet fra Folket, fremmed for dets Liv, — nu har det aabnet sine Høresale for alle, Mænd og Kvinder, som der ville søge Vejledning til Kundskaber og Oplysning.

Længe lød Ordet i et fremmed Tungemaal, nu lyder Modersmaalet rent og kraftig fra Universitetets Lærestole. — Derigjennem er Vejen banet for en frugtbringende Sammenhæng mellem det folkelige Dan-nelsesliv og den videnskabelige Erkjendelse.

Lader os da som Borgere i den Kommune, der staar Universitetet saa nær, lader os som danske Mænd bringe Universitetet vor Tak for dets Gjerning; samlede i festlig Lag ville vi fejre Universitetets Mindefest som en i Ordets fulde Betydning national Fest.

Gid Universitetet som Videnskabens fredlyste Tempel ved alvorligt og samvittighedsfuldt Arbejde i Aandens og Sandhedens Tjeneste vedblivende maa hævde sin jævnbyrdige Plads blandt Europas videnskabelige Højskoler.

Gid det som et Oplysningens Arnested maa være en nærende Moder for Folkets aandelige Liv.

Gid Folket stedse klarere maa erkjende, at et frodigt og fyldigt Universitetsliv er et af Vilkaarene for Landets og Folkets Lykke.

Med Tak for Fortiden, med Haab til Fremtiden, ville vi istemme et Leve for Kjøbenhavns Universitet.

Kort efter at denne Tale var bleven holdt, besteg Universitetets Rektor Talerstolen. Kronprinsen rejste sig fra sin Plads, et Exempel, der selvfølgelig blev fulgt af alle, og meget levende Jubelraab hilste Taleren fra alle Sider.

Han havde — sagde han — under Samtale med en svensk Gjæst ytret, at det var langt lettere at holde en saadan Fest som denne i en mindre Stad, der ganske beherskedes af Universitetet, end i en stor, hvor Universitetet ligesom forsvandt, og at overhovedet det stille Universitetsliv i mindre Byer havde noget særdeles tiltalende. Men nu insaa han, at han havde havt Uret. Den store Stad havde med overstrømmende Velvilje trukket Universitetet frem, og naar han tænkte paa Universitetets Liv i det Hele, erkjendte han, at det var godt at bo ved Landets Hjærte — thi det var Kjøbenhavn — godt, baade fordi det der plejedes kjærlig, og fordi det var gavnligt at leve der, hvor Livets Bølger gik stærkest, hvor de aandelige Brydninger kom stærkest frem, baarne af talrige Folkeskarer. Men det havde ogsaa sine Betænkeligheder at bo nær ved Hjærtet, thi Fjenden søgte gjerne til Hjærtet, og han havde ogsaa gjentagne Gange angrebet Danmarks Hjærte. Ikke blot var det Tilfældet i ældre Tider, men da han selv for 59 Aar siden kom til Kjøbenhavn som Student, laa endnu store Dele af Hovedstaden i Ruiner, Hovedkirken var ikke opført, og Universitetet henlaa som et skjændet Lig. Til Gjengjæld havde han ogsaa set Kjøbenhavn rejse sig med Kraft og Dygtighed. Gud give, at Universitetet altid maatte bo i et stærkt og rigt Kjøbenhavn! Universitetet havde søgt at tilbagebetale noget af den Gjæld, hvori det stod til Hovedstaden, dels ved at udbrede Kundskab, dels stundom — og det var den dyreste Maade — ved at overlade det sine bedste Kræfter, f. Ex. Ole Rømer, der efter at

have udforsket Himmellegemernes Veje, siden som Politimester ordnede Landets Maal og Vægt. Saaledes vilde det forhaabentlig fremdeles gaa, at Staden ydede Kraft og Liv, og at Universitetet til Gjengjæld ydede, hvad det kunde, i Stort som i Smaat. Med dyb Følelse af egen Ringhed, men tillige med Stolthed, mindedes Taleren, at han i en Række af Aar havde været Landstingsmand — endel Aar første Landstingsmand — for Kjøbenhavn, og det havde stedse været ham en Tilfredsstillelse at forbinde dette Hverv med sin Universitetsvirksomhed. Han udbragte en Skaal for en fortsat lykkelig Samvirken mellem Kjøbenhavn og Universitetet.

Da Taleren under fornyet Jubel havde forladt Talerstolen, blev følgende Sang af P. Hansen til Ære for Universitetets Gjæster afsunget:

I, som bære Kransen om jer Pande,
 Flettet rigt af Laurens grønne Blad,
 Vær velkomne paa de danske Strande,
 Vær velkomne her i Axels Stad,
 Han, der havde Kirkens Stav ihænde,
 Han, der gav den stille Forsker Ly,
 Han, der slog med Sværdet Danmarks Fjende,
 Byder jer Velkommen i sin By!

Endnu er for Videnskabens Virken
 Axels Manddomsgjærning et Symbol:
 Endnu lyser ud igjennem Kirken
 Alterilden, tændt af Sandheds Sol;
 Endnu skal vi granske Straalens Brydning,
 Ane bag dens Farve Lysets Væld;
 Endnu skal vor Kundskab faa Betydning
 Som en Kamp for Fædrelandets Held.

Axelstad med sekelgamle Minder,
 Herskerinde over Bølgen blaa!
 Nu et nyt du glad i Kransen binder,
 Mens din stolte Helt du tænker paa,

Ham, der ser med Smil i Øjne klare
 Fylket i sin Stad til Fredens Færd
 Videnskabens bolde Krigerskare,
 Sandheds stærke, kampberedte Hær!

Derpaa udbragte Folketingsmand Bille den dertil svarende Skaal. Han fremhævede, at det ikke vilde være til daglig Brug, at det Hus, hvori vi befandt os, vilde huse saadanne Gjæster. Det var helliget de finansielle Interesser, og dets Bestemmelse var, at der her skulde opkræves en Del af de Afgifter, hvorom en oplyst Rigsdag og en frisindet Regering stadig førte Krig. Forhaabentlig var det en gunstig Indvielse, det nu fik; kun Skade, at Feshallen snart atter skulde forsvinde som saadan. Kommunen havde netop ønsket at samle sine Gjæster nær ved det Sted, hvor Livet pulserede stærkest, nær det Element, der, om det end ikke i samme Forstand som forhen var de Danskes Vej til Ros og Magt, dog vedblivende var en Kilde til Liv og gavnlig Virksomhed. Man havde haabet at kunne vise dette Billede, belyst af en smilende Sol, men medens Guderne ellers i meget vare Kjøbenhavn gunstige, vare Vejrets Guder det efter gammel Erfaring ikke. Hs. kongelige Højhed, der havde mindet om Kjøbenhavns Modtagelse af Kronprinsessen, maatte vide, at selv naar dets Hjærte bankede allerstærkest, kunde Himlen formørkes, og Kjøbenhavn formaaede stundom kun at smile gjennem Taarer. Maaske var det dog ganske godt, at vort Klima ikke indbød til Tryghed og sikker Nydelse. Vi havde haabet at se endnu langt talrigere Gjæster her; men en dyb Hjærtesorg havde ramt Landet og bevirket en Indskrænkning af Festen; alle, som vare komne hid, bød Kjøbenhavn hjærteelig velkommen. I den pavelige Bulle, hvorved Universitetets Oprettelse tillodes, stod der, at Universitetet skulde bygges paa et Sted, hvor *copia victualium haberetur* — i vore Dage vilde man vel have medtaget *copia vini* — og Kjøbenhavn ønskede at vise sine Gjæster, at det endnu som fordem kunde opfylde dette Vilkaar. Det hilsede alle

Gjæster velkomne, Kongehuset, de høje Statsmyndigheder, Universitetet, særlig den Mand, der under Alderdommens graa Haar havde bevaret saa megen Ungdomsfriskhed og Utrættelighed, Repræsentanterne for Hæren og Flaaden, for Kunsten i dens forskjellige Former, men navnlig de Gjæster, der ellers boede udenfor Landets Grænser. Han haabede, at Minderne om disse Dage maatte for alle bevares som lyse i aandelig Betydning, og Kjøbenhavns Kommune, der sjælden havde bedet saadanne Aandens Fyrster til Gjæst, takkede dem for deres Komme. — Det Leve for Gjæsterne, hvormed Taleren endte, besvaredes med rungende Hurraer.

Paa Gjæsternes Vegne svarede først Grev H. Hamilton, der under de Tilstedeværendes Bifaldshilsen besteg Talerstolen og omtrent udtalte følgende:

Ej utan tvekan uppträder jag för att å de främmande gästernas vägnar frambara en tacksägelse för den skål, hvarmed vi blifvit hedrade, icke blott derföre, att jag derpå var oberedd, ty äfven med förberedelse skulle jag behöft påkalla öfverseende, men emedan jag här icke kan känna mig främmande. Jag känner mig ej så i mitt hjerta, och jag bär på mitt bröst tre danska konungars vittnesbörd, att jag icke för första gången är i Danmark. Emellertid har jag erhållit uppdrag att vara tolken af de främmande gästernas tänkesätt, och jag vet att jag är det, då jag til Köpenhamns kommun frambar uttrycken af vår tacksamhet och högaktning. Då vi tacka för den gästfrihet, hvarmed vi här blifvit emottagne, kan jag dock tillägga, att den var af oss väntad. Äfven de bland oss, som ej af egen erfarenhet kände den välvilja, hvarmed en besökande här omfattas, viste dock, att gästfriheten är en dygd, af hvilken vi påstås i norden både gifva och njuta mer än nödigt är. Köpenhamns kommun har dock högre anspråk på tacksamhet af vetenskapernas idkare och vänner, då vi erinra oss det hägn och understöd, universitetet här åtnjutit, det samband, som städse egt rum mellan Köpenhamns universitet och borgerskap — ett samband som icke torde ega sitt motstycke i öfriga hufvudstäder, hvilka inom sig sluta ett universitet. Särskildt erinra vi oss huru Köpenhamns borgerskap och medlemmarne af dess universitet sida vid sida kämpat för stadens försvar, och det minskar ej vår aktning, att

de härar, som stadnat utanför stadens vallar, varit svenska. Den samhällets alla klasser genomträngande känslan af den vetenskapliga bildningens nytta och nödvändighet, som h r gør sig g llende, vittnar lika hedrande f r universitetet och kommunen, och betryggar f r visso den senares blomstring, f r hvilken vi h ja våra glas till en skål, hvarmed vi uttrycka b de v r tacksamhet och våra varma v l nsknin-
ningar.

Professor Bugge fra Christiania traadte derpaa op for ogsaa at takke paa sine Landsm ndes Vegne. Nordmændene, udtalte han, følte sig altid som Sønner af et Folk, der ikke blot i Aarhundreder havde delt onde og gode Dage sammen med Danmark, men ogsaa endnu stedse følte sig knyttet til det ved et aandeligt og hj rteligt Baand. De toge Del i disse Dages Fryd, hvortil København ogsaa havde bidraget sit. Den havde ogsaa Del i H deren som den Jordbund, hvor Universitetet havde kunnet slaa kraftige Rødder. Han vilde ønske, at dette gode Forhold imellem Højskolen og Hovedstaden altid maatte vedblive at bestaa.

Endelig besteg den russiske Gesandt, Baron Mohrenheim Talerstolen. Levende Bifaldsraab hilste ham, da han begyndte sin Tale paa Dansk. Denne lød saaledes:

Den Stilling, et Land indtager paa Historiens Blade, er hyppig langt fra af samme Omfang som paa Verdenskortet, ja oftest er Forholdet endog omvendt; men hver Gang en Dannelsens Overlegenhed optræder, navnlig paa en saa glimrende Maade, som det er Tilfældet her, kan der stedse med fuld Sikkerhed deraf sluttet til et Universitets Tilværelse. Nu omstunder især stadfæstes den Sandhed, at Højskolernes højere eller lavere Trin tillige betegner det Standpunkt, som tilkommer Nationerne indbyrdes. Man kunde næsten være fristet til at sige: som Universitetet, saaledes Nationen. Og derfor bør enhver ægte Dansk med Stolthed hæve sine Blikke op paa sit gamle, ærværdige og dog evig unge Universitet. Navnlig maa Rigets Hovedstad skatte den Begunstigelse, der blev den til Del, at den kan prydes med dette Palladium for hele Landets Liv. København som Stedet for og Bæreren af Landets Dannelse level!

Kort efter at denne Tale var holdt, sluttedes Festen med et af Dirigenten udbragt og med jublende Hurraraab besvaret Leve for Hans kongelige Højhed Kronprinsen. Havde denne Fest i alle Maader været smuk og vellykket, maatte den særlig for Universitetets Lærere være et skjønt Vidnesbyrd om den Samstemning, de havde fundet hos Kjøbenhavns Kommune. Mindet om den vil staa som et smukt Blad i den Krans af Erindringer, der knytte Kommunen og Universitetet sammen.

Kl. 8^{1/2} gik Deltagerne i Festen ombord i tre med Flag smykkede Dampskibe og sejlede til Rysensten, hvorfra de ad Tømmerpladsvejen begave sig til Tivoli. Ved Indgangen her fra Vejen var opført en Æreport, der var prydet med Buster af Ds. Majestæter Kongen og Dronningen og af Ds. kgl. Højheder Kronprinsen og Kronprinsessen. En Salut hilsende Gæsterne, der nu spredte sig i Etablissementet. En glimrende Belysning og et pragtfuldt Fyrværkeri forskjønnede Aftenen.

Imidlertid havde Kommunalbestyrelsen ogsaa søgt at give den store Del af Stadens Befolkning et Indtryk af, at det var en Fest af almen Betydning for det danske Folk, som Universitetet fejrede i disse Dage, og som paa denne Dag, den 5te Juni, faldt sammen med Mindet om Grundlovens Udstedelse.

Som Grundlovsdag fejres den 5te Juni stadig ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning; om Morgenen udføres Choralmusik ved Stadens Kirker; der musiceres i Gaderne og paa de offentlige Pladser; om Aftenen afbrændes — sædvanligvis i Frederiksberg Slotshave — et Fyrværkeri, som plejer at samle en meget talrig Tilskuerkreds. Disse Festligheder havde man i Anledning af Universitetets Jubilæum denne Gang givet en større Udstrækning end sædvanlig, og dette gjælder saavel Musikken som det pragtfulde Fyrværkeri, der var indrettet paa særlig at bringe denne Dagens Betydning i Erindring. At forsøge tilvejebragt en almindelig Procession, Optog eller lignende, som andre Steder ved højtidelige Lejligheder ofte samler Folkets Skarer og giver det Adgang til at tage umiddelbar Del i Højtideligheder af almen Betydning, havde man ikke turdet

indlade sig paa. Men for dog i videre Omfang end ellers at drage Hovedstadens Befolkning, om end paa mindre ceremoniel Maade, som selvstændig Deltager ind i Kredsen af Dagens Festligheder til Ære for Universitetet, var der paa Blegdamsfælleden oprettet en meget rummelig Danseestrate, hvor der fra Kl. 6—10 musiceredes af et talrigt Orchester. Ogsaa her afsluttedes Festligheden med Afbrændingen af et anseligt Fyrværkeri. Ved de saaledes foranstaltede Festligheder var overalt et meget talrigt Publikum tilstede, som i smuk og livlig Stemning glædede sig ved Dagen.

Fredag den 6te Juni.

Det kongelige Galataffel.

Som allerede tidligere berørt, havde Hans Majestæt Kongen vist sin levende Følelse for Universitetsfesten ved i Anledning af den at ville give et Taffel. Til dette, der blev holdt den 6te Juni, blev i alt tilsagt 260 Personer, deriblandt foruden Universitetets Lærere og Gjæster Ministrene, Corps diplomatique, Landstingets og Folketingets fungerende Formænd, Magistraten, Kjøbenhavns Borgerrepræsentanter, Repræsentanter for Studenterne o. fl. a. Tafflet blev holdt paa Kristiansborg Slot, hvor der var dækket i Riddersalen til 200 Personer og til 60 Personer i Drabantsalen. Desto værre gjorde Hans Majestæt Kongens Upasselighed det ogsaa denne Dag umuligt for ham at deltage i nogen Festlighed. Derimod var Hendes Majestæt Dronningen tilstede. Kl. 5 $\frac{1}{2}$ traadte hun, ført af Hans kongelige Højhed Kronprinsen ind i Riddersalen. Ogsaa Hendes kongelige Højhed Kronprinsessen samt Prinserne Vilhelm og Hans deltog i Tafflet.

Da Tafflet nærmede sig sin Slutning, rejste Hans kongelige Højhed Kronprinsen sig og holdt omtrent følgende Tale, som Deltagerne i Tafflet hørte staaende:

Mine Herrer! Universitetets 400 Aars Jubilæumsfest er nu forbi. Disse Festdage ere svundne; men enhver, der har været tilstede ved dem, vil herfra medbringe en uvisnelig Mindekrans. Forinden vi atter skilles, forinden vore kjære Gjæster drage bort, havde Kongen ønsket i sit eget Hus at give dem en hjærtelig Hilsen som et kraftigt Vidnesbyrd om den levende Interesse, som han føler for, og hvormed han har fulgt Universitetet. Desværre har den Upasselighed, der alt har fængslet ham i flere Dage, heller ikke idag tilladt ham at følge sit Hjertes Trang til at være i vor Midte. Han har overdraget mig det Hverv at repræsentere ham her. Med Glæde bringer jeg Dem Hs. Maj. Kongens Hilsen. Jeg knytter hertil det Haab, at det lykkelige aandelige Samliv, der i disse Dage har forbundet Nordens Lærde, maa knytte et nyt kraftigt Baand mellem Nordens Universiteter og derigjennem mellem Folkene indbyrdes. Jeg beder dem ogsaa modtage min personlige Tak for al den i disse Dage mig af alle udviste Venlighed og Imødekommen. Det har styrket mig i Opfyldelsen af den vanskelige Opgave, som stilledes mig for nogle Dage siden. Jeg kan forsikre Dem, at jeg vil bevare Mindet om disse Dage, og at det vil være et dyrebart Minde i et varmt og taknemligt Hjærte. Jeg skal bringe en varm og hjærtelig Hilsen fra Danmarks Konge til den Mand, der trods sin høje Alder paa en saa fyldestgjørende Maade har indtaget den Hædersplads ved Universitetet, som dets Lærere have kaaret ham til. Jeg nedbeder Himlens rigeste Velsignelse over ham og Danmarks gamle Højskole. Paa Kongens Vegne og i hans Navn en hjærtelig Skaal for Universitetet og de kjære Gjæster.

Kraftige Hurraraab besvarede denne Skaal.

Derpaa rejste Universitetets Rektor sig. Han henvendte først Ordet til Hendes Majestæt Dronningen, idet han udtalte, hvormeget de Tilstedeværende glædede sig over og vare stolte af at være samlede under Forsæde af den høje Dame, der som den tredje i Rækken efter Dronningerne Marie Sofie Frederikke og Karoline Amalie med Værdighed og Glans indtog, eller med Karoline Amalie delte den første Plads i Rækken af ædle og elskværdige danske Kvinder. Men denne Glæde og Ære kunde dog, bemærkede han, ikke undertrykke Følelsen af et dybt Savn ved ikke at se Hans Majestæt Kongen, især da

Upasselighed og legemlig Lidelse var Anledningen til dennes Fraværelse. Han bad Hendes Majestæt at bringe Kongen Forsamlingens underdanigste Hilsen forbunden med det mest levende Ønske og Haab, at Allerhøjstsamme snart maatte staa karsk mellem sine Kjære og under Bernstorfs eller Fredensborgs friskt smykkede Bøgesale i fulde Drag indsuge Sundhed og Styrke. Hertil føjede han en inderlig Tak til Hans kongelige Højhed Kronprinsen, der i disse Dage havde været Tolk for Hans Majestæts Følelser, men en Tolk, hos hvem man i hvert Øjeblik havde mærket den fulde personlige Samstemning med, hvad han udtalte i sin høje Faders Navn. Endelig rettede han en Tak til Hendes kgl. Højhed Kronprinsessen for hendes Deltagelse i Festerne; kjær var hun kommet til os fra Frændeland; kjærere var hun blevet os, fordi vi vidste, at, medens hun kjærlig bevarede Barndoms minderne, var dog nu Danmark hendes Hjerte nærmest. Han sluttede, idet han mindede om de kongelige Børn, der i fjerne Lande hædrede det danske Navn, med et Leve for Kongen og hans hele Hus, der istemtes med jublende Hurra.

Kl. 7³/₄ hævdedes Taflet. De fleste af Deltagerne begave sig snart ud til den sidste Festlighed i disse Dage, Studenterballet i Kasino.

Studenternes Festbal i Kasino.

I Begyndelsen syntes Studenternes Festbal ikke at møde saa megen Deltagelse, som det var at vente; men alt som Tiden rykkede nærmere, blev Efterspørgslen efter Billetterne saa stærk, at Deltagernes Antal løb op til mellem 12 og 1300.

Indbydelser vare udgaaede til Universitetets faste Lærere, Æresdoktorerne, Medlemmerne af de nordiske Universiteters Deputationer samt adskillige andre.

Kasinos Lokaler vare dekorerede omtrent som ved Universitetets Diner, dog med de Forandringer, som fulgte af de to Festers forskellige Karakter, og Ordningen af det Hele skyldtes

Fabrikant Cand. phil. Conr. Møller. Den vigtigste Forandring i Dekorationen var den, at Bazargangens Vægge vare blevne bedækkede med Vignetter paa Guldgrund, der (efter Tegning af Maleren Pietro Krohn) fremstillede de Besværligheder, som Athenes lærde Ugle har med at hævde sin Plads i den unge Students Liv. Pergolaen straaled af Lys, og det blev, som rimeligt, især her, at de elegante Dametoiletter kom til deres fulde Ret, naar de promenerende Par bevægede sig fra den ene Sal til den anden og op og ned af Trappegangene. I den store Sal havde Orchestret Plads paa Scenen, i den lille paa Tribunen. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ begyndte Deltagerne at samles, og Kl. lidt over 9 aabnedes Ballet.

Kl. 9 $\frac{1}{2}$ ankom Deres kongelige Højheder Kronprinsen og Kronprinsessen samt Hs. Højhed Prins Hans med Følge, og efterat de en Stund som Tilskuere havde betragtet Ballet fra en af Logerne, begave de sig ned i Salen, hvor de i længere Tid deltog i Dansen med meget Liv, hvorefter de toge bort Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$.

I Pergolaen bag Gulvets Loger samt i Buffetlokalet foran den store Sal serveredes der i Løbet af Natten forskellige Forfriskninger og fra Kl. 11 —1 Souper i Bazargangen og de tilstødende Restaurationsværelser.

Dansen fortsattes saavel i den store som i den lille Sal, ordnet af Marskallerne, indtil Kl. 3, da der gaves Signal til dens Ophør.

Tillæg.

Den varme Tilslutning, som Universitetet i saa rigt Maal havde kunnet glæde sig ved at finde hos Kongen og hans Hus saa vel som hos Folket under selve Festlighederne i Kjøbenhavn, havde sit betydningsfulde Sidestykke i den Iver, med hvilken Festen var bleven fejret rundt omkring i en Mængde af de danske Kjøbstæder, enten den 4de Juni eller i Forening med Grundlovsfesten den 5te Juni. Ikke mindre stærkt fandt den Ihukommelse af Universitetets Betydning for det aandelige Samliv under den fælles Statsstyrelse i Fortiden, der saa levende var bleven udtalt af Ordførerne for Christianias Univetsitet og Studenter, sit Udtryk i festlige Sammenkomster, der fejredes i Christiania og andre norske Byer, ligesom skandinaviske Foreninger i flere af Europas store Stæder samledes til Fæst, for om de end vare fjernede i lang Afstand fra Danmark, saa dog i Tanken at dvæle ved Universitetets Højtid. *)

Medens der om alt dette maa henvises til de Meddelelser derom, som findes i de samtidig udkomne Blade, skal her endnu som Tillæg aftrykkes dels de Adresser, der under selve Festen paa Universitetet den 5te Juni bleve overraktede uden at blive

*) Trende Privatmænd havde under Festen tilsendt Universitetet Skrivelser, der tolkede deres Følelser for dette, Cand. phil. Brygger Jacobsen, idet han oversendte den S. 18 omtalte Broncestatue, Hr. Gamborg-Andresen, Sekretær ved det danske og svensk-norske Konsulat i Cadiz, en født Nordmand, samt fhv. Provst i Slesvig, Martens.

oplæste, dels de Skrivelser, der fra akademiske Borgere i Island, fra den skandinaviske Forening i Newcastle og fra forskjellige Akademier, Universiteter og andre videnskabelige Instituter rundt omkring i Europa tilsendtes Universitetet i Anledning af Festen som Vidnesbyrd om Sympathi og Højagtelse. Hertil slutte sig som et naturligt Suplement de Telegrammer, der i selve de festlige Dage sendtes Universitetet og dets Professorer fra Ind- og Udland. Endelig skal meddeles Titlen paa de Skrifter, som Lærde her i Landet udenfor Universitetet eller i Udlandet havde hædret Festen med at forfatte og tilsende Universitetet.

I. Adresser og Lykønskningsskrivelser.

Q. B. F. F. F. Q. S.

Regiae Universitati Litterarum
Havniensi,

Musarum Sedi Vetustissimae, Sanctissimae, Clarissimae,
De Omnium Artium Incrementis Optime Meritae,
Magnorum Ingeniorum Virorum Fecundissimae,

Quae Per Longam Aetatum Seriem
Patriam Juvit, Erudivit, Illustravit,

In Secundis Dubiisque Rebus

Patrii Moris, Disciplinae, Libertatis Vindex Perstitit,

Civibus Gloriosae Antiquitatis Memoriam Ostendit, Posteritatis Spem
Praeluxit;

Nunc Fausto Omine

Rectore

Joanne Nicolai Madvigio,

Scandicae Doctrinae Lumine Splendidissimo,

Quintum Felix Seculum Auspicanti

Nonis Junii MDCCCLXXIX.

Loco Sanguine, Admirazione Amore Proxima

Pie Verecunde,

Venerabunda Laetabunda,
 Ex Danicae Virtutis Humanitatis Artis Vetusta Sede
 Salutem Mittit, Gratulatur, Prospera Omnia Precatur
 Universitas Carolina Lundensis.

Till
 Kjøbenhavns
 Universitet,
 Helsing
 från Systeruniversitetet i
 Upsala.

Väldiga vingslag tiden har viftat,
 Sedan, o syster, dagen du såg.
 Väldiga stridshugg släktfolken skiftat,
 Valplats de blodat och vaggande våg.

Födda i fredlös fäderneboning,
 Sent, men till sist vi sökte hvarann,
 Sökte och funno fränders försoning:
 Ungdommens fylking först henne fann.

Tack för din tro, trots tidernas tecken,
 Sångens och sanningens soliga hall!
 Framtidens fylgia i fladdrande vecken
 Gömmer den gård, som gäldas dig skall.

Följe dig lycka på fredliga färden,
 Följe dig heder, som hittils du haft!
 Väna Valkyria, vise du världen
 Kärnan af nordisk kundskap och kraft.

Q. B. F. F. S.

Inclutissimae . Ac . Vetustate . Venerabili .
Universitati . Hafniensi .

Annis . Abhinc . Qvadringentis . Conditae .

Omnium . Ingenuarum . Artium . Et . Optimarum . Literarum . Sedi .
Sanae . Doctrinae . Et . Humanitatis . Laude . Scholae . Clarissimae .
Professorum . Eximia . Eruditione . Praestantium . Frequentia . Quum .

Olim . Insigni . Tum . Etiamnunc . Florentissimae .

Alumnorum . Innumerabilium . Qvi . Aut . Artium . Literarumqve .
Egregie . Cultarum . Laude . Decorati . Aut . Publicis . Muneribus .
Sapientissime . Administratis . Non . Solum . In . Patria . Sed . Etiam .
Apud . Exteros . Populos . Sunt . Nobilitati . Beatissimae . Et . Fecun-
dissimae . Procreatrici .

Nonis . Iuniis . Huius . Anni . MDCCCLXXIX .

Qvarta . Sacra . Saecularia . Sollemniter . Celebranti .

Constantia . In . Rebus . Adversis . Ac . Felicitate . Illustrissimae .
Musarum . Sedi . Vere . Et . Sincere . Ut . Omnes . Boni . Probiqve .
Per . Totam . Evropam . Laetantes . Ac . De . Praeteritis . Gloriosis-
sime . Transactis . Congratulantes .

Faustissima . Omnia . Precamur .

Amicitiam . Voluntatem . Pollicemur .

Sanctis . Studiorum . Vinculis . Coniunctissimi .

Rector . Senatusqve . Et . Professores . Universitatis .

Literarum . Leopoltanae .

Leopoli *) . A . D . X . Calendas . Jvnias . MDCCCLXXIX .

Dr. Leo eques de Biliński, h. t. Rector magnificus.

Dr. Sigismundus Węciewski, h. t. Prorektor Universitatis.

Dr. Laurentius Zmurko, decanus facul. philos.; — Dr. Felix
Kreutz, mineralogiae prof.; — Dr. Isidorus Szaraniewicz, historiae
Austr. prof.; — Dr. Ferdinandus Żródtowski, prof. iuris Romani; —
Dr. Aemilianus Ogonowski, prof. literarum ruth.; — Dr. Ignatius
Hawranek, prof. medicin. theoret. emeritus; — Bronislaus Radziszewski,
ph. dr. chemiae prof. p. ord.; — Romanus Pilat, phil. doct., litter.
et serm. polon. prof. p. e. o.; — Theophilus Ciesielski, phil. Dr. bot.
pr. p. o.; — Dr. Alexander Ogonowski, prof. jur. civil. austr.; —
Dr. Julius Ochorowicz, philos. docens; — Dr. Alexander Brückner,
doc. priv. lg. slav.; — Dr. Antonius Kalina, doc. privat. philol.
slav.; — Thomas Stanecki, ph. dr. phys. prof. p. ord.; — Dr.
Syrski, prof. p. ord.; — Dr. Eduardus Rittner, juris canon. prof.;

*) Lemberg.

— Dr. Clemens Sarnicki, prof. p. ord. studii biblici V. T. prodecanus facult. theologicæ; — Dr. Leonardus Pietak, h. t. decanus fac. jur. pol.; — Dr. Andreas Fangor, prof. j. civil. austr.; — J. u. et Phil. Dr. Eduardus Buhl, prof. j. germ.; — Dr. Mauritius eques de Kabat, prof. proc. civ. austr.; — Dr. Felix Gryziecki, prof. jur. crim.; — Dr. Ernestus Till, jus pr. austr. doc.; — Dr. Gust. Roszkowski, prof. jur. gent.; — Dr. Longinus Fugel, med. forens. priv. doc.; — Dr. Stanislaus Szachowski, jur. rom. doc.; — Xaverius Liske, ph. dr., hist. univ. prof. publ. ord.; — Thaddæus Pilat, j. u. dr. jur. pol. et statist. prof. p. o.; — Ludovicus Ćwikliński, philos. dr. et artt. lib. mag., philol. prof. publ. e. o.; — Eusebius Czerkawski, A. A. L. L. et phil. dr., philosophiæ prof. p. o.; — Dr. Augustus Balasits, proc. civ. priv. docens; — Dr. Alexander Hirschberg, hist. Polon. priv. docens.; — Dr. Oecarius Fabian, phys. math. prof. extraord.; — Dr. Franciscus Kamieński, botan. priv. docens.

Till Herr Rector Magnificus
och

Consistorium vid Köpenhamns Universitet.

Öfver haf och land sändes Eder från Finlands högskola en hjertlig och aktningsfull helsning på den högtidsstund, då Köpenhamns universitet firar fyra seklers stora, ärorika minnen.

När Danmarks universitet stiftades, bestod ännu, om ock svag och hotad, den skandinaviska unionen, som lät Danmarks konung sträcka sin spira äfven till Finlands bygder. Ej långt derefter brast Margarethas skapelse sönder. Så bléfvo våra länders öden åter länkade i skilda banor innan ännu en känsla af politisk sammanhörighet kunnit fatta rot.

Men den kultur, som vid Nordens högskolor har sina förnämsta härdar, röjer likväl månget drag af ett gemensamt skaplynne; och i andliga ting förkunnas för Finlands folk, likasom för Danmarks, Reformationens stora tankar.

De hafva ej varit likgiltiga för oss, de segrar, som vunnits på forskningens fält af Danmarks frejdade lärde. Kraftiga väckelser hafva vi emottagit af Eder i språkvetenskap, i häfde- och fornforskning, i vetandet om naturen och rättsordningen. Så mötas vi ofta

uti den verld, der idéerna lefva och kämpa, och der sanningen sprider sitt klara sken öfver det förgängliga såväl som öfver det oförgängliga.

Och då vi helsa Eder idag, så veta vi det väl, att denna helsing vinner genklang vida i vårt land. Ty man älskar i Finland Edra skalders dikter liksom I lärt Eder lyssna till tonerna från våra barders lyror. Och mången gång ljuda vid ungdomens fester i Helsingfors samma sänger som Danmarks studenter sjunga.

Med rättmätig stolthet kan Köpenhamns universitet skåda tillbaka på de flydda fyra århundraden. Dess arbete för vetenskapen har varit en betydelsefull insats uti det menckliga vetandets utveckling. Ifrån dess lärosalar har ljuset utstrålat kring fadersneslandet så att i folkbildningens ädla sak få stater mäta sig med Danmark. Och när i motgångens dagar, ej mindre än i lycklig tid, patriotismens heliga känsla varit mäktig i den danska nationen, visst har äfven den fått näring och lyftning från högskolans ideella sträfanden.

Åldrigt och vörndadvärdt, är Edert universitet dock ungdomsfriskt och mandomsstarkt tillika. I hoppets gröna färg har våren smyckat Danmarks fagra öar. Ware det en bild af rik och herrlig framtid för Köpenhamns universitet!

Helsingfors, den 31. Maj 1879.

Kejsrerliga Alexanders Universitetet i Finland,
Dess Consistorium:

W. Lagus.

F. J. von Becker. — Otto Hjelt. — Z. J. Cleve. — Georg Z. Forsman. — Aug. Ahlqvist. — S. O. Lindberg. — Fr. W. Mäklin. — C. G. Estlander. — Th. Rein. — Robert Montgomery. — J. A. J. Pippingsköld. — E. Strandman. — Herman Råbergh. — L. Mechelin. — Konrad Hällstén. — Gustaf Johansson. — F. J. Wiik. — Gösta Mittag-Leffler. — J. W. Runeberg. — Selim Lemström.

Adresse
 fra akademiske Borgere i Island
 til Københavns Universitet
 i Anledning af dets 400-Aars Fest.

Enhver, der har erholdt sin videnskabelige Uddannelse ved Københavns Universitet, maa nu, da Universitetet agter at fejre Mindet om sin 400aarige Bestaaen og Virksomhed, mindes Samme med en inderlig Følelse af Taknemmelighed og Deltagelse. Navnlig have vi Islændere en særlig Anledning dertil, idet den udmærkede Liberalitet og Humanitet og de særlige Begunstigelser, som Universitetet har vist Islænderne, have gjort os muligt at studere ved Universitetet, og saaledes komme i Besiddelse af Kundskaber, som det ellers vilde have været umuligt for de fleste af os at opnaa.

Idet vi mindes dette med en dybtfølt Taknemmelighed, lykønske vi Universitetet med dets hæderlige og velsignelsesrige 400aarige Virksomhed, og udtale vore varmeste og inderligste Ønsker for dets fremtidige Blomstring.

Reykjavik, den 1ste Maj 1879.

Hilmar Finsen. — Bergur Thorberg. — P. Pjetursson. — Jón Pjetursson. — Magnus Stephensen. — L. E. Sveinbjørnsson. — Tómas Hallgrímsson. — Kristian Jónsson. — Arni Thorsteinsen. — Jónas Jónassen. — Eggert Theodor Jónassen. — S. Melsted. — Páll Melsted. — H. K. Friðriksson. — Halldor Guðmundsson. — Ásmundur Sveinsson. — Hallgrímur Melsted. — Steingrímur Johnsen. — H. J. Helgesen. — Ben. Grøndal. — Jón Jónsson. — H. Hálfðánarson. — H. Arnason. — Jón Sveinsson. — Pjetur Jónsson. — H. Johnsen. — Jón Thorkelsson. — Indriði Einarsson. — Hallgrímur Sveinsson. — Jón Hjaltelin. — Steingr. Thorsteinsson.

Den skandinaviske Forening
 Newcastle on Tyne
 70 Maple Str.

6 Juni 1879.

Hs. Excellence Konferensraad Madvig, R. E. P. P.

Kjøbenhavn.

Fra vort nordiske Samfund er det behagelige Hverv bleven mig overdraget at frembære dets oprigtigste, hjærteligste Lykønskning i Anledning af Danmarks Universitets 400 Aars Jubilæum. Ogsaa

fjernt fra Danmark boer der Folk, som takke den fra det danske Universitet udgaaende Kundskabens Aand som en velsignelsesrig Kilde. Gud holde sin Haand over denne Højskole i Fremtiden som i Fortiden. Gud give Ds. Excellence mange Aar endnu at virke som den første af Sønnerne i Aandernes Rige. Gud bevare Danmark, dets Konge og dets Folk.

Paa den skandinaviske Forenings Vegne
 efter Bemyndigelse
 Ahrent Rømler,
 Præsident.

Rectori et Senatui academico literarum
 Universitatis Havniensis
 S. P. D.

rector et senatus regiae

Universitatis Francisco-Josephinae Zagrabienensis.

Literas, quibus nos, viri amplissimi, benignissime certiores fecistis, almam literarum Universitatem Vestram calendis Juniis a. c. quarta saecularia acturam esse, d. III. mensis Junii accepimus.

Quam ob rem summa laetitia affecti, qua par est, cum reverentia Vos rogamus, ut gratulationem nostram seram quidem, sed sinceram animoque ex aperto emanantem benevoli accipiatis. Faxit Deus Optimus Maximus, ut quae iam quatuor saecula literarum humanitatem non minore cum prosperitate per artiores patrios fines quam per exterarum gentium terras propagavit alma Universitas Vestra in posterum quoque tempus maneat inclitum humanitatis domicilium, vera artium literarumque sedes. His votis piissimis gratias adiungimus debitas non modo quia nobis festa saecularia Universitatis Vestrae comiter nuntiaстis, verum etiam quia eximia cum liberalitate et scriptorum ad festam laetitiam testandam editorum et nummi memorialis spem fecistis iucundissimam.

Valete nobisque pergite favere.

Datum Zagrabiae*) die V. m. Junii MDCCCLXXIX.

*) Agram.

Universität
Basel.

Basel den 21ten Juni 1879.

An das hochlöbliche Rektorat der Universität,
Kopenhagen.

Im Namen und Auftrag des Senates der Universität Basel beehren wir uns, Ihnen unsern Dank auszusprechen für Ihre geehrte Mittheilung vom 29ten Mai d. J., betreffend die am ersten Juni stattgehabte vierhundertjährige Jubiläumsfeier Ihrer Universität. Zu unserm Bedauern war keine Zeit mehr vorhanden Ihnen unsere Glückwünsche rechtzeitig zukommen zu lassen; wir erlauben uns jedoch Ihnen dieselben nachträglich zu übermitteln, verbunden mit unsern besten Wünschen für ein ferneres gedeihliches Bestehen Ihrer altberühmten Universität.

Im Auftrag des akademischen Senates

der Rektor:

E. Kautzch;

der Schreiber:

Dr. G. Soldan.

Regia Academia scientiarum Borussica Universitatis
Havniensis Rectori et Senatui academico salutem dicit.

Communi vinculo cum contineamur quicumque bonas litteras amamus colimusque, quarta saecularia Universitatis Havniensis nostris quoque votis nos Germani persecuti sumus. Festi diei memoriae perpetuandae causa quaecumque ipsi edidistis ab aliisve accepistis, ea si nobiscum a vobis communicabuntur grati accipiemus. Nam quos partium studia aliquamdiu dissociarunt, studia artium eos rursum conjungunt, modo perite et libere et liberaliter instituantur.

Datum Berolini d. XVII. m. Julii MDCCCLXXIX.

Aem. du Bois-Reymond. Curtius. Mommsen.

A. Amvers.

Académie Royale Bruxelles le 12 Juin 1879.
Des Sciences, Des Lettres et
Des Beaux-Arts de Belgique.
Palais des Académies.

Monsieur le Recteur.

J'ai l'honneur de vous faire savoir que j'ai donné lecture à l'Académie Royale de Belgique, de votre lettre du 29 Mai, par laquelle vous nous avez annoncé que votre Illustre Université célébrera pendant les Kalendes de Juin, le quatre centième anniversaire de sa fondation.

L'Académie m'a chargé de vous présenter ses félicitations les plus chaleureuses au sujet de ce mémorable événement. Elle fait les vœux les plus sincères pour la continuation de la prospérité de votre savant Etablissement.

Veillez agréer, Monsieur le Recteur, l'expression de mes sentiments les plus distingués.

Le secrétaire perpétuel de l'Académie

J. Liagre.

A Monsieur J. N. Madvig,
Recteur de l'Université de Copenhague.

Rector und Senat Greifswald, den 1sten Juli 1879.
der Königl. Universität Greifswald.

Die Kunde von der Feier mit welcher Ihre ehrwürdige Hochschule den Ablauf des vierten Jahrhunderts Ihres Bestehens festlich begangen, hat auch unsere warme Theilnahme erregt. Haben es auch die Verhältnisse uns nicht möglich gemacht, unsere Glückwünsche zu dem festlichen Tage selbst darzubringen, so wollen wir doch nicht unterlassen, es auch nachträglich noch auszusprechen, wie lebhaft wir die hervorragende Bedeutung empfinden, welche Ihre Universität für die gesammte wissenschaftliche Forschung der Gegenwart besitzt, und wie herzlich wir wünschen, dass das neu begonnene Saeculum dem verflossenen würdig zur Seite treten möge

Haerberlin.

An
die Königliche Universität zu Kopenhagen.

Treptau.

Universitatis litterarum
Heidelbergensis
Prorector et senatus academicus
Universitati Havniensi
S. P. D.

Ex epistula a Vobis ad nos d. XXIX. mensis Maji data et post Kalendas Junias accepta his ipsis Kalendis sollemnia conditae ante quatuor saecula academiae a Vobis rite peractum iri certiores facti sumus.

Etsi igitur ipso die festo Votis nostris publice nuncupatis sollemnitati Vestrae adesse non poteramus, tamen etiam nunc per epistulam ad Vos datam faustissima quaeque pro quinti ab academia vestra inaugurati saeculi felicitate a D. O. M. precari volumus.

Haud enim immemores esse possumus cum vinculi illius interni quo omnes qui artium ac scientiarum studio tenentur conjuncti sunt tum maxime communis illius stirpis atque indolis, qua omnes Germanicae gentes jure gloriantur.

Dabamus Heidelbergae d. XIII. Junii a. MDCCCLXXIX.

Dusch,
h. t. Prorector.

Academiae Havniensi
celeberrimae Rector Senatusque Universitatis
Caesareae Mosquensis
S. D. P.

Quum de feriis in memoriam CCCC annorum, per quos Academia Havniensis perpetua eaque summa scientiae ac doctrinae laude floruit, Kal. Jun. agendis nuntium accepissemus, nunc huic quasi seminario cuidam litterarum et artium celeberrimo diem illum feliciter et splendide peractum laetissimo animo gratulamur atque, uti gloria illa meritissima ad amplificandas propagandasque doctrinas et litteras, adolescentesque discendi studiosos scientiis ornandos magis magisque crescat et augeatur precamur et oramus.

Dedimus Mosquae a. d. IV. Jd. Jul. a. MDCCCLXXIX.

Rector Universitatis Nicolaus Tichourawoff.
Senatui a litteris adjunctus A. Greve.

Universitatis Oxoniensis
Cancellarius Magistri et Scholares
Universitatis Havniensis
Rectori Magnifico Senatui Academico
S. P. D.

Laetitia cum summa gratulamur vobis Academici Academicis qui intellexerimus vos natalem nuper diem Universitatis vestrae Kalendas Junias post quattuor saecula feliciter instauratum optimis auspiciis feriatos peregisse. Et quoniam per vestram epistolam certiores facti sumus vos ita constituisse saecularia illa gaudia celebrare ut in partem votorum pro salute vestra susceptorum nos quoque advocati essemus ob tantam pietatem et benignitatem vobis gratias agimus animo gratissimo maximas et omnia fausta et felicia esse futura Universitati Havniensi exoptamus et auspicamur. Etenim non illud solum constat omnes artes et scientias quae ad humanitatem pertineant, ut ait Tullius habere quoddam commune vinculum et quasi cognatione quadam inter se contineri, sed necesse est ut omnes homines qui bonarum artium studiosi aut philosophiae amatores sint sibi invicem faveant adrideant opitulentur. Atque artiore quodam vinculo Haunienses cum Oxoniensibus coniungit Rectoris vestri in utraque Academia praelucens caeteris gloria viri insignissimi Madvigii, qui de comitiis vestris octogesimum jam annum agens, non rude, sed elephanto, donatus domum decedit. Bona verba denique in bono die vestrae dicentes Universitati, quae jam nunc quattuor exegit saecula, hoc precamur quod et ratum fore pro certo habemus, ut per annos innumerabiles vivax eadem floreat, utque vota omnia vestra et incepta ad bonos exitus in aeternum ducat Deus Optimus Maximus.

Datum in domo nostra Convocationis a. d. XV. Kal. Jul. a. s.
MDCCLXXIX.

(L. S.)

Institut de France
Académie Française.

Paris le 12 Juin 1879.

Monsieur le Recteur.

Dans sa dernière séance, l'Académie Française a reçu communication de la lettre que vous avez bien voulu lui écrire le 31 Mai

dernier, à l'occasion des fêtes solennelles par lesquelles l'Université de Copenhague vient de célébrer son quatrième centenaire.

L'Académie eut été charmée de s'y faire représenter et Elle regrette qu'à raison des circonstances pénibles que vous rappelez, ce plaisir n'ait pu lui être offert. Croyez bien, Monsieur le Recteur, que, de loin comme de près, Elle s'associe cordialement à vos souvenirs et à vos espérances.

Les écrits précieux et la médaille commémorative dont vous nous annoncez l'envoi seront reçus avec une profonde gratitude et une place d'honneur leur sera assignée dans la Bibliothèque de l'Institut.

Agréez, Monsieur le Recteur, avec les remerciements de l'Académie Française et ses vœux sympathiques pour l'ancienne et illustre Université de Copenhague, l'assurance de ma haute considération et de mon dévouement.

Le Secrétaire Perpétuel
Camille Doucet.

A Monsieur le Recteur de l'Université de Copenhague.

Société
pour
l'Etude des Questions
d'Enseignement Supérieur.

Paris, le 1 Juin 1879.

Monsieur le Recteur.

La Société pour l'étude des questions d'enseignement supérieur, instituée à Paris, il y a un an, et qui compte déjà parmi ses membres la plupart des professeurs des universités françaises, a voulu se joindre aux corps savants qui, de France, s'apprêtent à exprimer leurs vives sympathies pour l'illustre université de Copenhague.

J'ai l'honneur de vous envoyer l'adresse votée par notre Conseil et de vous prier d'en donner lecture le jour de la grande fête du quatre centième anniversaire.

La Société a fait hommage à l'Université de son premier volume; elle lui enverra ses publications ultérieures. Vous y trouverez bientôt les premières études sur les universités scandinaves, avec les quelles nous desirons vivement entrer en relations suivies. Nous donnerions volontiers dans un de nos plus prochains bulletins un récit des fêtes

que vous allez célébrer et les discours qui seront prononcés, si vous voulez bien nous les faire parvenir.

Veillez agréer, Monsieur le Recteur, l'hommage du respect de
Votre très-obeissant serviteur

E. Lavisse,

Secrétaire-général de la Société.

M. Madvig

Recteur de l'université de Copenhague.

Société

pour l'étude des questions d'enseignement supérieur.

Paris le 1 Juin 1879.

Le Président de la Société pour l'étude des questions d'enseignement supérieur,

Les membres fondateurs de la Société

M. M. Beaussire, député, professeur honoraire de Faculté.

Paul Bert, député, professeur à la Faculté des Sciences.

Berthelot, membre de l'Institut, inspecteur général de l'enseignement supérieur.

Boissier, membre de l'Académie française, professeur au Collège de France.

Boutmy, directeur de l'Ecole libre des Sciences politiques.

Bufoir, professeur à la Faculté de Droit, vice-président de la Société.

Bréal, membre de l'Institut, professeur au Collège de France.

Fustel de Coulanges, membre de l'Institut, professeur à la Faculté des Lettres.

Paul Gide, professeur à la Faculté de Droit.

Dr. Jaccoud, membre de l'Académie de médecine, professeur à la Faculté de médecine.

Paul Janet, membre de l'Institut, professeur à la Faculté des Lettres, vice-président de la Société.

Laboulaye, sénateur, membre de l'Institut, administrateur du Collège de France, Président de la Société.

Lavisse, maître de conférences à l'Ecole normale, secrétaire général de la Société.

Dr. Lefort, membre de l'Académie de médecine, professeur à la Faculté de médecine, vice-président de la Société.

Dr. Liouville, député, professeur agrégé à la Faculté de médecine de Paris.

Lœwy, membre de l'Institut, membre du Bureau des Longitudes.

Monod, directeur à l'École des Hautes Etudes.

Gaston Paris, membre de l'Institut, professeur au Collège de France.

Pasteur, membre de l'Institut, professeur honoraire de Faculté,
vice-président de la Société.

Perrot, membre de l'Institut, professeur à la Faculté des Lettres.

Renan, membre de l'Académie française, professeur au Collège de
France.

Ribot, député, professeur à l'École des Sciences politiques.

Schutzenberger, professeur au Collège de France.

Taine, membre de l'Académie française, professeur à l'École des
Beaux-Arts.

prient Monsieur le Recteur de l'Université de Copenhague de
vouloir bien transmettre à l'Université, à l'occasion de la fête du
quatre centième anniversaire de sa fondation, l'expression de la vive
sympathie qu'ils éprouvent pour cette illustre Institution, pour ses
Professeurs et ses Elèves, et pour le vaillant pays de Danemark dont
elle est une des gloires.

(Generalsekretariatets Seglmærke.)

Faculté de Théologie protestante de Paris.

Paris, le 2 Juin 1879.

Monsieur le Doyen!

La Faculté de théologie protestante de Paris vous envoie, par
mon organe, à vous et à vos honorables collègues, à l'occasion de la
fête du quatrième centenaire que célèbre votre Université, ses meil-
leurs voeux et l'expression chaleureuse de toute sa sympathie. Que
le Dieu tout-puissant, au nom duquel nous vous tendons une main
fraternelle, bénisse abondamment les travaux de votre Faculté et qu'il
les fasse tourner au bien de votre chère Eglise et à la prospérité de
votre pays!

Veillez agréer, Monsieur le Doyen, l'assurance de mes senti-
ments profondément dévoués.

(Fakultetets Seglmærke.)

F. Lichtenberger.

Monsieur Martensen,
Doyen de la Faculté de théologie de Copenhague.

Museum
d'Histoire Naturelle.

5 Juin 1879.

Direction.

Le Museum d'histoire naturelle, oublié par mégarde dans le télégramme du Ministre, ne veut pas que l'Université de Copenhague puisse penser qu'il reste indifférent à la grande fête que célèbre tout le Danemark. Il se joint aux autres établissements d'Instruction publique français pour saluer cette Université et pour lui souhaiter la plus longue et la plus prospère existence. Il est heureux de trouver l'occasion d'affirmer pour son compte les sentiments qui ont toujours uni le Danemark et la France.

E. Fleury. — A. Milne Edwards. — Ed. Bureau. — A. de Quatrefages. — Ph. van Tieghem. — J. Decaisne. — A. Daubrée. — Albert Gaudry. — Edm. Becquerel. — Léon Vaillant. — A. Des Cloizeaux. — Edmond Perrier. — Emile Blanchard.

An

Rector und Senat
der Universität Kopenhagen.

Die Anzeige der vierten Saecularfeier Ihrer Universität ist uns zu unserem Bedauern nicht zeitig genug zugegangen, um mit unserem Glückwunsch auf den Tag des Festes eintreffen zu können.

Wir hoffen, dass die Versicherung unserer aufrichtigen Theilnahme an dem seltenem Fest auch heute noch eine freundliche Aufnahme finden werde.

Ihre Universität glänzte und glänzt durch zahlreiche Namen, die man auch bei uns in die ersten Reihen stellt, und erfreut sich einer ausgebreiteten Wirksamkeit. Möge diese Blüthe und Kraft in dem angetretenen fünften Saeculum sich erhalten und ihr Verkehr mit deutscher Wissenschaft zum Besten beider Theile lebendig bleiben.

Tübingen am 5. Juni 1879.

Rector und Senat der Universität Tübingen,

R. Roth.

II. Telegrammer.

Aalborg, den 4de Juni 1879 Kl. 8, 58 M. Efterm.

Rector Magnificus ved Københavns Universitet.

Det er ikke alene i Hovedstaden, hvor i disse Dage Universitetets 400 Aars Jubelfest højtideligholdes, at denne Fest hilses med Glæde og Stolthed, men i enhver Del af Kongeriget. Besjælet af samme Følelser tillader undertegnede Byraad sig herved paa Aalborg Byes Vegne at sende Dem i Egenskab af Rector magnificus ved Universitetet vor ærbødige Hilsen og Bevidnelsen af den Højagtelse og Beundring, hvormed vi se op til den ophøjede Læreanstalt, hvorfra Statens kraftigste Støtter, Oplysning og Videnskab have deres Udspring.

Paa Byraadets Vegne,
Stricker,
Formand.

Aalborg, den 4de Juni 1879 Kl. 4, 10 M. Efterm.

Rector magnificus,

Professorernes Middag, Kasino, Kbhvn.

Omtrent 120 ældre og yngre akademiske Borgere fra en stor Del af Nordjylland ere idag samlede ved et Festmaal i Aalborg for at fejre Universitetets 400aarige Jubilæum. Opfyldte af Taknemlighed for, hvad hele Fædrelandet og de selv skyldte Universitetet og dets Lærere saavel i Fortid som i Nutid, og med Glæde ihukommende deres Studenteraar, sende de det herved paa dets første Højtidsdag en hjertelig og ærbødig Hilsen, som de bede dets som Videnskabsmand berømte, som Universitetslærer og Fædrelandsven elskede og højagtede Rektor om at modtage paa dets Vegne, idet de dertil føje et inderligt Ønske om, at det fremdeles maa blomstre i Aarhundreder til Fædrelandets Ære, til Videnskabens Fremme i alle Retninger, til Ungdommens aandelige Væxt, som et Hjem for alt skjønt og godt, hvorfra Oplysning og Vækkelse maa udbrede sig til alle Sider til Velsignelse for vort Folk! Gud bevare det og vort elskede Fædreland!

Heiberg, Læge,
Formand for Festkomiteen.

Aarhus, den 4de Juni 1879.

Til Universitetets Rektor,
Konferensraad Madvig,

Kjøbenhavn.

I dyb Erkjendelse og med inderlig Paaskjønnelse af den forædlende og oplysende Indflydelse, som Kjøbenhavns Universitet under sin 400aarige Bastaaen har udøvet paa vort kjære Fædreland, udtaler Aarhus Byraad sin hjertelige Deltagelse i dets Glædesfest og de varmeste Ønsker for dets Fremtid.

I Byraadets Navn

Schmidten,
Borgmester.

Aarhus, den 4de Juni 1879 Kl. 3, 39 M. Efterm.

Festkomiteen for Universitetslærernes Festmaalid,

Kjøbenhavn.

100 akademiske Borgere, der ere samlede til en festlig Sammenkomst i Aarhus, bringe i taknemlig Erindring om Universitetets Betydning for Land og Folk, dette og dets Lærere en hjertelig Lykønskning paa denne Højtidsdag, idet vi ønske Universitetet et lykkeligt og kraftigt Liv i en lang Fremtid.

Paa Forsamlingens Vegne

H. Sørensen,

Stiftsprovst.

Frederikshavn, den 5te Juni 1879 Kl. 6, 15 M. Efterm.

Til Universitetets Rektor,
Konferensraad Madvig,

Kjøbenhavn.

En Kreds af Mænd og Kvinder, der ere samlede her for at festligholde Grundlovsdagen, mindes taknemligt Universitetet og dets betydningsfulde Virksomhed, takke det for, hvad det i de forløbne

Aarhundreder har udrettet for Videnskaben og for Folket, og ønske det en velsignelsesrig Fremtid.

Paa Forsamlingens Vegne:

Deichmann. Branth. Friis. Tutein.
Vogelius.

Holstebro, den 5te Juni 1879 Kl. 9 Efterm.

Universitetet, Kjøbenhavn.

Akademiske Borgere, Mænd og Kvinder fra Holstebro og Omegn, samlede ved Grundlovsfesten her, anerkjende med Taknemlighed den Velsignelse og Nytte, der i de forløbne 400 Aar er udgaaet fra Universitetet til det danske Folk, og sende det sin varme Tak og Ønskerne om en fortsat velsignelsesrig Virksomhed.

Bardenfleth, Gleerup, Petersen,
Amtmand. Justitsraad. Præst.
Dethlefsen, Schrader,
Læge. Præst.

Nykjøbing i Jylland, den 4de Juni 1879 Kl. 5 Efterm.

Til Universitetets Rektor,

Festmiddagen i Kasino, Kjøbenhavn.

Undertegnede akademiske Borgere, forsamlede til Fest i Nykjøbing paa Mors, bringe Universitetet en Hilsen paa dets betydningsfulde Højtidsdag. Vi mindes med Tak, hvad vi selv have modtaget ved Landets Højskole. Vi se med Stolthed og Glæde tilbage paa dens Fortid, og vi ønske, at den i kommende Sekler maa blomstre til Velsignelse for vort Folk og Fædreland.

L. Cederfeld de Simonsen. — Andreas Faartoft. — Charles Gandrup. — F. Vestergaard. — L. Winther. — P. J. Pedersen. — F. Heiberg. — N. Hagensen. — Nyrop. — William Thomsen. — B. Top. — Theilade. — Johan Hinding. — T. Aastrup. — C. B. Koch. — H. V. Hansen. — Ludv. Møller.

Ringkjøbing, den 5te Juni 1879 Kl. 7, 23 M. Efterm.
 Excellencen Elefantridder Madvig, Universitetets Rektor
 Kjøbenhavn.

Danske Mænd og Kvinder fra Ringkjøbing By og Omegn ere
 samlede i festlig Lag og sende Universitetet en hjærtelig Hilsen
 paa Festdagen.

Schjøtt.

Viborg, den 5te Juni 1879 Kl. 10, 5 M. Form.
 Universitetets Rektor,

Kjøbenhavn.

En talrig Kreds af akademiske Borgere og Deres Venner, der
 igaar Aftes vare samlede i Viborg for at fejre Jubelfesten, sende
 Kjøbenhavns Universitet en hjærtelig Lykønskning og Tak.

Åbo, den 6te Juni 1879 Kl. 12, 45 M. Efterm.
 Till Rektoren vid Universitetet,

Kbhvn.

Härvarande danske undersätter hafva ålagt mig med anledning
 af Eder jubelfest framföra våra vördnadsfulla lyckönskningar, Gud
 beskydde Danmark, konungahusat och Köpenhamns högaktade högskola.

Malm,

Generalkonsul.

Moscou, den 3dje Juni 1879 Kl. 4, 16 M. Efterm.
 Universitetets Rektor, Konferensraad Madvig,
 Kbhvn., Danmark.

En trofast Hilsen til Kjøbenhavns Universitet fra de i Moskva
 den 4de Juni forsamlede Danske.

Louis de Nægler. P. A. Jørgensen. Otto Forchhammer.
 Thor Lange.

Aabenraa, den 5te Juni 1879 Kl. 9, 30 M. Form.
 Til Komiteen for Universitetsfesten,
 Kjøbenhavn.

Aabenraa Amts danske Landboforening sender sin Hilsen og
 bedste Ønsker til de forsamlede Brødre i Anledning af Universitets-
 festen. Adskilte, som vi ere, kan vi ikke offentlig fejre Festen, men
 vort Hjærte tilhører vort gamle Fædreland. Held og Lykke for
 Universitetets Fremtid.

Paa Landboforeningens Vegne,
 Tolderlund.

Haderslev, den 5te Juni 1879 Kl. 5, 8 M. Efterm.
 Excellence Rector magnificus Madvig,
 Festlokalet Larsens Plads
 i Kjøbenhavn.

Idet vi lykønske vor *alma mater* paa hendes Jubelfest, istemme
 vi Bønnen og Ønsket om en lys og ærefuld Fremtid for Kjøbenhavns
 Universitet, til Velsignelse for det hele Folk.

C. Bentzon. G. G. Bjørnhauge. C. H. Bruhn. L. Lahde.
 Th. Sabroe. P. L. Skau. S. G. Sørensen.

Flensborg, den 4de Juni 1879 Kl. 4, 24 M. Efterm.

Til Festudvalget ved Universitetets Festmiddag

i Kasino, Kjøbenhavn.

Gud velsigne *alma mater*, og lade af hendes Skjød i de kommende Dage fremspire Mænd, der ere mægtige til i Ord og Skrift at værne om Danmarks Ære. Dette ønsker Studenten fra 1847, der ej kan være saa lykkelig at tage Del i Jubelfesten.

Hans Carstens,
Præst i Flensborg.

Christiania, den 4de Juni 1879 Kl. 7, 50 M. Efterm.

Universitetets Rektor,

Kjøbenhavn.

Universitetets Lærere og Medlemmer af Videnskabssekretariatet i Christiania, forsamlede til Fest, sende Kjøbenhavns Universitet sin Lykønskning til dets Firehundredaarsfest.

Quod felix faustumque sit!

Aschehaug.

C. M. Guldberg.

Christiansand, den 4de Juni 1879 Kl. 8, 5 M. Efterm.

Universitetets Rektor

Kjøbenhavn.

I Erindring om Fortidens Samliv, med Tak for dansk Videnskabs fremragende Andel i Nordens Aandsliv, i Fortrøstning til Nordens videnskabelige Fremtid i broderligt Samarbejde har Christiansands Academici i festligt Lag tømt Bægeret for Kjøbenhavns Universitets og det danske Folks Hæder og Lykke.

Festkomiteen.

Drammen, den 4de Juni 1879 Kl. 8, 50 M. Efterm.

Universitetets Rektor, Kjøbenhavn.

Sexti ældre og yngre Academici i Drammen, samlede i festlig Kreds for at fejre Kjøbenhavns Universitets Jubilæum, sende i Ærbødighed en Lykønskning i taknemmelig Ihukommelse af, hvad Norge saavel som Danmark skylder den fælles *Alma mater*.

Sognepræst Deinboll. Byfoged Fischer. Rektor Schreiner.
Stadslæge Wildhager. Provst Winsnes (Kandidat fra Kjøbenhavns
Universitet).

Ørebro, den 4de Juni 1879 Kl. 9, 55 M. Efterm.

Till Konferentsrådet Madvig,

Universitetet, Kjøbenhavn.

Fjärran gäst är Eder när i loftet för framfarna tider, böner för de kommande. Guds väldiga hand hägne och bevara Edert universitet, värnet för nordiskt språk och nordisk ande. Stundande seklar öke dess ära.

Djurklou.

Hamburg, den 4de Juni 1879 Kl. 3, 45 M. Efterm.

Konferensraad Dr. phil. Madvig, St. D.

Kjøbenhavn.

Universitetets 400 Aars Jubilæumsdag mindes af „Skandinavisk Selskab i Hamborg“, som herved sender sin begejstrede Lykønskning.
Styrelsen.

Paris, den 4de Juni 1879 Kl. 9, 17 M. Efterm.

Professor Madvig,

Copenhague.

Skandinavisk Forening i Paris, samlet for at fejre Jubelfesten, sender Universitetet sin hjærteligste Hilsen.

Rom, den 4de Juni 1879 Kl. 9, 35 M. Form.
 Madvig, Rector magnificus, Universitetet,
 Kjøbenhavn.

Skandinaver, forsamlede i Rom, sende Universitetet paa dets
 Jubelfest Hilsen og Tak for dets Virksomhed i Seklernes Løb, med
 Ønsket om varig Blomstren til Danmarks Held og Lykke.

Paa Deltagernes Vegne
 Myhlenphort,
 Konsul.

Leiden, den 6te Juni 1879 Kl. 4, 28 M. Efterm.
 Madvig, Kjøbenhavn.

Rector et senatus universitatis lugdunensis rectori et senatui
 universitatis havniensis, quam multis nominibus et ipsam et populum,
 cui ornamento est, batavi et admiramur et diligimus, ex animi sen-
 tentia festum diem gratulantur.

Moscou, den 3dje Juni 1879 Kl. 4. Efterm.
 A Mr. le Recteur de l'Université,
 Copenhague.

L'Institut Lazareff des langues orientales à l'honneur d'envoyer
 à l'illustre université ses félicitations bien sincères à l'occasion de son
 jubilé de 4 siècle et lui souhaite encore de longs siècles florissants.

Directeur de l'Institut,
 Nicolas Delanoff.

Moscou, den 3dje Juni 1879 Kl. 11, 20 M. Efterm.
 Danemark, Kjøbenhavn.

Rectori magnifico universitatis havniensis.

Lyceum nicolai caesariae quum humanioribus artibus studeat
 atque ad eas colendas alumnorum quorundam universitatis havniensis
 celeberrimae viribus et studiis fruatur huic diem festum in memoriam

quadringentorum per quos summa doctrinae laude floruit annorum
agenti salutem dicit plurimam.

Mosqviae. Michael Catcovius. Gabriel Ixanovius.

Paris, den 4de Juni 1879 Kl. 11, 40 M. Form.

Ministre Instruction publique à Monsieur Madvig,

Recteur Université, Copenhague.

M. Jules Ferry, Ministre de l'Instruction publique et des beaux arts, est heureux de transmettre à l'Université de Copenhague à l'occasion du 400e anniversaire de sa fondation les vœux du haut enseignement parisien et du haut enseignement provincial de France en y joignant ses félicitations.

Paris, den 4de Juni 1879 Kl. 11, 45 M. Form.

Ministre Instruction publique à Monsieur Madvig,

Recteur Université, Copenhague.

Les facultés de Paris le collège de France, l'école des hautes études, l'école normale supérieure, l'école des chartes envoient leurs félicitations à l'Université de Copenhague glorieuse fille de l'Université de Paris et s'unissent à elle pour célébrer le 400e anniversaire de sa fondation.

Prag, den 5te Juni 1879 Kl. 5, 10 M. Efterm.

Au célèbre comité pour arrangement de la fête du

quatrième centenaire de l'Université,

Kbhvn.

Agréez aujourd'hui nos salutations empressés et les sentiments le plus distingués.

Akadamicky Ctenarsky Spolek
La société des académiciens Tscheques
à Prague en Bohême.

III. Festskrifter.*)

a. Forfattede af danske Videnskabsmænd:

J. C. Jacobsen og Tyge Rothe: Beskrivelse af Væxt-husene i Universitetets botaniske Have i Kjøbenhavn med Oplysninger om Havens Anlæg og Ordning 1871—74. 19 Sider i Folio med 17 Planer (udkommet dels med dansk, dels med fransk Text). Kjøbenhavn 1879.

Lykønskningsskrift til Kjøbenhavns Universitet ved dets Firehundredaars Stiftelsesfest fra det store kongelige Bibliothek. Heri: Angersfragmentet af et Haandskrift af Saxo Grammaticus. Med en Indledning udgivet af Bibliothekar Chr. Bruun. Gyldendalske Boghandels Forlag. Kjøbenhavn 1879.

Grágás efter det Arnamagnæanske Haandskrift Nr. 334 fol., Staðarhólsbók, udgivet af Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat. (Tilgnet Kjøbenhavns Universitet). Gyldendalske Boghandel. Kjøbenhavn 1879.

b. Forfattede af Videnskabsmænd i Norge:

L. Daae: Kong Christiern den Førstes norske Historie (1448—1458). (Med en Lykønskning fra Christiania Universitet til Kjøbenhavns Universitet.) Christiania 1879.

Dr. F. C. Schübeler: Væxtlivet i Norge med særligt Hensyn til Plantegeographien. (Med en Lykønskning fra Christiania Universitet til Kjøbenhavns Universitet.) Med Illustrationer og 9 Karter. Christiania 1879.

c. Forfattede af svenske Videnskabsmænd:

Festskrift till kgl. Universitetet i Köpenhamn vid dess fyrahundra års jubileum i Juni 1879 från Kgl. Carolinska Universitetet i Lund. (Med en Lykønskningshilsen.)

Heri: 1. G. Cederschiöld: Clarus Saga. Clari fabella. Islandice et latine. 2. B. Lundgren: Bidrag till kannedomen om Juraformationen på Bornholm. Lund 1879.

Skrifter tillegnede Universitetet i Kjøbenhavn vid dess fyrahundra-års fest af Karolinska Mediko-Kirurgiska In-

*) Om de af selve Universitetslærerne udgivne Skrifter se S. 14. Lejligheden benyttes her til at nævne, at Universitetets Bogtrykker J. H. Schultz i Anledning af Festen oprettede et Legat paa 2000 Kroner til Fordel for Professorernes Enkekasse.

stitutet i Stockholm. (Med en Lykønskningshilsen.) Stockholm 1879.

Heri: 1. A. Key: Om svulstmetastaser inom centrala nervsystemets serösa banor och särskildt om araknoidalfransarnas rol därvid.

2. G. Retzius: Undersökningar öfver cerebros spinalgangliernas nervceller med särskild hänsyn till dessas utlöpare.

3. Chr. Lovén: Om kapillarelektrometern och kvicksilvvertelefonen.

4. A. Jäderholm: Om methemoglobin.

5. J. V. Broberg: Olai Martini Läkiare Book, efter en i Karol. Med. Kir. Institutets Bibliotek befintlig handskrift, med inledning och anmärkningar.

Desuden blev der tilsendt Universitetet et Exemplar af:

O. L. Rydberg: Sverges Traktater med främmande magter. Första Delen. Stockholm 1877 (med en Lykønskningshilsen fra det svensk-norske Udenrigsministerium).

J. Worm-Müller: Om Ernæring og Forpleining. Kristiania 1879.

Charles Graux: Notices sommaires des manuscrits grecs de la grande bibliothèque royale de Copenhague. Paris 1879 (dédié à l'université de Copenhague pour la fête de son quatre centième anniversaire).
